

ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เจษฎา คนสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

เจษฎา คนสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

เจษฎา คนสะอาด(2549). ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยนักเรียนทั้ง 12 คน ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 และโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบที (t – test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 มีนักเรียนเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 4 คน ไม่เปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 8 คน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 มีระดับความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE CONGRUENCE OF EDUCATIONAL PLAN CHOOSING OF MATTAYOM
SUKSA II STUDENTS OF SAINT DOMINIC SCHOOL IN BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

JADESADA KHONSA-ARD

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakrinwirot University

May 2006

Jadesada Khonsa-ard (2006). *The Congruence of educational plan choosing of Mattayom Suksa II student of Saint Dominic School in Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School Srinakrinwirot University. Master Project Advisor: Assist Prof. Dr. Nanthana Wong-In.

The purpose of this research was to study the effect of the Congruence Developing Project on the Congruence of educational plan choosing of Mattayom Suksa II student of Saint Dominic School in Bangkok. The subjects were 12 students, which randomly selected from Mattayom Suksa II students whose The Congruence of Educational Plan Choosing scores from twenty – fifth percentiles downwards. The subjects participated in The Congruence Developing Project on the Congruence of Educational Plan Choosing. The research instruments were the Congruence of Educational Plan Choosing Questionnaire and the Program of Congruence Developing Project on the Congruence of Educational Plan Choosing. The data were analyzed by T - test for dependent – samples.

The results of the study were as follows:

1. After attending The Congruence Developing Project on the Congruence of Educational Plan Choosing, 4 students change their educational plan choosing and 8 students maintain the same one.
2. The congruence of educational plan choosing of the students participated in the Program of Congruence Developing Project was significantly increased at .01.

ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เจษฎา คนสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ทั้งสามท่านได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย ตลอดจนถึงแนะนำให้เห็นข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวทุกท่านที่ได้ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณนักเรียนชั้น ม.2 ของโรงเรียนเซนต์ดอมินิก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ และเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นผู้ให้กำลังใจที่ดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

เจษฎา คนสะอาด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ.....	9
ความหมายของการตัดสินใจ.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	10
รูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจ.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ.....	18
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ.....	18
การแนะแนวและการให้คำปรึกษาทางอาชีพ.....	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแวดล้อมในการตัดสินใจ.....	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	38
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	39
วิธีดำเนินการทดลอง.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
	45
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	49
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	49
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	52
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ	
ในช่วงชั้นที่ 4	62
โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4.....	
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4.....	64
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	170

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางอาชีพและภารกิจทางอาชีพ.....	22
2 กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4.....	43
3 ตารางเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4.....	47
4 ตารางเปรียบเทียบความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4.....	48
5 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4	169

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศจะสามารถสรรค์สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทย(สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย , 2525:1) ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านการศึกษาในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากขึ้น ผู้ปกครองและนักเรียนมองเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้นกว่าแต่ก่อน และการเรียนมักจะมุ่งไปทางสาขาวิชาที่มีโอกาสในการระบายนอาชีพ และได้ค่าตอบแทนมากกว่า เพราะฉะนั้น การเลือกคณะสาขาการเรียน และวิชาเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูแนะแนวจึงมีบทบาทที่จะช่วยให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเองได้อย่างแท้จริงเพื่อออกไปประกอบอาชีพที่เหมาะสมในอนาคต (นิรันดร์ จุลทรัพย์ . 2545 : 5)

การที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือได้ทำในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดความเจริญก้าวหน้าในอนาคตได้นั้นจะต้องอาศัยตัดสินใจ การวางแผนและการจัดวางตัวที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน มีอาชีพสายงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย การวางแผนล่วงหน้าเพื่อที่จะก้าวไปสู่อนาคตของการทำงานที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถ และความถนัดจึงเป็นสิ่งจำเป็น (นุชลี อุปภัย. 2543: 118)

ในเส้นทางการศึกษาของบุคคลนั้นต้องมีการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาหลายครั้ง ซึ่งการเลือกแต่ละครั้งก็จะมีผลต่อชีวิตของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทบวงมหาวิทยาลัย (2536:6) อธิบายว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคตของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนตัดสินใจผิดพลาดย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น เบื่อหน่ายในการเรียน หนีเรียน สอบตกในวิชาที่เรียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็น การสูญเสียเวลา และสิ้นเปลืองทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ และเป็นการสูญเสียโอกาสทางการศึกษาเป็นอย่างมาก

โดยทั่วไปแล้วนักเรียนในช่วงนี้ซึ่งเป็นช่วงของการเป็นวัยรุ่นมักไม่ใคร่ที่จะใส่ใจในการวางแผนเป้าหมายให้กับชีวิตของตนเอง โดยเฉพาะด้านการเรียน การเลือกแนวทางอาชีพ ซึ่งมักไม่ได้มีการวางแผนอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด เรียนตามกลุ่มเพื่อน และเลือกเรียนตามความนิยมของสังคมมากกว่าที่จะพิจารณาถึงความเหมาะสมกับตนเองอย่างแท้จริง การวางแผนชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้จึงเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลควรที่จะรู้ว่าตนเองต้องการทำอะไรให้กับชีวิต รู้

ว่าเป้าหมายของตนเองคืออะไร ทั้งนี้การตัดสินใจและการวางแผนต้องตั้งอยู่บนรากฐานความเป็นจริง แต่ละบุคคลด้วย

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เกิดกระบวนการตัดสินใจอย่างเหมาะสมนั้นคือ บุคคลจะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ทั้งในด้านคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนและเป้าหมายชีวิตของตน เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ นั้น บุคคลต้องทำความเข้าใจตนเองทั้งในด้าน บุคลิกภาพของตน ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และข้อมูลทางด้านการศึกษาซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกัน

จากการที่ผู้วิจัยได้เป็นครูแนะแนวโรงเรียนเซนต์ดอมินิก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่วระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 การการสำรวจปัญหาของนักเรียนพบว่า ปัญหาที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาขอคำปรึกษามากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนแผนวิทยาศาสตร์ แต่บางคนคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ บางคนไม่ทราบว่าตนเองควรจะเรียนในแผนการเรียนใดจึงจะประสบความสำเร็จและยังพบว่า มีนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคนเมื่อขึ้นไปเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วต้องการเปลี่ยนแผนการเรียน เนื่องจากเรียนไม่ไหว ไม่มีความสุขจากการเรียนในแผนการเรียนที่ตนเลือกไว้ รู้สึกว่าตนเองเรียนไม่ทันเพื่อน เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีกำลังใจและเกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ ทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา เช่น ผลการเรียนต่ำลง ไม่ตั้งใจเรียนเมื่ออยู่ในชั้นเรียน ไม่อยากเข้าเรียน ไม่อยากมาโรงเรียน เป็นต้น และอีกปัญหาที่พบมากคือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเองที่ชัดเจน ขาดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการศึกษากับการประกอบอาชีพในอนาคต ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโลกของการศึกษาและอาชีพยังไม่เพียงพอ อีกทั้งยังไม่เข้าใจคุณลักษณะของตนเองอย่างแท้จริง ไม่ทราบว่าตนเองสนใจอะไรแน่ ไม่รู้ว่าตนเองเหมาะกับการเรียนต่อคณะสาขาวิชาใด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษา เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะเรียนในแผนการเรียนใดจึงจะประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนและวางแผนเตรียมตัวเองให้พร้อมเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ถ้าครูแนะแนวสามารถช่วยให้นักเรียนในกลุ่มนี้สามารถตั้งเป้าหมายการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมโดยใช้กระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยลดปัญหานี้ได้

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพื่อเป็นแนวทางการประกอบอาชีพแล้วนั้น นักเรียนชั้น ม. 3 ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับเลือกศึกษาต่อไม่ถูกกับบุคลิกของแต่ละคนไม่ตรงกับความสามารถ ความถนัด ซึ่งสาเหตุที่เป็นปัญหาเหล่านี้มาจากผู้ที่ตัดสินใจนั้นขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษา โดยบุคคลนั้น ๆ ไม่ทราบว่าเขามีปัญหาในเรื่องใด ไม่ทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ไม่ทราบว่าทางเลือกใดเหมาะสมกับตนเอง เป็นต้น

การตัดสินใจเลือกศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตเป็นเรื่องสำคัญและต้องทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง บุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับความรู้ในเรื่องของกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้องโดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา นักเรียนคนใดสามารถตัดสินใจเลือกศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพของตนเอง แล้วนักเรียนคนนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ถ้าเลือกไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความถนัด ความสนใจกับตัวของนักเรียนคนนั้น ก็อาจจะประสบความล้มเหลว มีผลเสียต่อสุขภาพจิต ก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศในที่สุด ดังนั้นกระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การพัฒนาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้ชุดแนะแนว การใช้กิจกรรมกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและสิ่งแวดล้อม การให้คำปรึกษากลุ่มและรายบุคคล และการให้ข้อสังเกตด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น

ก่อนที่ผู้เรียนจะเลือกว่าตนเองจะศึกษาต่อในด้านใดนั้น ควรที่จะได้รู้จักและทำความเข้าใจคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเองให้ชัดเจนเสียก่อน นุชลี อุปภัย(2543:32) กล่าวว่าการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอทั้งเกี่ยวกับตัวเองและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคลจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพิจารณา และทำความรู้จักกับตนเองอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2525: 143) กล่าวว่า ในการศึกษาบุคคลให้เข้าใจนั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยเทคนิคหรือวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด ในบรรดาเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้น การใช้แบบทดสอบเป็นวิธีการหรือเทคนิคที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดีมาก เป็นต้นว่าด้านสติปัญญา ด้านความถนัดตามธรรมชาติ ด้านความสนใจ และบุคลิกภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสิ่งดังกล่าวเป็นที่ต้องการของครูแนะแนวในการนำมาพิจารณาศึกษาให้เข้าใจ และสามารถนำมาช่วยให้ให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักปัญหาของเขา สามารถหาทางแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้ และยังช่วยให้ครูแนะแนวได้ทำงานกับเด็กในการพิจารณาเลือกวิชาเรียน โปรแกรมการเรียน การวางแผนทางการศึกษาต่อ และการเลือกอาชีพให้กับตนเองในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ผู้เรียนควรมีความเข้าใจและได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโลกของการศึกษาและอาชีพซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วย ดังที่ นุชลี อุปภัย (2543:79)กล่าวว่า เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนามากมายเกิดขึ้นในโลก การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วไร้ขอบเขตและไร้พรมแดนจนยากที่จะคาดเดาทิศทางของการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลขาดข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในอันที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิต หรือในอันที่จะนำมาใช้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ก็เท่ากับว่าบุคคลนั้นปฏิเสธโอกาสและทางเลือกต่าง ๆ อีกมากมายที่ตนเองไม่เคยรับรู้ว่ามีอยู่ นิรันดร์ จุลทรัพย์

(2545:215) กล่าวว่าปัจจุบันสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหากับบุคคลทั้งในด้านการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม การเลือกแนวทางการศึกษา และการประกอบอาชีพในอนาคต การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องกับนักเรียน นิสิตนักศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อช่วยในการปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารยังให้แนวคิดและกระตุ้นบุคคลให้สนใจตนเองและวางแผนเกี่ยวกับตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำวิธีการรวบรวมและศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ การให้บริการสนเทศ การแนะนำกลุ่ม และการทำกิจกรรมกลุ่มมาสร้างเป็นโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง โดยผู้วิจัยสร้างโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 มาใช้เพื่อช่วยพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
- 2.เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนว และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้รับแนวทางในการให้การช่วยเหลือและพัฒนาการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาต่อในคณะสาขาวิชาที่เหมาะสมกับตัวเอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จทั้งในการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียน หมายถึง นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อในแผน วิทย-คณิตหรือเลือกเรียนในแผนการเรียน ศิลป์ –คณิต

2. ความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง การที่นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนได้เหมาะสมกับลักษณะของตนเองดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 คุณลักษณะของตนเอง หมายถึง การรับรู้คุณลักษณะของตนเองและนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ ได้แก่ คุณลักษณะต่อไปนี้

2.1.1 ความสามารถทางการเรียนของตนเอง ได้แก่ นักเรียนเลือกแผนการเรียนจากการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสะสมของตนเองในวิชาที่จะต้องเรียนต่อในแต่ละแผนการเรียน การมีความสามารถทางการเรียนในรายวิชาที่จะต้องเรียนต่อในแต่ละแผนการเรียนที่เลือกเรียน

2.1.2 ค่านิยมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนรู้สึกภูมิใจในแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนจะเลือกเรียน นักเรียนเห็นคุณค่าที่ได้รับจากการเรียนในแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือกเรียน นักเรียนเห็นว่าแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือกเรียนมีประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียน นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนในแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือกเรียนทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม

2.1.3 บุคลิกภาพและความถนัดของตนเองของตนเอง ได้แก่ นักเรียนรู้จักบุคลิกภาพและความถนัดของตนเอง นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้ตามลักษณะบุคลิกภาพและความถนัดของตนเอง

2.1.4 ความสนใจในอาชีพ ได้แก่ รู้ว่าตนเองสนใจที่จะประกอบอาชีพใดในอนาคต รู้ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตน รู้จุดมุ่งหมายทางอาชีพของตนเลือกแผนการเรียนรู้ตามแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต

2.2 ข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียนรู้ หมายถึง ข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยแบ่งออกเป็นข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้ ผู้ปกครองเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองสั่งให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้ตามที่ท่านต้องการ ผู้ปกครองคาดหวังให้นักเรียนเรียนต่อตามความต้องการของท่าน

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน นักเรียนรู้ค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ในการเรียนในแต่ละแผนการเรียนรู้ นักเรียนรู้สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว นักเรียนรู้แหล่งเงินที่จะมาสนับสนุนทางการเรียนของนักเรียน

2.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อน ได้แก่ นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้ตามที่เพื่อนเลือก เพื่อนชวนนักเรียนให้เลือกแผนการเรียนรู้ที่เพื่อนจะเรียน นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้ตามคำแนะนำของเพื่อน

2.3 ข้อมูลด้านการศึกษาต่อ ได้แก่ ความรู้ในแผนการเรียนรู้ที่ตนเลือกในช่วงชั้นที่ 4 ข้อมูลขอบเขตวิชาที่ต้องเรียนในแผนการเรียนรู้ที่ตนเลือก

3. โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก หมายถึง ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มและรับผิดชอบในการกำหนด โครงสร้างของกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อประกอบการเลือกแผนการเรียนรู้แบ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ความสามารถทางการเรียน ค่านิยมที่มีต่อแผนการเรียนรู้ บุคลิกภาพและ

ความถนัด และ ความสนใจในอาชีพและข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน และ ข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อน

3.1 ขั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อรู้จักคุณลักษณะตนเองและข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน ได้แก่ การให้นักเรียน ทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ทำแบบสำรวจค่านิยมการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพและความถนัด แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ

3.2 ขั้นศึกษารวบรวมข้อมูลทางการศึกษาเพื่อรู้จักแผนการเรียนในช่วงชั้นที่ 4 โดยมีขั้นตอน ได้แก่ การให้นักเรียนศึกษาจากคู่มือและเอกสาร ฟังวิทยากรพูดเรื่องการเรียนรู้ในแต่ละแผนการเรียน

3.3 ขั้นวิเคราะห์ เป็นการให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมในข้อ 3.1 และ 3.2 มาร่วมกันอภิปราย ชักถามและผู้วิจัยทำการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับคั้งในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

3.4 ขั้นสรุป ทบทวนการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กรอบการวิจัย

โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน

- 1.รวบรวมข้อมูลด้านคุณลักษณะของตนและข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน
2. รวบรวมข้อมูลด้านการศึกษา
- 3.วิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุป

ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน

สมมุติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้คำวิจัยได้ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแวดล้อมในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - 1.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ
 - 1.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 1.1.3 รูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจเลือก
- 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ
 - 2.1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพวุฒิภาวะทางอาชีพ
 - 2.1.2 การแนะแนวและการให้คำปรึกษาทางอาชีพ
 - 2.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแวดล้อมในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน

- 3.1 ด้านความคาดหวังของผู้ปกครอง
- 3.2 ข้อมูลด้านเพื่อน
- 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

1.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

บรอสส์ (อรุณศรี ภูมิท. 2529: 4; อ้างอิงจาก Bross.1953) ได้อธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจว่า ปัจจุบันพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจได้ทวีความยุ่งยากมากขึ้น มิใช่แต่ว่าจะมีทางเลือกมากมายให้ต้องตัดสินใจเลือกเท่านั้น แต่ยังมีความยุ่งยากมากขึ้น มิใช่แต่ว่าจะมีทางเลือกจนมากมายให้ต้องตัดสินใจเลือกเท่านั้น แต่ยังมีความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมที่ยึดถือด้วย บุคคลสามารถได้รับการช่วยเหลือ 2 ประการคือ ประการแรก ในการตัดสินใจในเป้าหมายเฉพาะอย่างเรียกว่า ผลที่ได้ (Outcome) และประการที่สอง ในการพิจารณาทางเลือกหลายๆทาง และชี้แนะหนทางเลือกเหล่านั้นในส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของเขาเอง เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้

มารีนเนอร์ (สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. 2529: 5; อ้างอิงจาก Mariner .N.D.) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการพิจารณาปัญหา การพิจารณาทางเลือกต่างๆ การตัดสินใจเลือกทางเลือก การนำทางเลือกไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลในความหมายนี้ การตัดสินใจเป็นการเลือกหนทางปฏิบัติที่ได้จากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบเพื่อตกลงใจ การตัดสินใจต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้ตัดสินใจ หลังจากตัดสินใจต้องมีการสั่งการ เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนี้การตัดสินใจยังเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การตัดสินใจย่อมเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ถ้าข้อมูลที่ได้มานั้นคลาดเคลื่อนไม่ทันสมัย

จินตนา จันทรโคตร (2530: 20-21) ได้สรุปความหมายของการตัดสินใจว่าการตัดสินใจ คือ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อศึกษาปัญหา และเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะสามารถแก้ปัญหาและนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การพิจารณาปัญหา การพิจารณาทางเลือก ตัดสินใจเลือก นำไปปฏิบัติ และติดตามผลการปฏิบัติ

ศนา อัคระกิจ (2537: 84) ได้ให้ความหมายว่าการตัดสินใจหมายถึง พฤติกรรมขณะที่บุคคลต้องเผชิญหน้ากับทางเลือกที่กำลังรอคอยการตัดสินใจ ตั้งแต่ 2 ทางเลือกขึ้นไป และจำเป็นที่จะต้องเลือกสิ่งหนึ่งจากหลายสิ่ง ในบางกรณีมีทางเลือกที่ดี มีประโยชน์มากกว่าหนึ่งสิ่งก็อาจเลือกสองสามสิ่งจากหลายสิ่งได้

แพทเทอร์สัน (Patterson.1980: 107) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปสู่ความเสี่ยง โดยมีการรวบรวมและประเมินข้อมูล มีทางเลือกหลายทางและมีสิ่งประกอบอื่นๆ ที่สำคัญ อันนำไปสู่การตัดสินใจเลือก

จากความหมายการตัดสินใจดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตาม

วัตถุประสงค์ที่ต้องการ และจากความหมายดังกล่าวสามารถจำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของการตัดสินใจได้ดังนี้

1. การตัดสินใจต้องมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่ต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. การตัดสินใจเป็นเรื่องของกระบวนการใช้ความคิด เป็นการให้เหตุผลและความพอใจเป็นเกณฑ์ในการประเมินทางเลือก
3. การตัดสินใจต้องมีทางเลือก และวิธีการเลือกว่าจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ต้องมีมากกว่า 1 ทางเลือก

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยพิจารณาเลือกทางเลือกที่สัมพันธ์กับลักษณะของตนเอง

1.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ทอลเบิร์ต (ศุภวดี บุญญวงษ์. 2528: 138-139; อ้างอิงจาก Tolbert. 1974) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจโดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการจะตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้น บุคคลก็จะพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก สำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลที่รวบรวมได้และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม
2. ลำดับของค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลที่ปรารถนา เขาจะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับขั้นของค่านิยม เช่นถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินเดือนมาก หรือคิดว่าเขาสามารถจะเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และมีโอกาสจะศึกษาต่อ เขาอาจจะมีคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขาคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. การประเมินผลและการตัดสินใจเลือก ซึ่งเป็นผลการตัดสินใจในครั้งนั้น โดยผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูลหรือการตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจให้ได้ข้อมูลใหม่เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

วงจรกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกอย่างน้อยสองทาง

2. ข้อสนเทศ บุคคลจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวข้องกับทางเลือกนั้น ๆ
3. ความเป็นไปได้ โดยจะต้องค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลที่จะได้รับ โดยจะต้องตรวจสอบความเป็นไปได้ในแต่ละทางเลือก
5. ความน่าจะเป็นของผลที่จะได้รับ โดยการทำนายความน่าจะเป็นจริงของแต่ละระดับ
6. คำนิยมโดยการประเมินความต้องการของบุคคลแต่ละระดับ
7. การประเมินโดยการประเมินความเหมาะสมและการตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจเกิดขึ้นซึ่งอาจจะเป็น
 - 8.1 การตัดสินใจสิ้นสุดลง
 - 8.2 ค้นหาข้อสนเทศใหม่

ไซมอน (Simon. 1976: 241) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความมีเหตุผลในการตัดสินใจ ว่าในความเป็นจริง การตัดสินใจที่มีเหตุผลสมบูรณ์ที่สุดนั้นมักจะไม่มีเกิดขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจ มักมีข้อจำกัดในเรื่องความรู้ ความสามารถ ตลอดจนข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้จะมีนิสัย คำนิยมในตัวผู้ตัดสินใจ เป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะทำให้การตัดสินใจเอนเอียงไปทางใดก็ได้ ไซมอนจึงมีความเห็นว่า การแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการบริหารไม่อาจหวังผลเลิศ ได้เสมอไป เหมือนกับการตัดสินใจแก้ปัญหาอื่น ๆ เหตุนี้การตัดสินใจจึงเกี่ยวกับการเลือกทาง และปฏิบัติตามทางเลือกที่เห็นว่าน่าให้ผลเป็นที่น่าพอใจ เสียส่วนใหญ่

ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต (Gellat's Decision Making Theory; อ้างอิง จาก Tolbert. 1974:65-87) เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจโดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ของการตัดสินใจของเขา ต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับ และพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก สำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นกับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลนี้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดจะขึ้นอยู่กับสิ่ง 2 ประการ คือ ข้อมูลที่รวบรวมได้ และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ทอลเบรท(ศุภาวดี บุญญวงศ์ .2528 : 138-139 ; อ้างอิงจาก Tolbret. 1974) กล่าวถึงทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลตว่า เป็นทฤษฎีของที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ มีลักษณะเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการเลือกโดยกำหนดตัวเลือกตามความต้องการในการเลือกอาชีพ อาจมีหลายตัวเลือกหลาย ๆ อย่างได้
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกเหล่านั้น ถ้าหากเป็นตัวเลือกการศึกษาก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร หลักสูตร จำนวนผู้เรียนที่สถานศึกษารับไว้ได้และค่าใช้จ่าย เป็นต้น และเป็นการเลือกอาชีพก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน คุณสมบัติของผู้

ประกอบอาชีพสวัสดิการที่จะได้รับ รายได้ และการฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอีกด้วย เป็นต้นว่า ความสามารถและทัศนคติ

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือการศึกษา ที่ได้รับการศึกษาที่รวบรวมไว้แล้วนั้นมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อทำนายความถึงความเป็นไปได้และผลที่เกิดขึ้นหลังจากการตัดสินใจเลือกแล้ว

4. ทำความกระจ่างแจ้งกับระบบค่านิยมของตน แล้วนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนให้มากที่สุด

5. ประเมินตัวเลือกทั้งหมดแล้วตัดสินใจแบบเด็ดขาด หรือแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีกถ้าเป็นการตัดสินใจแบบเด็ดขาด บุคคลก็จะประเมินถึงการทำนายผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความมั่นใจ และถ้าหากเป็นการตัดสินใจแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก บุคคลก็จะกลับไปสู่ขั้นที่ 2 ใหม่ ดำเนินการจนครบทุกขั้นจนสามารถตัดสินใจได้

ริดเดอร์(จิรพรรณ กาญจนจินดา, 2528:12-13 อ้างอิงจาก Reader,1973) ได้รวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์เป็นทฤษฎีขึ้น เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้วรูปแบบทางด้านจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เรียกว่า ความเชื่อและความไม่เชื่อ อันประกอบด้วยมูลเหตุดังต่อไปนี้

มูลเหตุดึงดูด (Pull Factor)

1. เป้าหมาย (Goals) คือความมุ่งประสงค์ที่จะให้บรรลุผลและให้สัมฤทธิ์ผล ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้า และผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นั้น

2. ความเชื่อ (Belief Orientation) คือ ความรู้ ความคิด ที่ผู้กระทำเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม การที่บุคคลเลือกประเพณีหรือปฏิบัติมากกว่าวิธีการปฏิบัติอย่างอื่น

3. มาตรฐานค่านิยม (Value Standard) คือ สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมนี้เป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะถาวร โดยเชื่อว่าวิธีการปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีตนเองหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

4. นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habit and Customs) คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้ แล้วสืบทอดต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิด ก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบ ไม่มีวิธีการลงโทษที่ชัดเจนจากรัฐ หรือทางกฎหมาย การตัดสินใจที่จะเลือกพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

มูลเหตุผลักดัน (Push Factors)

5. ความคาดหวัง (Expectation) คือ ทำที่ของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนโดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่ง จึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทำที่ของบุคคลอื่นด้วย

6. ข้อผูกพัน (Commitment) คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าตนเองถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่ง ๆ นั้น เนื่องจากรู้ว่าข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

7. การบังคับ (Force) คือ สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ นั้นอาจจะไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ รวดเร็วขึ้น

มูลเหตุสนับสนุน (Able Factors)

8. โอกาส (Opportunity) คือ ความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ บุคคลมักจะตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อเขาคิดว่าโอกาสเปิดให้กระทำได้

9. ความสามารถ (Ability) คือ การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเองซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะรู้ว่าหากตัดสินใจกระทำไปแล้ว ตนเองมีความสามารถจะกระทำได้นั่นเอง โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมใด ๆ นั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

10. การสนับสนุน (Support) คือ สิ่งที่ผู้กระทำจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ จากคนอื่น ดังนั้นบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากคนอื่น

ปัจจัยทั้ง 10 ประการนี้ เป็นปัจจัยที่รีดเดอร์ เชื่อว่าเป็นเหตุผลของตัดสินใจเลือกการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือ การที่บุคคลจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีเหตุผลในการกระทำแฝงอยู่ทั้งสิ้น และเหตุผลดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น แต่จะประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยของเหตุผลหลายประการซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

รีดเดอร์ อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัย หรือสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมทางสังคมไว้ดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคมซึ่งแต่ละคนจะมีเหตุผลแต่ละอย่างต่อการตัดสินใจในการกระทำ

2. บุคคลหรือองค์กรจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผล ซึ่งผู้กระทำคิดว่าสอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ

3. เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนการตัดสินใจและเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ
4. เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้น อาจจะเป็นเหตุผล 5 หรือ 6 ประการ หรือมากกว่านั้น จากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่ กล่าวมาแล้ว
5. เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้ง 10 ประการ
6. กลุ่มปัจจัยและเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้
7. บางสถานการณ์จะมีบ่อยครั้งที่มีความเลือก 2 หรือ 3 ทาง เพื่อที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น
8. ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางเลือกโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล
9. เหตุผลที่จะตัดสินใจสามารถมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกเลือกแล้ว

อุปสรรคของการตัดสินใจ

ในการที่บุคคลทำการตัดสินใจอาจจะพบกับปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ซึ่ง สมพงษ์ เกษมสิน (2528: 213-215) ได้กล่าวถึง อุปสรรคของการตัดสินใจและสาเหตุที่ทำให้การตัดสินใจ ผิดพลาดดังต่อไปนี้ คือ

อุปสรรคของการตัดสินใจ ได้แก่ การขาดข้อมูลและข่าวสารที่มีคุณภาพ การที่ผู้ทำการตัดสินใจไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการตัดสินใจ รวมทั้งการขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่ทำการตัดสินใจ

สาเหตุที่ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด ได้แก่ ผู้ร่วมในการตัดสินใจไม่ยึดหลักการตามกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้อง ผู้ตัดสินใจใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ ทำให้มีการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุผลหรือใช้อิทธิพลครอบงำในการตัดสินใจ อาจกระทำด้วยความระมัดระวังมากเกินไป ขาดการพิจารณาวิเคราะห์โดยรอบคอบ มีความหวั่นไหว และตื่นกลัว ทำให้ได้ความวิตกกังวลกลัวความผิดพลาด จนเป็นเหตุให้การตัดสินใจอย่างไม่มีความคิดสร้างสรรค์ และอาจทำให้การตัดสินใจผิดพลาดได้

การวัดความสามารถในการตัดสินใจ

คอร์โคแรน (จินตนา จันทรโคตร. 2530:22-23; อ้างอิงจาก Corcoran1981) ทำการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการตัดสินใจของพยาบาล พบว่าการวัดพฤติกรรมการตัดสินใจนั้น สามารถวัดความสามารถในการตัดสินใจได้ ซึ่งเครื่องมือนี้พิจารณาองค์ประกอบพฤติกรรมการตัดสินใจ 5 ด้าน และแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 10 ข้อย่อย เรียกว่า The Decision Behavior Scale (DBS) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยจากการศึกษาวิจัยของ Corcoran พบว่าเครื่องมือ DBS นี้สามารถแยกผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจ

ระหว่างสูงและต่ำได้ องค์ประกอบของเครื่องมือนี้ แต่ละองค์ประกอบนั้น Corcoran ได้ทำการศึกษาและอ้างอิงถึงเหตุผลวิจัยต่าง ๆ นั้น ได้แก่ ความ เชื่อมั่น ความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น วิจารณ์ญาณและความมีเหตุผลไว้ ดังนี้

1. ความเชื่อมั่น (Confidence) การที่ผู้ทำการตัดสินใจแสดงออกถึงความเชื่อมั่นแน่วใจ หรือมีความกล้าที่จะกระทำการสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลงไปตามที่ตนเองตั้งใจไว้ ถึงแม้ในเหตุการณ์จะมีอุปสรรค ก็ไม่ย่อท้อยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปอีก โดยมีความมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และสิ่งนั้นจะสามารถทำได้ และเหมาะสมถูกต้องแล้ว

2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การที่ผู้ทำการตัดสินใจได้แสดงออกถึง การนำเอาสิ่งต่าง ๆ มาประกอบกันเข้ามาเป็นสิ่งใหม่ ๆ หรือผลิตสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น ตลอดจนการรู้จักนำเอานวัตกรรมและความรู้ใหม่มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน ซึ่งรวมทั้งความคิดการกระทำด้วยความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น มักจะเกิดจากการที่ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันของคนในกลุ่ม (สุจินต์ , 2529 : 318) และขอบคิดว่างานที่กระทำอยู่ในปัจจุบันมีความสำคัญ แต่สำคัญน้อยกว่าวันต่อไป จึงทำให้มีการคิดและเตรียมงานไว้ล่วงหน้าเสมอ

3. การยืดหยุ่น (Flexibility) การที่ผู้ทำการตัดสินใจนั้น ได้แสดงออกว่า ได้มีการปรับเปลี่ยนและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ดีนั้น จะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ยึดถือสิ่งเก่า ๆ ที่ปฏิบัติมาเพียงอย่างเดียว

4. ความมีวิจารณ์ญาณ (Judgment) การแสดงออกด้วยการวินิจฉัยวิเคราะห์ มีการประเมินเหตุการณ์ สามารถแยกแยะความจำเป็นและไม่จำเป็นได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ยุติธรรมและกฎเกณฑ์ ตลอดจนมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องไว้ก่อน ทักษะที่จำเป็นของขั้นตอนการตัดสินใจแต่ละขั้นคือ ในขั้นวิเคราะห์ปัญหา ทักษะการมีวิจารณ์ญาณ เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก นอกจากทักษะดังกล่าวนี้แล้วทักษะความมีเหตุผลนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจด้วย คนเราแต่ละคนมีแนวโน้มที่จะเชื่อตนเอง และมักจะประเมินความสามารถตนเองสูงด้วย ฉะนั้นคนเราจะขาดการควบคุมวิจารณ์ญาณ การยอมรับข้อมูลย้อนกลับต่าง ๆ จะมีน้อย และไม่เกิดผลดีต่อการตัดสินใจ คนที่มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีนั้น จะต้องเป็นคนที่มีการมองอะไรที่กว้าง ๆ ก่อน แล้วมองลงไปยังจุดที่ต้องการ และค้นขึ้นมาแยกแยะ ประมวล และประเมินสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นตามโอกาส และความสามารถ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ก็เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยในการใช้วิจารณ์ญาณเท่านั้น วิจารณ์ญาณมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น (วิวัฒน์ ,2513 : 241)

5. ความมีเหตุผล (Reasoning) การเป็นผู้ที่มีระบบระเบียบ มีขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล การประเมินวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ และสามารถให้เหตุผลของการกระทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้ ความสามารถให้เหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นทักษะที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจ ถ้าปราศจากความสามารถที่จะวิเคราะห์สภาวะปัญหาแล้ว จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ได้ผลดี

องค์ประกอบที่ใช้วัดความสามารถในการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้นนั้น ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น ซึ่งอาจนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการวัดความสามารถในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลได้

จากทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าอิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจเกิดขึ้นจากองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการทางด้านจิตใจ องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของแต่ละบุคคล และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ๆ ด้วย

1.1.3 รูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจเลือก

ดิงค์เลจ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528: 45; อ้างอิงจาก Dinklage. 1977) ได้รวบรวมกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจออกเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

- 1.วางแผนอย่างรอบคอบ
- 2.ยากเย็นแสนเข็ญ
- 3.หุนหันพลันแล่น
- 4.ใช้ความรู้สึกบอกล
- 5.ผัดผ่อน
- 6.ตามดวง
- 7.ตามเพื่อนหรือเสียงส่วนใหญ่
- 8.ขาดพลังเพียงพอ

จากการตัดสินใจของดิงค์เลจเกี่ยวกับรูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจนั้น พบว่า รูปแบบกลยุทธ์ “การวางแผนอย่างรอบคอบ” เป็นวิธีการตัดสินใจที่ดีที่สุด ซึ่งกลยุทธ์ “การวางแผนอย่างรอบคอบ” นั้นมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุว่าปัญหาคืออะไรในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบเสียก่อนว่า ตนเองจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดและต้องตระหนักว่าเรามีสิ่งที่จะต้องคิดและตัดสินใจ ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าไม่ตระหนักว่าจำเป็นต้องตัดสินใจแล้ว กระบวนการคิดหาแนวทางก็จะไม่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลที่พูดถึงไม่ใช่ข้อมูลทั่ว ๆ ไป แต่ต้องเป็นข้อมูลที่จะใช้ใน

การตัดสินใจ ดังนั้นบุคคลจะต้องรู้ศิลปะแห่งการตัดสินใจว่า ข้อมูลอะไรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเขาแหล่งข้อมูลจะได้มาจากไหนและจะได้ข้อมูลนั้นมาอย่างไร นอกจากนี้ข้อมูลบางชนิดจะได้มาจากภายนอก ส่วนข้อมูลบางชนิดจะต้องแสวงหาเองจากภายใน

ขั้นที่ 3 ขั้นรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 2 อาจทำให้บุคคลเริ่มมองเห็นทางเลือกของเขาขึ้นมาได้บ้าง ถ้าทางเลือกมีไม่มากอาจจะขอให้เขาใช้ความคิดถึงทางเลือกอื่นที่น่าจะเป็นไปได้ มาพิจารณาประกอบและเมื่อได้ทางเลือกพอสมควรแล้ว ก็ให้เขาเขียนทางเลือกเหล่านี้ลงกระดาษ

ขั้นที่ 4 ขั้นการชั่งน้ำหนักตัวเลือกทีละตัว สำหรับในขั้นนี้จะต้องให้บุคคลลองพิจารณาในแต่ละทางเลือกว่า มีผลดี ผลเสียอย่างไร ผลดีผลเสียในที่นี้หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเขาไม่ใช่ผลดีผลเสียสำหรับบุคคลอื่น และให้บุคคลนำผลดีผลเสียในแต่ละข้อมาชั่งน้ำหนักดูว่า ตัวเลือกใดจะมีน้ำหนักดีกว่าตัวเลือกอื่น

ขั้นที่ 5 ขั้นการตัดสินใจเลือก ถ้าบุคคลทำในขั้นที่ 4 เรียบร้อยแล้ว เขาพร้อมที่จะตัดสินใจเลือกในการเลือกของเขาในขั้นนี้ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นจากอันดับของตัวเลือกที่ได้เขียนไว้ในขั้นที่ 4 นั้นเอง อย่างไรก็ตามเขาอาจเลือกได้มากกว่า 1 อันดับ ถ้าการเลือกนั้นเป็นความต้องการของเขา

ขั้นที่ 6 ขั้นการดำเนินการ เมื่อได้ตัดสินใจว่าจะทำอะไรเรียบร้อยแล้ว บุคคลก็พร้อมที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไว้ในขั้นที่ 5

ขั้นที่ 7 ขั้นการทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ เมื่อปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว บุคคลจะพบว่า การตัดสินใจเลือกของเขา สามารถช่วยหรือไม่ในการแก้ปัญหาจากขั้นที่ 1 ถ้าพบว่าผลของการตัดสินใจได้ช่วยในการแก้ปัญหา เขาก็จะยึดอยู่กับการตัดสินใจนั้น แต่ถ้าปรากฏว่าไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ ก็อาจจะต้องเริ่มกระบวนการใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มจากขั้นที่ 2 หรือขั้นที่ 3 ทั้งนี้แล้วแต่ความจำเป็น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ซัลลิแวน(1976: 3430-A) ได้ศึกษาถึงผลการตัดสินใจของกลุ่มและบุคคลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพหลังจากการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไปแล้ว กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยจำนวน 128 คน ผลปรากฏว่า การฝึกการตัดสินใจมีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพทั้งในกลุ่มที่ตัดสินใจโดยกลุ่ม และกลุ่มที่ตัดสินใจด้วยตนเอง

เดนต์(1988) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เพศ เชื้อชาติ คะแนนเฉลี่ยสะสมและขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

สตรอง(1980: 335-346) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของคนทำงานผ่านไปแล้ว 20 ปี ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 86 มีความสอดคล้องกันในระหว่างความสนใจกับอาชีพที่ทำอยู่

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530: 52) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพกับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทนา กาไหล่ทอง (2537: 52) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อำเภอเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิติมา จงพิพัฒน์วิทิต(2539: 59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เรื่องการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดการแนะแนวเพื่อการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการตัดสินใจดีขึ้น หลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

เนื่องจากคุณลักษณะทางอาชีพ เป็นระดับหนึ่งของพัฒนาการทางอาชีพ (Super; 1957) เพื่อให้เล็งเห็นถึงความสัมพันธ์ เข้าใจได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอนำทฤษฎีการเลือกอาชีพ และพัฒนาการทางอาชีพที่สำคัญมาอธิบายประกอบดังนี้

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Crites

ไครท์(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2529:29; อ้างอิงมาจากCrite: 1971) เสนอแนวความคิดไว้ว่า เมื่อเกิดการ

เลือกอาชีพ จะต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น 3 ประการคือ

1. มีอาชีพให้เลือก บุคคลจะต้องมีอาชีพให้เลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพก็จะเกิดขึ้นไม่ได้
2. มีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ บุคคลจะต้องมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ในสังคม

เรานั้นแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า ทุกคนควรทำงาน

3. มีอิสระในการเลือก บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย การเลือกอาชีพซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด ความชอบในอาชีพ ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพและความสนใจในอาชีพ ซึ่งคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพแต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกและหรือ ประกอบอาชีพนั้น ๆ

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพที่โครสท์กล่าวไว้มีดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ มิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน

2. การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น

2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variables) ได้แก่

2.1.1 วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะไปเกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย

2.1.2 ระดับชั้นทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

2.1.3 เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ การเลือกอาชีพระหว่างชนบทและในเมืองมีความแตกต่างกันมาก

2.1.5 ชุมชน เพื่อนและจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.6 ครอบครัว อาชีพของบิดา การเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพส่วนการเลียนแบบจากบิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่สามารถสรุปได้

2.2 ตัวแปรตอบสนอง (Response Variables) ได้แก่

2.2.1 ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีสัมพันธ์กับความชอบและความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพด้วย

2.2.2 ความสนใจ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และความสนใจที่วัดได้จากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในอาชีพกับการเลือกอาชีพของเพศหญิงจะมีความสัมพันธ์สูงกว่าเพศชาย

2.2.3 บุคลิกภาพ มีหลักฐานสนับสนุนว่า อุตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

Crites กล่าวถึง พัฒนาการของการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการ แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด เพราะอย่างน้อย พบว่า มีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในช่วงอายุ 14 – 16 ปี ซึ่งช่วงนี้เด็กจะยังตัดสินใจไม่ได้ และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในอาชีพได้

2. ภายหลังอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างทางเลือก ความชอบ ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังและความสนใจมีการเปลี่ยนแปลงมีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ยังคงขาดขอบเขตได้ไม่ดัดนัก บางครั้งก็เป็นไปได้ว่าช่วงเฟื่องฟู (Fantasy Stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพ และการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงจะปรากฏขึ้นเมื่ออายุ 18 ปี และ 21 ปี ในช่วงหรือระยะแห่งความเป็นจริง (Realistic Stage) ซึ่งเป็นระยะที่ความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

จากทฤษฎีสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาการ บุคคลจะมีความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งการแนะแนวอาชีพมีบทบาทสำคัญในแต่ละขั้นตอนของพัฒนาการที่จะทำให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายในการเลือกอาชีพได้

ทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพของ Super

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529:71) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ และซูเปอร์ได้เสนอขั้นตอนพัฒนาการทางอาชีพเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี เป็นขั้นของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ ซึ่งเริ่มพัฒนาจากการถือตนตามแบบบุคคลสำคัญในครอบครัวหรือในโรงเรียน ในช่วงแรกของขั้นเจริญเติบโตนี้ เด็กจะมีความต้องการและเพื่อฝันมาก ส่วนความสนใจและความสามารถจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น และได้มีโอกาสทดสอบในสภาพความเป็นจริงมากขึ้น จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้เด็กจะมีอยู่ในช่วงอายุ 3 ปีแรกของชีวิต

ระยะที่ 2 ระยะเพื่อฝัน (Fantasy Substage) เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 4 – 10 ปี ระยะนี้เด็กจะคิดถึงเรื่องอาชีพในลักษณะเพื่อฝัน และอาจมีการเล่นหรือการแสดงบทบาทตามเพื่อฝัน

ระยะที่ 3 ระยะความสนใจในอาชีพ (Interest Substage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11 – 12 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพตามความสนใจของตนเอง โดยจะใช้ความชอบและความสนใจเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ

ระยะที่ 4 ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity Substage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 13 – 14 ปี ระยะนี้เด็กจะเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติอื่น ๆ ของตน และมีความต้องการอยากจะทำหรือต้องการฝึกงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) อยู่ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากงานอดิเรกหรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานและทำกิจกรรมต่าง ๆ ขั้นการสำรวจนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอน อยู่ในช่วงอายุ 15 – 17 ปี โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสในการได้งานทำ สำหรับระยะนี้ จะมีการทดลองปฏิบัติอภิปรายการทำงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประสบการณ์อื่น ๆ

ระยะที่ 2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการทางอาชีพ (Transition Substage) หรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในช่วงอายุ 18 – 21 ปี เป็นระยะที่บุคคลอาจพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยจะพิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะของงานอาชีพ และโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นระยะที่บุคคลเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงานและเตรียมตัวให้พร้อมกับการทำงาน

ระยะที่ 3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Uncommitted Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 22 – 24 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว และเริ่มทดลองปฏิบัติงานหรือทำงานในอาชีพที่เลือกแล้วนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างหลักฐาน ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment Stage) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร อยู่ในช่วงอายุ 24 – 25 ปี เป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจและพยายามในการทำงาน เพื่อที่จะได้ยึดเป็นอาชีพถาวร แต่ในระยะต้น ๆ ของขั้นสร้างหลักฐานนี้อาจมีการทดลองงานและเปลี่ยนงานอยู่บ้าง แต่บางคนก็อาจจะไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงาน ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะย่อย ๆ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มทดลองปฏิบัติงาน (Committed Trait Substage) อยู่ในช่วงอายุ 25 – 30 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงาน หากว่าบุคคลไม่พึงพอใจในงาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงอีกหนึ่งหรือสองครั้งจึงจะพบงานที่เป็นอาชีพถาวร สำหรับบางคนอาจไม่มีในระยะนี้

ระยะที่ 2 ระยะอาชีพถาวร (Stabilization Substage) อยู่ในช่วงอายุ 31 – 44 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มทำงานตามแผนอาชีพที่กระจ่างชัด เพื่อสร้างงานให้มั่นคงและพัฒนาให้ก้าวหน้า

ขั้นที่ 4 ขั้นการคงไว้ซึ่งระยะความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) อยู่ในช่วงอายุ 45 – 46 ปี เป็นขั้นที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้วและสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นระยะความเสื่อมถอย (Decline Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีอายุ 65 ปีขึ้นไป ขั้นนี้บุคคลจะเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เริ่มมีความเสื่อมถอยทั้งพลังปัญญาและพลังทางร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของงาน และหยุดงานนั้นไปในที่สุด หรืออาจมีกิจกรรมอื่น งานอดิเรก ทดแทนอาชีพเดิม จำแนกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะลดการทำงานลง อยู่ในช่วง 65 – 70 ปี เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพของตน การทำงานของบุคคลในช่วงนี้จะช้าลง บางคนอาจเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน ลักษณะงานหรืออาจทำงานเป็นบางเวลา

ระยะที่ 2 ระยะเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง ตั้งแต่อายุ 71 ปีขึ้นไป เป็นช่วงของการพักผ่อนหยุดประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง แต่บางคนอาจทำงานไปเรื่อย ๆ จนสิ้นอายุขัย

จากขั้นพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ซังตัน จะเห็นว่า พัฒนาการทางอาชีพของบุคคลมีลักษณะเป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 14 – 17 ปี ซึ่งในช่วงระดับมัธยมศึกษา เป็นช่วงที่เด็กมีการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ และนำความสนใจ คำนึงมา ร่วมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ

กระบวนการพัฒนาการทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับภารกิจทางอาชีพ ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2532: 90-91) ได้อธิบายไว้ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางอาชีพและภารกิจทางอาชีพ

ลักษณะพัฒนาการพื้นฐานทางอาชีพ	อายุ	ภารกิจในทางอาชีพ
ช่วงก่อตัว (Crystallization)	14 – 18 ปี	บุคคลเกิดความสนใจในการวางแผนเพื่อประกอบอาชีพ และคำนึงของตนเพื่อเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา
ช่วงเจาะจง (Specification)	18 – 21 ปี	บุคคลเจาะจงเลือกอาชีพหนึ่งอย่างจริงจัง
ช่วงดำเนินตามแผนที่วางไว้ (Implementation)	21 – 24 ปี	บุคคลมีความต้องการจะดำเนินการตามแผนทางอาชีพที่ได้เลือกแล้วโดยมีความต้องการและ

		วางแผนเพื่อเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ
ช่วงสร้างความมั่นคงถาวรของอาชีพที่เลือก (Stabilization)	24 – 35 ปี	บุคคลใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความมั่นคงในการทำงาน
ช่วงสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ (Consolidation)	35 ปีขึ้นไป	บุคคลจะวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าและสู่เป้าหมายที่กำหนด

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg

นวลศิริ เปาโรหิตน์ (2532) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินส์เบิร์ก สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg ได้พัฒนามาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยแบ่งกระบวนการของการตัดสินใจเลือกอาชีพออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะของความเพ้อฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6 – 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา เด็กไม่สามารถที่จะประมาณความสามารถ โอกาสและขอบเขตต่าง ๆ ของความจริงได้

ระยะที่ 2 ระยะการเปลี่ยนแปลง (Tentative Period) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 – 17 ปี ในระหว่างนี้เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น จะนำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ ในบางครั้งเด็กจะพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบเห็นหรือตามที่ตนเข้าใจแต่ยังมิได้พิจารณาองค์ประกอบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทั่วถึงการเลือกอาชีพในระยะนี้จึงยังไม่แน่นอน ระยะที่ 2 แบ่งเป็นระยะย่อยได้ 4 ระยะ

ระยะความสนใจ (Interest Stage) ช่วงอายุ 11 – 12 ปี ระยะนี้ความสนใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยเด็กจะไม่คำนึงถึงความสนใจที่แท้จริง เพียงแต่ตระหนักว่า ความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพได้เหมือนกัน

ระยะความสามารถ (Capacity Stage) อยู่ในช่วงอายุ 13 – 14 ปี ระยะนี้เด็กได้คำนึงถึงความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยเด็กพิจารณาว่า นอกจากความสนใจจะมีความสำคัญแล้ว ความสามารถก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเลือกอาชีพ แต่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสามารถยังไม่สมบูรณ์การเลือกอาชีพระยะนี้จึงยังไม่มีมติตัดสินใจที่แน่นอน

ระยะค่านิยม (Value Stage) อยู่ในช่วงอายุ 15 – 16 ปี ระยะนี้ค่านิยมเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ แล้วระยะนี้เด็กจะให้ความสำคัญของค่านิยมเหนือกว่าความสนใจและความสามารถ

ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition) ของการเลือกอาชีพจะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 17 ปี ระยะนี้บุคคลได้นำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม มาพิจารณาร่วมกันในการเลือกอาชีพ แต่

องค์ประกอบหรือปัจจัยทางสภาพความเป็นจริง นำมาพิจารณาด้วยน้อยมาก ในระยะนี้มีการวางแผนการเลือกอาชีพแต่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจแน่นอน ระยะนี้ยังอยู่ในขั้นทดลองเลือก แม้ว่าบุคคลนั้นจะตระหนักว่า การตัดสินใจของเขาในขณะนี้นั้น จะมีผลต่ออนาคตของเขา

ระยะที่ 3 ระยะความเป็นจริง (Realistic Period) อยู่ในช่วงอายุ 17 – 21 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบทางด้านอาชีพและองค์ประกอบส่วนบุคคลประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพและจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย คือ

1. ระยะสำรวจอาชีพ (Exploration) เป็นระยะสำรวจอาชีพและโอกาสในการเลือกอาชีพนั่น ๆ ว่าอาชีพใดจะมีความเหมาะสมกับตนเอง โดยพยายามตัดสินใจเลือกให้ตรงกับความเป็นจริง
2. ระยะการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ (Crystallization) เป็นระยะที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยมีการยอมรับระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกอาชีพนั่น ๆ ซึ่งในระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ ภายหลังที่ได้ฝึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว
3. ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Specification) ระยะนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามกำหนดอาชีพต่าง ๆ ที่จะเลือกให้แคบเข้า เพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะและเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการได้ตามที่ได้ตัดสินใจเลือก โดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั่น เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า พัฒนาการทางอาชีพของบุคคล เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิตเริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป โดยพิจารณาตนเองเป็นสำคัญ และเริ่มนำคุณสมบัติของอาชีพมาประกอบการพิจารณาเมื่ออายุ 17 ปี นอกจากนี้กินสเบอร์กยังให้แง่คิดอีกว่า เนื่องจากการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ ดังนั้นจึงไม่ควรบังคับให้เด็กเลือกอาชีพเร็วเกินไป ควรจะพิจารณาลำดับขั้นของระยะของการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมทั้งพิจารณาองค์ประกอบนั้น ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน

ทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพของทีเดอแมนและโอฮารา

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทีเดอแมนและโอฮารา มีแนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งมีการพัฒนามาเป็นเวลานาน แบ่งเป็นขั้น ๆ ได้ดังนี้

ขั้นเตรียมการเลือกอาชีพ แบ่งเป็น

ขั้นสำรวจ (Exploration) บุคคลจะสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการและสำรวจลักษณะสาขาวิชาชีพหรือลักษณะอาชีพ

ขั้นก่อตัวของความคิด (Crystallization) เมื่อประเมินตนเองและอาชีพแล้วก็จะมีการรวบรวมเป็นแนวความคิดเพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นลองเลือกอาชีพ (Choice) เลือกอาชีพที่ชอบมากกว่าอาชีพอื่น และจัดอันดับอาชีพที่ต้องการ

ขั้นเจาะจงเลือกอาชีพ (Specification) เมื่อเลือกอาชีพที่สนใจแล้ว ก็จะไปหาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพนั้น ๆ เช่น ลักษณะงาน การฝึกอบรม การหาแหล่งงาน เพื่อช่วยในการตัดสินใจที่แน่นอน

ระยะการดำเนินงานตามแผนและการปรับตัว (Period of Implementation and Adjustment) มี 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรืออาชีพ (Induction Stage) บุคคลจะเข้าสู่งานอาชีพที่ได้วางแผนเลือกไว้แล้ว

ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง (Reformation) ถ้าบุคคลไม่ประสบความสำเร็จหรือมีปัญหา บุคคลนั้นก็ปรับปรุงตนเองและอาชีพใหม่เพื่อจะไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Integration) ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นกำลังใจให้บุคคลนั้นเจริญก้าวหน้าต่อไป

จากทฤษฎีดังกล่าว จะเห็นว่า ที่เดอแมนและโอฮาราได้ย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพซึ่งเห็นได้ชัดจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ และการตัดสินใจเป็นหัวใจของการพัฒนาการทางอาชีพ

1.1 ลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล

ซูเปอร์ (1960) ได้แบ่งลักษณะของวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลเป็น 2 ลักษณะคือ

วุฒิภาวะทางอาชีพ 1 (Vocational Maturity 1 หรือ VM.1) หมายถึง ระยะของชีวิตตั้งแต่ละบุคคลเป็นอยู่จริงในช่วงนั้น ๆ จะดูได้จากพัฒนาการซึ่งบุคคลนั้นกำลังปฏิบัติอยู่ นำมาสัมพันธ์กับสิ่งที่เขาคาดหวังไว้ว่าเขาจะทำ

วุฒิภาวะทางอาชีพ 2 (Vocational Maturity 2 หรือ VM.2) หมายถึง พฤติกรรมทางอาชีพในลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว กล่าวคือเกิดขึ้นจริง ๆ (โดยไม่คำนึงถึงช่วงชีวิตที่หวังไว้) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นจากงานพัฒนาการในช่วงชีวิตขณะนั้น เปรียบเทียบกับงานพัฒนาการของคนอื่นในงานชิ้นเดียวกัน

1.2 มิติของวุฒิภาวะทางอาชีพ

สุดา อ่อนช้อย (2520, อ้างใน Crites, 1965) กล่าวถึงมิติของวุฒิภาวะทางอาชีพของวัยรุ่นว่าประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือ

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเลือกอาชีพ และการใช้แหล่งทรัพยากรในการแก้ปัญหา (Orientation to Vocational Choice)
2. ความมั่นคงในการเลือกอาชีพระยะยาว (Consistency of Vocational Choice)
3. การแสวงหาข้อมูลและการวางแผนเลือกอาชีพ (Information and Planning)
4. การมีความถนัด และความพึงพอใจในอาชีพ (Crystallization of Traits)
5. การรู้ขอบเขตของการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตน (Wisdom of Vocational Choice)

1.3 องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ

ไครท์ (1973:78) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของทางอาชีพ

ในวัยรุ่นของซูเปอร์ว่าประกอบด้วย

1. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (Consistency of Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลมีความคงที่ในการเลือกอาชีพ ทั้งในแง่เวลา สาขาอาชีพ และระดับอาชีพ
2. การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้จริง (Realism of Career Choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพได้โดยตระหนักรู้ในตนเอง สภาพแวดล้อม และโอกาสในการเข้าสู่อาชีพได้จริง เป็นความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และระดับชั้นทางสังคม
3. ทักษะต่อการเลือกอาชีพ (Career Choice Competencies) หมายถึง การที่บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อองค์ประกอบเหล่านี้คือ
 - 3.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Involvement in Choice Process)
 - 3.2 การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (Orientation toward Work)
 - 3.3 การมีอิสระในการตัดสินใจ (Independence in Decision Making)
 - 3.4 การมีความพึงพอใจในการเลือกอาชีพ (Preference for Career Choice)
 - 3.5 การมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ (Conception of the Process)
4. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career Choice Competencies) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยตระหนักถึงองค์ประกอบต่อไปนี้
 - 4.1 การรู้จักตนเอง (Self Appraisal) หมายถึง การที่บุคคลรู้ว่าตนเองมีความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ ความสามารถ ความถนัด จุดเด่น รวมทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างไร
 - 4.2 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ (Occupational information) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะงาน รายได้ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงานอาชีพในอนาคต
 - 4.3 การกำหนดเป้าหมาย (การเลือกอาชีพ) (Goal Selection) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำข้อมูลจากการรู้จักของตนเอง และข้อมูลทางอาชีพมาตั้งเป็นเป้าหมายอาชีพ

4.4 การวางแผนทางอาชีพ (การมองไปข้างหน้า) (Planning) หมายถึงการที่บุคคลสามารถนำเป้าหมายที่กำหนดไว้มาทำการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

4.5 การแก้ปัญหาทางอาชีพ (เขาควรทำอะไร) (Problem Solving) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการจัดการกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพ

อีท (1965 cited in Bartlett; 1971) กล่าวว่าบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. มีการจัดระเบียบเกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ
2. สามารถรับข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับตนเองและอาชีพได้
3. รับทราบข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าที่จะคิดเอาเอง
4. รู้จักตนเองและโลกของงาน
5. มีอิสระในการเลือกอาชีพ โดยไม่ยอมให้ค่านิยมติดตัวมาแต่เด็ก มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและบุคคลที่ไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพน่าจะมีลักษณะดังนี้
 - 5.1 ขาดจุดมุ่งหมายสำหรับอนาคตของตนเอง
 - 5.2 ยึดติดกับค่านิยม ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

2.2 การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

ความหมายของการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม

วัชร ทรัพย์มี (2523:80) ให้ความหมายของการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มว่าหมายถึง บุคคลมีความต้องการตรงกันที่จะแก้ปัญหาทางอาชีพ มาปรึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงออกถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน ได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในใจ ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหา และได้ใช้ความคิดในการวางแผนโครงการในอนาคตในการแก้ปัญหาหรือการปรับปรุงตนเอง

พรณราย ทรัพย์ะประภา (2531:52) ให้ความหมายของการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มว่า หมายถึงการช่วยเหลือบุคคลให้มีความเข้าใจตนเอง และมีความตระหนักในด้านอาชีพ จากการมีส่วนร่วมในกลุ่ม โดยให้สมาชิกเปิดเผยตัวเอง และเข้าใจทัศนคติของตนเอง

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533:180) ให้ความหมายของการปรึกษาทางอาชีพเป็นกลุ่มว่า หมายถึง การสื่อสารที่มีความหมายระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่อบอุ่นเป็นกันเอง ผู้ให้คำปรึกษาใช้ความรู้ความสามารถของตนช่วยผู้รับคำปรึกษาให้มีความเข้าใจ

ตนเองมากขึ้น ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เข้าใจโลกของงาน และเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการที่จะนำความพอใจมาสู่ตนเองและสังคม

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นโดยสรุปได้ดังนี้ การให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ไม่เกิน 10 คน ที่ต้องการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ที่มีความต้องการตรงกันในการแก้ปัญหาทางอาชีพ หรือไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพโดยใช้กิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ คือการทำความรู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การเลือกอาชีพ การวางแผนอาชีพ และการแก้ปัญหาทางอาชีพ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มมีบรรยากาศที่อบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์กันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น

จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นกลุ่ม มีจุดประสงค์ที่ดำเนินการที่

สำคัญ 4 ประการ (วัชร ทรัพย์มี. 2523:82) คือ

1. เพื่อให้เข้าใจตนเองด้านความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และความต้องการ
2. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสแสวงหาจุดมุ่งหมายในชีวิต มีการสำรวจตนเอง

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นต่อตนเอง เพื่อให้มีความคิดที่กว้างขึ้นในการเลือกอาชีพ

3. เพื่อให้มีพัฒนาการทางอาชีพที่สมวัย
4. เพื่อให้วางแผน หรือตัดสินใจเลือกอาชีพ

องค์ประกอบของการปรึกษาทางอาชีพเป็นกลุ่ม

วัชร ทรัพย์มี (2523:84) ได้เสนอองค์ประกอบของการปรึกษาด้านกลุ่ม

สรุปได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างแน่นอน เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. กระบวนการ ส่งเสริมให้สมาชิกทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจความรู้สึก ทศนคติและค่านิยม ในบรรยากาศของยอมรับซึ่งกันและกัน ที่อบอุ่นเป็นมิตร

2.2 ส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยเน้นการให้และรับข้อมูลย้อนกลับ การยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ เกี่ยวกับเรื่องการวางแผนและเป้าหมายทางอาชีพ

2.3 ให้สมาชิกนำข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และจุดมุ่งหมาย ในชีวิตมาพิจารณาในการวางแผน และตัดสินใจเลือกอาชีพของสมาชิก

2.4 สนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลาดแรงงาน การหาความรู้ในอาชีพนั้น ๆ เพื่อดูความสอดคล้องและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาทางอาชีพของสมาชิก

2.5 การฝึกทักษะและการตัดสินใจ

3. การรักษาความลับ สมาชิกต้องรักษาความลับเกี่ยวกับเรื่องราวที่อภิปรายกันในกลุ่ม ไม่ควรให้สมาชิกเปิดเผยข้อมูล แต่สมาชิกมีสิทธิจะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดและข้อมูลต่าง ๆ แก่กลุ่มได้ตามขอบเขตที่เขายินดีจะเปิดเผย

4. สมาชิกควรอยู่ระหว่าง 6 – 10 คนจึงจะเป็นกลุ่มที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันและให้ข้อมูลย้อนกลับต่อกัน ควรจะเป็นกลุ่มสมาชิกที่แตกต่างกัน แต่มีความเหมือนกันในเรื่องของปัญหาหรือความต้องการที่ตรงกันของสมาชิก โดยสมาชิกมีหน้าที่ดังนี้

4.1 แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้สึก ให้ข้อมูลย้อนกลับ

4.2 มีความใส่ใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม และให้ข้อมูลแก่กลุ่ม

4.3 มีความรับผิดชอบต่อกัน รู้จักฟัง ถาม สรุปความและประนีประนอมต่อกัน

4.4 รักษาความลับ เกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

4.5 สมาชิกมีสิทธิเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง และความรู้สึกนึกคิดต่อกันตามขอบเขตที่ยินดีจะเปิดเผย

5. ผู้นำกลุ่ม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม และการให้แหล่งข้อมูลทางอาชีพ ผู้นำกลุ่มมีหน้าที่ดังนี้

5.1 ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กัน ได้สำรวจตนเองตามสภาพที่เป็นจริง

5.2 ให้ข้อมูลทางอาชีพที่สมาชิกต้องการ

5.3 เอื้ออำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วม และเรียนรู้ทักษะการตัดสินใจ

6. ระยะเวลาในการเข้ากลุ่ม ในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งไม่ควรนานเกินไป อาจจะประมาณ 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ต่อสัปดาห์ ขึ้นอยู่กับการจัดรูปแบบของผู้นำกลุ่ม แต่ที่นิยมใช้ในทางปฏิบัติจะกำหนดไว้ประมาณ 8 – 12 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และธรรมชาติของสมาชิกกลุ่ม

การปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวความคิดของ Crites

ไครท์(ศุภชัย อธิธาพานนท์.2540; อ้างอิงจาก Crites, 1981) ได้เสนอแนวความคิดด้านการปรึกษาอาชีพแบบกลุ่ม โดยมีทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพเป็นทฤษฎีพื้นฐาน และมีความเห็นว่าการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรูปแบบดังนี้

1. แนวคิด

หลักการพื้นฐานไครท์ได้พิจารณาถึงการเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ การเลือกประเภทอาชีพ และกระบวนการเลือกอาชีพ

1.1 การเลือกประเภทอาชีพหมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเลือกประเภทอาชีพ เช่นเลือกอาชีพนักข่าว เกิดจากคำถามที่ว่า คุณต้องการประกอบอาชีพอะไรหลังจากเรียนจบแล้ว

1.2 กระบวนการเลือกอาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอนตาม กระบวนการจนกระทั่งสามารถเลือกอาชีพได้ มี 5 ขั้นตอน การรู้จักตนเอง การรู้จักอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผนสู่อาชีพ และความสามารถในการแก้ปัญหาทางอาชีพ

2. วิธีการ

จากแนวคิดการศึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มเน้นกระบวนการเลือกอาชีพมากกว่าการเลือกประเภทอาชีพ และเน้นที่การปฏิสัมพันธ์แบบกลุ่ม วิธีดำเนินการศึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มนั้น นำมาใช้เพื่อช่วยให้สมาชิกตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ วิธีการประเมินวุฒิภาวะทางอาชีพ ทั้งทางด้าน ทักษะคติในการเลือกอาชีพ และด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ

หลักในการให้คำปรึกษาทางอาชีพ

วชิรี ทรัพย์มี (2523:87) กล่าวถึงหลักในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพสรุปได้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับข้อมูลส่วนตัวของผู้รับคำปรึกษาให้คำปรึกษาทางอาชีพจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ให้คำปรึกษามีความเข้าใจเรื่องการปรับตัวของบุคคลเป็นอย่างดี การให้คำปรึกษาด้านอาชีพสามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวในชีวิตได้ ถ้าบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพได้แล้ว จะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ดีขึ้น

2. ผู้ให้คำปรึกษาทางอาชีพต้องเข้าใจพัฒนาการทางอาชีพ โดยตระหนักว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ จะไม่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันหลายขั้นตอน ตั้งแต่วัยเด็กและกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพก็เช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ซึ่งมีแบบเฉพาะของแต่ละบุคคล มีการพัฒนาในอัตราที่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้คำปรึกษาทางอาชีพ ควรเป็นการติดตามพัฒนาการทางอาชีพมากกว่าจะเร่งเร้าให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง

3. ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักว่า ผู้รับคำปรึกษาบางคนมีความประสงค์จะประกอบอาชีพที่ตรงกับความถนัดความสามารถของตน ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องพยายามช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

4. ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักว่า การพยายามหาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคคลแต่ละคนนั้น เป็นเรื่องยากมาก แม้จะมีบางอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละคน และบางอาชีพที่ไม่เหมาะสม จึงควรให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาเรื่องของอาชีพอย่างกว้างขวาง

5. ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักถึงการพิจารณาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของผู้รับ คำปรึกษาว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ควรชี้แจงให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพว่า ต้องใช้เวลาและความร่วมมืออย่างมาก

6. การให้คำปรึกษาทางอาชีพ ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับคำปรึกษา ว่ามีความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้การช่วยเหลือที่แตกต่างกันไป

7. การให้คำปรึกษาทางอาชีพ ต้องให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษาสามารถสื่อความหมายระหว่างกันได้เป็นอย่างดี ผู้รับคำปรึกษามีความไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา

8. ผู้ให้คำปรึกษาควรสนใจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อปัญหาทางอาชีพของผู้รับคำปรึกษา คือ

8.1 องค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม เช่น พ่อ แม่ เพื่อน

8.2 องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดเนื่องจากสิ่งแวดล้อม เช่น โอกาสในการศึกษาและประกอบอาชีพ ข้อกำหนดหรือคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ

8.3 องค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคล เช่น ค่านิยม ความสนใจ ทักษะคติต่ออาชีพ จุดมุ่งหมายในชีวิต

8.4 องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดเนื่องจากตัวบุคคล เช่น ความสามารถ ความพยายาม ความรับผิดชอบ และทักษะ

ความรู้และทักษะของนักจิตวิทยาการปรึกษาทางอาชีพ

สมาคมพัฒนาการทางอาชีพแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดมาตรฐานความรู้และทักษะของนักจิตวิทยาการปรึกษาทางอาชีพไว้ดังนี้ (The National Development Association 1985, quoted in Brown and Brooks 1991, อ้างถึงในศุภชัย อธิธิพานันท์, 2540)

1. มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และทักษะต่าง ๆ ในการให้ คำปรึกษา รวมทั้งทักษะในการสร้างสัมพันธภาพด้วย

2. มีความสามารถใช้ทักษะในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษา และส่งเสริมให้ผู้มารับคำปรึกษาตระหนักในตนเองเรื่อง ค่านิยม ความสนใจ ความถนัด

3. มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษาให้ตระหนักต่อภาพลักษณ์ทางอาชีพที่สอดคล้องกับตน และตระหนักต่อบทบาทต่าง ๆ ของชีวิตที่มีผลเกี่ยวเนื่องจากการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษาให้พัฒนาระบวนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

5.1 ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของตลาดแรงงาน แนวโน้มการจ้างงาน ข้อมูลทางอาชีพและการฝึกอบรมในแต่ละอาชีพ

5.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและทฤษฎีการตัดสินใจ

5.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล

5.4 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาจัดเก็บและใช้ข้อมูลทางอาชีพอย่างเป็นระบบ

5.5 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรทางอาชีพและเทคนิคที่นำมาใช้กับ บุคคลที่มีลักษณะเฉพาะ

5.6 ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาททางอาชีพทั้งเพศชายและเพศหญิง

6. มีความสามารถในการประเมิน ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคล และลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรที่หลากหลายและแตกต่างกัน

7. มีความสามารถในการดำเนินการประเมินผล และการแปลผลเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบทดสอบทางจิตวิทยาต่าง ๆ

8. มีความรู้ความสามารถในการช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษาประเมินคุณภาพในการดำเนินชีวิต และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้ด้วยตนเอง

ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาอาชีพ
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องทำตัวให้น่าเลื่อมใส ศรัทธา
3. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้กว้างขวาง
4. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะในการใช้แบบทดสอบ
5. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะในการให้ข้อมูลทางด้านอาชีพ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวความคิดของ Crites เป็นแนวคิดที่ประโยชน์อย่างมากในการที่จะช่วยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งยังขาดข้อมูลในการเลือกแผนการเรียนต่อการให้คำปรึกษาทางอาชีพจะสามารถช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนเป้าหมายทางอาชีพและรู้ว่าแผนการเรียนได้นำตนเองไปสู่เป้าหมายทางอาชีพของตนได้

การแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม

ความหมายของการแนะแนวอาชีพ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533) ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพไว้ว่า การแนะแนวอาชีพช่วยทำให้บุคคลเลือกตัดสินใจเข้าสู่อาชีพโดยนำเอาความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเองมาพิจารณาร่วมกันกับงานอาชีพที่บุคคลต้องการประกอบเพื่อเป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรสุภากุล (2520 อ้างถึงใน ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ 2530) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพไว้ว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการแนะแนวอาชีพเป็น

กระบวนการที่ต่อเนื่องและต้องใช้เวลา เพราะต้องเริ่มต้นพิจารณาบุคคลตั้งแต่ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ สถานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งบุคลิกภาพและอื่น ๆ ที่สำคัญ แล้วนำข้อมูลมาพิจารณาว่าบุคคลเลือกอาชีพอะไร และเตรียมตัวเพื่ออาชีพนั้นโดยวิธีใดจึงจะประสบความสำเร็จในงานอาชีพนั้น ๆ ได้

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนให้สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ทั้งข้อมูลด้านคุณลักษณะของตนเอง และข้อมูลแวดล้อมต่างๆ ทำให้สามารถเลือกและวางแผนทางอาชีพของตนได้อย่างสอดคล้องกับลักษณะของตนเอง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแวดล้อมในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน

3.1 ด้านความคาดหวังของผู้ปกครอง

แนวคิด ทฤษฎี และความสำคัญของความคาดหวัง

ความคาดหวังมีความหมายเดียวกับคำว่า “ความมุ่งหวัง” หมายถึงปณิธานหรือความมุ่งหวังในชีวิตและความเป็นอยู่ในอนาคตซึ่งเยาวชนคาดหวังว่าจะได้บรรลุ ความคาดหวังเป็นวัตถุประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเองและเป็นสิ่งที่ตนจะพยายามจะทำให้สำเร็จ ความคาดหวังเป็นการประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตรู้สำนึกและจิตได้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง เป็นความคิด ความต้องการ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งที่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนเองในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น ต้องการจะได้มาและต้องการทำให้สำเร็จ โดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนซึ่งความคาดหวังของมนุษย์ที่เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อน อาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ก็ได้ เป็นคำทำนายถึงเหตุการณ์ในอนาคตของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาและสถานการณ์ที่ได้รับ ในปัจจุบันความคาดหวังยังหมายถึงความเชื่อที่ว่าเมื่อกระทำอย่างนั้นแล้วจะเกิดผลอย่างนี้ขึ้นการคาดหมายเป็นเรื่องของการรับรู้ของปัจเจกบุคคลซึ่งมีความคิดเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของเขาและเขาเลือกที่จะกระทำตามคุณค่าของผลที่เกิดขึ้นและความน่าจะเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จ จากความคาดหมายดังกล่าวแล้วพอสรุปความหมายของความคาดหวังได้เป็น 2 แบบคือ

1. ความคาดหวังของตัวบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง
2. ความคาดหวังของตนเองที่มีต่อผลหรือพฤติกรรมในอนาคต

ในการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาความคาดหวังทั้ง 2 แบบที่กล่าวถึง โดยสรุปคือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนและแผนการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

เนื่องจากความคาดหวังมีผลทั้งต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทน การคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล ถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดผลเสียได้กล่าวคือ คนที่ประเมินความสามารถของตนสูงเกินไปจะเลือกงานที่เกินความสามารถของตน เมื่อพบกับความล้มเหลว จะทำให้เกิดความตึงเครียด ความผิดหวัง รู้สึกว่าเป็นสิ่งเลวร้ายไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ไม่กล้าที่จะตัดสินใจทำงานต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป ส่วนคนที่ประเมินความสามารถตนเองต่ำเกินไป ก็จะเลือกแต่ทำงานง่าย ๆ เพื่อทำงานสำเร็จ เกิดความท้อถอยได้ง่ายเมื่อพบอุปสรรค ดังนั้นการที่บุคคลประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสมคือประเมินความสามารถของตนใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือสูงกว่าความเป็นจริงเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้บุคคลสามารถเลือกงานได้เหมาะสมกับตนเองทำให้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ อันจะส่งผลทำให้บุคคลมีความคิดที่ดีต่อตนเอง มีอารมณ์ดีและมีโอกาสได้พัฒนาความสามารถของตนเอง

ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (The Expectancy Theory)

ทฤษฎีความคาดหวังของเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin: 1980) กล่าวว่าไว้ว่าแรงจูงใจจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยแรงจูงใจจะกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ส่วนปฏิกิริยาตอบสนองจะออกมาในรูปใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของชีวิต ในทางจิตวิทยาแบ่งเป็น

1. สิ่งแวดล้อมภายในเช่น ความคาดหวัง ความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ ความสามารถและความกระตือรือร้นของผู้นั้น
 2. สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ครอบครัว สังคม ถ้าปฏิกิริยาตอบสนองได้สำเร็จจะทำให้เกิดความพึงพอใจ หากไม่สำเร็จอาจต้องเปลี่ยนจุดมุ่งหมายใหม่ซึ่ง Lewin เห็นว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์มากเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองความต้องการของตนเองด้วยความเชื่อเช่นนี้เองจึงเกิดมีบทสรุปดังนี้
 1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นโดยผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเองและแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
 2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมายแตกต่างกัน
 3. บุคคลตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือกได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ได้รับภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว
- จากบทสรุปดังกล่าว นักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้เสนอทฤษฎีซึ่งมีคำศัพท์วิชาการที่ต้องทำความเข้าใจอยู่ 3 ประการ

1. การคาดหวังในการพยายาม – การกระทำ (Effort performance Expectancy) หมายถึงการที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่า ถ้าหากตนเองลงมือแสดงพฤติกรรมอย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถ

แล้วจะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นสูงมากหรือน้อยเพียงใดที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ กล่าวได้ง่ายก็คือบุคคลจะตั้งใจว่าพฤติกรรมที่จะต้องทำนั้นมันยากเกินกำลังความสามารถของตนหรือไม่ก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกไป เช่นถ้าเรายกตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีจนเลอเลิศให้บุคคลผู้หนึ่งจะฟัง โดยหวังว่าเขาเลียนแบบ เขาอาจจะไม่ยอมเลียนแบบเพราะเขาคิดว่าตนเองไม่มีคุณสมบัติหรือความสามารถที่จะทำเช่นนั้นได้

2. การคาดหวังในการกระทำ – ผลกรรม (Performance Outcome Expectation) หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมว่า ถ้าหากเขาจะกระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว เขาจะได้ผลลัพธ์ที่จะเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อตัวเขาเช่น ลูกน้องที่คิดจะแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา เขาจะต้องตั้งใจดูก่อนว่าแสดงความคิดเห็นนี้ออกไปแล้วเจ้านายจะชอบหรือไม่ จะมีผลต่ออนาคตและความก้าวหน้าของตนเองอย่างไร เพื่อนร่วมงานจะคิดอย่างไรต่อตัวเขา เป็นต้น จะเห็นว่าแต่ละพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกนั้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์หลายอย่างที่แตกต่างกัน

3. ค่าของผลกรรม (Valence) หมายถึงคุณค่าหรือความตั้งใจที่ผลกรรมมีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกรรมนั้น แต่ละบุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อผลกรรมเดียวกัน

ทฤษฎีนี้อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของความคาดหวังที่มีต่อการทำงานของบุคคล ไว้ว่า เมื่อบุคคลมีโอกาเลือกแผนงานนั้น การเลือกจะขึ้นอยู่กับว่าความพยายามที่จะใช้ความสามารถของพวกเขาจะนำไปสู่งานที่ต้องการหรือไม่และงานนั้นนำไปสู่ผลกรรมที่เขาต้องการหรือไม่ นั่นก็คือบุคคลจะคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามของเขาที่จะนำไปสู่การกระทำที่ต้องการ (Effort performance expectancy) และคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมต่าง ๆ (Performance outcome expectancy) บุคคลจะเปรียบเทียบผลกรรมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ และเลือกอันที่ตนพอใจที่สุด เช่น เมื่อบุคคลจะเลือกทำงานให้ได้ผลงานในอัตราสูงสุดเขาจะพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. พิจารณาว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำงานให้ได้ผลงานในอัตราสูงเท่านี้ซึ่งต้องพิจารณาถึงความสามารถทางร่างกายและสติปัญญา รวมทั้งความชำนาญของตน ถ้าเขารู้สึกว่าเขากระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้ก็จะไม่เลือกทำงานนั้น เป็นการคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่ามีพอหรือไม่

2. พิจารณาถึงผลที่จะได้จากการทำงานให้ได้ผลงานในอัตราสูงสุดเช่น ทำให้ตนเหนื่อยเกินไป ทำให้มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งเร็วขึ้นทำให้เพื่อนร่วมงานไม่พอใจขึ้นอยู่กับว่าแต่ละบุคคลจะคำนึงถึงเรื่องอะไรบ้าง

3. พิจารณาคุณค่าของผลกรรมแต่ละอย่างว่าเป็นบวกหรือลบแค่ไหนและประเมินผลกรรมทางบวกและทางลบที่ได้ทั้งหมด ถ้าคุณค่าที่บุคคลให้ต่อผลกรรมยังคงเป็นบวกอยู่ บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น

4. นำเอากระบวนการในการดำเนินงานตามแผนงานอื่น ๆ และผลกรรมที่ได้มาเปรียบเทียบกันพิจารณาว่าแผนงานใดตนพอใจที่สุดก็จะเลือกการกระทำนั้น

บุคคลจะเลือกกระทำตามแผนงานใดนั้น ไม่ได้คำนึงถึงผลกรรมที่ได้แต่อย่างใดเขาจะพิจารณาถึงความสามารถและผลกรรมที่ได้นั้นคู่กัน ถ้านำแนวคิดดังกล่าวมาพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลทางด้านการทำงาน บุคคลซึ่งคาดหวังความสามารถของตนได้ใกล้เคียงความจริงย่อมจะมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในการทำงาน

3.1 ข้อมูลด้านเพื่อน

ดาร์ลิ่ง ฐานดี (2520: 194) ได้ทำการศึกษาพบว่าสำหรับกลุ่มเพื่อนที่มีอายุระดับใกล้เคียงกัน กลางคืน อาจจะเป็นเพื่อนสนิทที่สนิทที่นักเรียน ชื่นชม หรือเพื่อนชมรม ที่ตนสนใจ เช่น เพื่อนร่วมชั้น ชมรมฟุตบอล ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่น เพราะเด็กวัยรุ่นนี้มีความต้องการอยู่กับเพื่อนที่มีความคิดคล้ายๆ กัน กับตนการคบเพื่อนในกลุ่มสนใจใดๆ ก็อาจมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพตามกลุ่มเพื่อนนั้น ๆ

วัชรวิทย์ ทรัพย์มี (2525: 15) กล่าวว่าวัยรุ่นมักทำตามบุคคลในสังคม เช่น รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งนักเรียนมีความปรารถนาตามอาชีพของรุ่นพี่คนนั้น อาจเป็นเพราะชื่นชมรุ่นพี่ที่เป็นอิทธิพลกับการที่นักเรียนจะเลียนแบบ โดยนักเรียนเลือกอาชีพตามรุ่นพี่ หรือเพื่อนในเพื่อนหมู่บ้าน

สุชา จันทรธรม (2542:45) ได้กล่าวไว้ว่าวัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อวดหาสมาคมพูดคุยคุยสังสรรค์ กลุ่มของเด็กวัยรุ่นนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง มีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดเป็นลักษณะประจำกลุ่มขึ้น แม้ว่าการกระทำบางอย่างที่ตนทำเพื่อความโก้เก๋และเพื่อก่อให้เกิดเป็นจุดเด่นขึ้นนั้น จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

วิเวก ปางพุฒิพงศ์ (2528: 8) กล่าวว่าสภาพเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลัก ต่อครัวเรือนที่จะสนับสนุนให้สมาชิกในครัวเรือนให้ได้รับการศึกษา และประกอบอาชีพในทิศทางใด โดยช่วยส่งเสริมให้สมาชิกได้รับการศึกษาอันจะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต

สุรัตน์ ไชยชมพู (2535 :53) ได้ศึกษาพบว่ารายได้เป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษาหรือการเรียนต่อ พบว่า ครอบครัวของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง สมาชิกในครัวเรือนก็จะมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูงมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

เตือนใจ อธิคม (2532 : 148) พบว่ารายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง มีผลทำให้นักเรียนเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ นอกจากนั้น

นิตยา ธรรมพันธ์ (2523 : 85) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พบว่าอาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อค่านิยมในอาชีพที่เลือก กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพหมวดที่ใช้วิชาการมีค่านิยมในอาชีพด้านเกษตรกรรม ชี้อสังหาริมทรัพย์ ความมีอำนาจ และความมีอิสระสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพกสิกรรม

สุวัฒน์ เงินจำและคณะ (2529: 66 – 70) พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อมีปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครองมากกว่าหรือสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ

สมพงษ์ มั่นระวัง (2531: 72) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของการศึกษาต่อสายสามัญ และสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อมากกว่าครู นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน จะเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพ ค้าขาย ครู และข้าราชการอื่น ๆ

ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 63) ได้วิจัยตัวแปรอาชีพของบิดามารดาได้ศึกษาโดยทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กเปอริโตริกัน ซึ่งให้เห็นชัดลงไปว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมในเมืองซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพชั้นสูง หรือรับราชการ มักจะเลือกอาชีพชั้นสูง ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชนบทซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา หรือทำงานหนักจะเลือกอาชีพระดับต่ำเป็นส่วนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Blackburn ที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพระดับสูง จะคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพชั้นสูงมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพระดับต่ำกว่า

จากการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ทำให้พบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองและสภาพเศรษฐกิจนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกการศึกษาของนักเรียน จึงนับเป็นข้อมูลสำคัญที่ควรนำมาประกอบการตัดสินใจว่าจะเลือกเรียนต่อในแผนการเรียนใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเป็นขั้นตอนดังนี้

1. เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์และทำข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มที่ใช้ในการทดลองตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

2.2 ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 2.1 ที่มีคะแนนแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ที่อยู่ในระดับความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 25 คน มีผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการ 25 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน จากประชากรทั้งหมดที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
2. โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

วิธีดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรของแต่ละแผนการเรียน และคุณลักษณะของผู้เรียนแต่ละแผนการเรียน แนวทางการศึกษาต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 จากตำราเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 โดยศึกษาจากแบบสอบถามการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ของ ชัยวัฒน์ วารี (2545: 44-52) และแบบสอบถามการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อของพงษ์ นววงศ์วรกุล (2540: 73-80) เป็นแนวทางในการสร้างข้อความให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะจำนวน 69 ข้อ

1.3 นำแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 69 ข้อ ไปหาความเที่ยงเชิงประจักษ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน คือ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบข้อคำถามและพิจารณาเนื้อหาของข้อความและภาษาที่ใช้ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิกซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยสถิติ t – test โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 215-217) หลังจากนั้นจึงคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปได้จำนวน 63 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

1.5 นำแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ที่คัดเลือกแล้วจำนวน 63 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200-202) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

ลักษณะของแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เป็นการรายงานตนเองแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 60 ข้อแบ่งออกเป็นความสอดคล้องในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความสามารถทางการเรียน จำนวน 13 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อ 1-13
2. ด้านค่านิยมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน จำนวน 7 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อ14-20
3. ด้านบุคลิกภาพและความถนัด จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 21-28
4. ด้านความสนใจในอาชีพ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 29-36
5. ด้านความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 37-43
6. ด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 44-48
7. ข้อมูลด้านเพื่อนจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 49-57
8. ข้อมูลทางด้านการศึกษา จำนวน 6 ข้อได้แก่ ข้อ 58-63

ตัวอย่างของแบบสอบถาม

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0. เมื่อนักเรียนจะต้องตัดสินใจเลือกแผนการเรียนนักเรียนจะคำนึงถึงผลการเรียนเป็นอันดับแรก					
00 นักเรียนจะเลือกเรียนในแผนการเรียนที่เมื่อเรียนแล้วนักเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้าง					
000 นักเรียนสำรวจบุคลิกภาพของนักเรียนก่อนแล้วจึงเลือกแผนการเรียนที่เหมาะสมกับตน					
0000 การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนนั้นนักเรียนจะดูว่าสามารถนำไปใช้กับการประกอบอาชีพที่นักเรียนสนใจได้หรือไม่					
00000 การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนเป็นการเลือกตามที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว					
000000 นักเรียนรู้จักของเขตเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนในแผนการเรียนที่ตนเองเลือก					
0000000 นักเรียนรู้ดีว่าการเรียนในแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกไม่ต้องเรียนหนักในวิชาใด					

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามแบ่งออกเป็น

จริงมากที่สุดให้	5	คะแนน
จริงมากให้	4	คะแนน
จริงปานกลางให้	3	คะแนน
จริงน้อยให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุดให้	1	คะแนน

2. โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 4

โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล เอกสารเกี่ยวกับการทำแบบทดสอบ เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา อาชีพและการแนะแนวอาชีพ เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการตัดสินใจ เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการกำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 4 ให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายของการวิจัย

2. สร้างขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ ในช่วงชั้นที่ 4 โดยเลือกและกำหนดกรรมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่ง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้หลักแนวคิดในการพัฒนาระบบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของธิดิมา จงพิพัฒน์วิเศษ (2539) ศนิ จันทร์ทองดี. (2538) หงส์ นววงศ์วรกุล. (2540) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3. นำโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 4 ไปให้โดยให้ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน คือ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง พิจารณาวัดดูประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และผู้วิจัยนำมาปรับปรุง แก้ไขก่อนนำมาทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้ดำเนินการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบ หลัง (One Group Pretest – Posttest)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
A	T1	X	T2

ความหมายของสัญลักษณ์

A	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
T1	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การพัฒนาการวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 และคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายและจากประชากรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อก่อนการทดลองไว้เป็นคะแนนการทดสอบครั้งแรก (Pretest)

2. ผู้วิจัยนัดหมายนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยใช้เวลา 4 วันในช่วงปิดภาคเรียนในการดำเนินโครงการ ระหว่างวันที่ 15-18 มีนาคม 2549 ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 ณ ห้องเรียนประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก ซึ่งจัดเป็นห้องกิจกรรม

3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 อีกครั้ง หลังจากนักเรียนได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 วิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

วัน/เดือน/ปี	เวลา	สิ่งที่พัฒนา	กิจกรรม
15 มี.ค.49	9.00-10.30	สร้างสัมพันธภาพ ให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมโครงการ	ปฐมนิเทศ
	10.45-12.00	นักเรียนเห็นความสำคัญของการเลือกแผนการเรียน	รู้จักโลกของการศึกษา
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสามารถในการเรียนของตน	รู้จักโลกของการศึกษา
	14.45-16.00	รู้จักลักษณะของอาชีพต่างๆ	โลกอาชีพ
16 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักวางแผนเป้าหมายทางอาชีพ	เป้าหมายทางอาชีพ
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักบุคลิกภาพและความสามารถของตน	การรู้จักตนเอง ด้านบุคลิกภาพ
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสนใจในอาชีพ ของตน	การรู้จักตนเอง ความสนใจ ในอาชีพ
	14.45-16.00	รู้จักค่านิยมของตน	ค่านิยมของตน
17 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน	การรู้จักข้อมูลแวดล้อม
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียนด้านความคาดหวังของ ผู้ปกครองและเศรษฐกิจของครอบครัว	รู้จักข้อมูลแวดล้อมด้านความคาดหวังของผู้ปกครองและเศรษฐกิจของครอบครัว
	13.00-14.30	นักเรียนได้ทบทวนความสอดคล้อง ในการเลือกแผนการเรียนของตน	ความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	14.45-16.00	นักเรียนได้ทบทวนการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของตน	ทักษะการตัดสินใจ
18 มี.ค.49	9.00-10.30	การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของนักเรียน	ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	10.45-12.00	เห็นแนวทางการนำไปใช้ และเกิดกำลังใจในการแก้ปัญหา	ปิดกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 :73-74)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 79-80)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละยกด้วยกำลังสอง
	$(\sum X^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbrach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200-202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

1.4 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ
โดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 – 217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	X_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	X_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3.สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการวางแผนศึกษาต่อก่อนและหลังการ
ทดลองภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สูตร T-test for dependent sample ตามสูตรของการทดสอบความ
แตกต่างของข้อมูล (t-Dependent) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องในการเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ หลังจากได้เข้าร่วมโครงการแล้ว
 2. การเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน
- ปรากฏผลดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตาราง 1 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 (n= 12)

คนที่	แผนการเรียนที่นักเรียนเลือก		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
2	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง
3	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง
4	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
5	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
6	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
7	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
8	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
9	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - ภาษา	เปลี่ยนแปลง
10	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
11	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
12	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังจากการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 4 คน ไม่เปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 8 คน

ตาราง 2 เปรียบเทียบระดับความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ
ในช่วงชั้นที่ 4 ($n = 12$)

ความสอดคล้องในการเลือก แผนการเรียน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		D	D ²	t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสามารถทางการเรียน	2.65	1.26	3.42	1.16	0.77	0.59	6.63**
ค่านิยม	2.88	1.28	2.99	1.10	0.11	0.01	3.78**
บุคลิกภาพและความถนัด	2.35	1.06	3.79	0.89	0.44	0.19	12.35**
ความสนใจในอาชีพ	2.46	1.21	3.69	1.03	1.23	1.51	8.04**
ความคาดหวังของผู้ปกครอง	2.48	1.34	3.36	1.18	0.88	0.77	4.8**
สภาพเศรษฐกิจและครอบครัว	3.00	1.63	3.17	1.20	0.17	0.02	3.46**
เพื่อน	2.70	1.42	3.26	1.16	0.56	0.31	5.77**
โลกของการศึกษา	2.83	1.45	3.03	1.35	0.20	0.04	4.56**
รวม	21.35	10.65	26.71	9.07	4.36	4.21	49.39**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมโครงการ
พัฒนาความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวมมีความสอดคล้องในการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสอดคล้องเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

สมมุติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีคะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
2. โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 และคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายและจากประชากรที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อก่อนการทดลองไว้เป็นคะแนนการทดสอบครั้งแรก (Pretest)

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลา 4 วันในช่วงปิดภาคเรียนในการดำเนินกิจกรรมในระหว่างวันที่ 15-18 มีนาคม 2549 ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 โดยใช้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 เป็นห้องดำเนินกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้

3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 อีกครั้ง หลังจากนักเรียนได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 วิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ไปสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร แล้วนำมาตรวจให้คะแนน และหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ทดสอบความแตกต่างของความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 73-74)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 79-80)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (CronBach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200-202)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 โดยวิธีการแจกแจงค่าที (t-distribution) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 215-217)

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สูตร t – Dependent

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. หลังจากการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 4 คนไม่เปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 8 คน
2. ความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. หลังจากการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 4 คนไม่เปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 8 คน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนครั้งนี้ ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น

รู้ว่าตนเองมีความสนใจด้านใด มีความถนัดและความสามารถอย่างไร คำนึงเกี่ยวกับการเรียนของตนเองเป็นอย่างไร และเมื่อได้รู้ว่าแผนการเรียนที่ตนเลือกไว้นั้นเรียนอะไรบ้าง มีแนวทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพอย่างไร ประกอบกับมีโอกาสได้คุยกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของตน ทำให้เห็นว่าแผนการเรียนซึ่งตั้งใจเลือกไว้ตอนแรกนั้นอาจไม่เหมาะสม และอาจเกิดปัญหาตามมาเช่น เรียนไม่ไหว ไม่เหมาะกับบุคลิกของตน หรือไม่สอดคล้องกับแนวทางการเลือกอาชีพในอนาคต ทำให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนใหม่ที่เหมาะสมกว่า ส่วนนักเรียน 8 คนที่เลือกเรียนตามแผนการเรียนเดิมที่เลือกไว้นั้นจากการซักถามและแนะนำทราบว่านักเรียนมีความมั่นใจในการเลือกของตนมากขึ้น จากเดิมที่เลือกโดยที่ยังไม่เห็นประโยชน์จากการเรียนอย่างชัดเจนหรือเลือกเพราะผู้ปกครองแนะนำ หรือเลือกตามเพื่อนเท่านั้น แต่หลังจากการเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีเห็นแนวทางการเรียนของตนชัดเจนขึ้น มองเห็นข้อดีและประโยชน์ของแผนการเรียนที่เลือกและเห็นว่าแผนการเรียนที่เลือกไว้เหมาะสมกับตนเองจริง ๆ ทำให้สามารถวางแผนเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น เป็นไปตามที่ นุชลี อุทัย(2543:118) กล่าวไว้ว่า การที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือได้ทำในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองและเกิดความเจริญก้าวหน้าในอนาคตได้นั้นจะต้องอาศัยตัดสินใจ การวางแผนและการจัดวางตัวที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน มีอาชีพสายงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย การวางแผนล่วงหน้าเพื่อที่จะก้าวไปสู่อนาคตของการทำงานที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถ และความถนัดจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสอดคล้องกับการทดลองของธิตมา จงพิพัฒน์วิสุทธิ(2539: 59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เรื่องการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดการแนะแนวเพื่อการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีการตัดสินใจดีขึ้น หลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. จากการวิจัยพบว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการนี้นักเรียนเลือกเรียนมีค่าความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 สามารถช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับคุณลักษณะของตน และข้อมูลแวดล้อม ซึ่งในโครงการนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถทางการเรียน ความสนใจและค่านิยมที่เกี่ยวกับแผนการเรียน ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพและความถนัดทางอาชีพ รวมถึงข้อมูลแวดล้อมได้แก่ความคาดหวังของผู้ปกครอง อิทธิพลของเพื่อน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว โดยผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม การศึกษาเอกสาร การทำแบบสำรวจ การเล่นเกม และการฟังวิทยากร ซึ่งทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาถึงความสอดคล้องด้านต่าง ๆ ของตนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ

ในช่วงขั้นที่ 4 ซึ่งจะมีผลต่อไปยังการเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นไปตามที่ วัชร ทรัพย์มี (2523:87) กล่าวไว้ว่าการให้คำปรึกษาทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับข้อมูลส่วนตัวของผู้รับคำปรึกษาให้คำปรึกษาทางอาชีพจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ให้คำปรึกษามีความเข้าใจ เรื่องการปรับตัวของบุคคลเป็นอย่างดี การให้คำปรึกษาด้านอาชีพสามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวในชีวิตได้ ถ้าบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพได้แล้ว จะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ดีขึ้น อีกทั้งสอดคล้องกับผลการทดลองของทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 52) ซึ่งได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพกับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการวิจัยของจันทนา กาไหลทอง (2537 : 52) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อำเภอเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย พบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตในการทดลองครั้งนี้ พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจ และสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่นเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้นักเรียนมีความเข้าใจปัญหาและแนวทางการตัดสินใจสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมไปตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีค่าระดับความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อสูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ ดังนั้นจึงควรนำโครงการนี้ไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการมีค่าความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนสูงขึ้น โรงเรียนอาจพิจารณาทำกิจกรรมที่ทำในโครงการนี้ไปจัดให้แก่นักเรียนในคาบแนะแนวหรือคาบกิจกรรม

1.3 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การให้แรงเสริมแก่นักเรียนในขณะร่วมกิจกรรมจะช่วยให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้นผู้จัดกิจกรรมควร พิจารณาให้แรงเสริมที่เหมาะสมกับนักเรียน

1.4 ควรมีการปรับใช้โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียน แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปเลย ในการเลือกคณะสาขาวิชาในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยพัฒนาปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนและจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสอดคล้องในการเลือกคณะสาขาวิชาเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.6

2.2 ศึกษาความสอดคล้องด้านในการเลือกเรียนสายอาชีพและสายสามัญของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2540). แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ
 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2545). คู่มือการวางแผนการเรียนรู้ ชีวิตและอาชีพ. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตตินภา พลวัตร.(2539) ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและกระบวนการกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่น
 ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกุดกว้างประชาสรรค์ จังหวัด
 ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ทิศทางการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2540.
- นิภา วัฒนเวศิน.(2529) การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ
 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล.(2530)การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
- เจียรนัย ทรงชัยกุล.(2533) จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชยาพร ลิ้มประเสริฐ.(2526) ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร.(2523)ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตรศึกษา
 เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประโยคมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
 และโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาลิณี เอี่ยมศรี. (2536) การพัฒนาแบบสอบถามการคิดวิจารณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ วารี. (2545). การศึกษาการวางแผนชีวิตด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 2 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาคัย. “การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี,” วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอม

- นิภา วัฒนเวคิน. (2529)“การสำรวจความสนใจนาอาชีพของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2534. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.
- มารศรี กองเกตุ. (2524)“ผลของทัศนคติระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รศนา อัสชะกิจ. 2539. กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วัชรินทร์ ทรัพย์มี. (2533). ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วิชากร, กรม. 2539. คู่มือ การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิเวก ปางพุฒิพงศ์. (2523). การอาชีวศึกษา : รายงานประจำปี 2523 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วุฒิชัย จำนง. (2523). พฤติกรรมการตัดสินใจ กรุงเทพมหานคร: บารมีการพิมพ์.
- ษมาธร พันธุ์โพธิ. (2530)“การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2530. หน้า 119.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หัสยา เตียรวิวัฒน์. 2537. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านเหตุผลกับความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อภิศักดิ์ จันทรสนาม. (2544). การศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อาภา จันทรสกุล. (2535).วิธีการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

- อภาภรณ์ ศิริอาคเนย์. การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาสังคมศึกษาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- อาสาฬห์ พรหมรักษ์. (2543). การศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Hoppock R. "Occupational Information.(2530) อ้างถึงใน ชมาธร พันธุ์โพธิ. "การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร," วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. หน้า 21-22.
- Ahmann, Standley J. and Marvin D. Glock.(1968). *Evaluating Pupil Growth : Principles Of Test and Measurement*. New York : Holt Rineheart and Winston, Inc.
- Arnold, Hugh J.,and Daniel C. Feldman.1988. *Organization*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Atherton, J.C. and A. Mumfrey. (1977). *Essential aspects of career planning and Development*. (2nd ed.). Danville : The Interstate Printers and Publishers.
- Brown, D.,L. Brooks and Associates. 1990. *Career Choice and Development*. California : Jossey – Bass Inc, Publishers.
- Crites,J.O. (1969). *Vocational Psychology : The Study of Vocational Behavior and Development*. New York : McGraw – Hill. Cited Ginzberg. E. 1951. *Occupational Choices : An Approach to a General Theory*. New York : Columbia University Press.
- _____. (1981). *Career Counseling : Model, Method and Materials*. New York : McGraw – Hill.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. Rd.ed., New York : Harper And Row Publishers.
- Denton, Albert Raymond. (1988). *The Influencers of Postsecondary Schools Career Decision – Making Process as Perceived by High School Seniors*. Kansas : Kansas State University.
- Dobbins, Loy Henderson. (1969) March. *Educational and Occupation Aspirations and Expectations of High School Senior Boys in Five LouisianaParishers*.

- Dissertation Abstracts International. 29(2) : 2958-A
- English, H.B. (1958). *A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalysis Terms : A Guide to Usage*. New York : Longmans.
- Gazda, G.M., J.A. Ducan and M.E. Meadows. (1967). *Group Counseling and Group Procedures ; Reported of a Survey*. Counselor Education and Supervision.
- Ginzberg, Eli. (1966). *The Development of Human Resources*. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Gysbers, C.N. and P. Henderson. (1988). *Developing and Managing Your School Guidance Program*. Virginia : American Association for Counseling and Development.
- Hackett, G. and N.E. Betz. (1981). *A Self Efficacy Approach to the Career Development Of Woman*. Journal of Vocational Behavior : 18,326-339.
- Haris, B.J.,J.D. Spivack and R.S. Lisansky. (1977). *Take Hold of Your Future : A Career Planning Guide*. Boston : The American College Tasting Program.
- Hayes, J. and B. Hopson. (1968). *The Theory and Practice of Vocational Guidance*. Oxford Pergamon.
- Herr, E.L. and S.H. Cramer. (1992). *Career Guidance and Counseling Through the life Span : Systematic Approaches*. New York : Harper – Collins..
- Holland, John L. (1965). *Manual : Vocational Preference Inventory*. California : Consulting Psychologists Press.
- Holland, John L. and others. (1979). *Manual to Self Directed Search*. California : Consulting Psychologists Press.
- Isaacson, L.E. and D. Brown. (1993). *Career Information, Career Counseling and Career Development*. Massachusetts: A Division of Simon and Schuster, Inc. Cited
- Super, D.E. 1990. *A Life – Span, Life – Space Approach to Career Development*. San Francisco : Jossey Bass.
- Myers, Maurice. (1959) June. *A comparison of Differential Aptitude Test Patterns of Junior College Students in Five Semi – Professional Fields*. Dissertation Abstracts International. 34(19) : 3218 – A.
- Pattersons,John. (1980). *Teaching Personalized Decision Making*. 148 : Santa Clara Country K – 12 Career Education Consortium, San Jose.

- Richardson, John C. (1991). *Career Decision – Making and Mentorship : The Anatomy Of A High School Program*. New York : Fordham University.
- Sells, Samuel B. (1995) May. *Effects of Six Weeks Program for Eighth Grade Students on Academic Decision Making and Career Maturity*. Dissertation Abstract 55(11) : 3377 – A.
- Sharft, R.S. (1992). *Applying Career Development Theory to Counseling*. California : Wadsworth, Inc. Cited Holland, J.L. 1973. *Making Vocational Choice : A Theory Of Careers*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Stoner, Jame A.E. (1987). *Management* Englewood Cliffs, NJ. : Prentice Hall.
- Sullivan, Susan Elizabeth. (1976) December. *The Effect of Decision – Making Group and Individual Career Counseling on the Career Maturity of College Freshmen*. Dissertation Abstracts International.37(6) : 3430 – A.
- Super, D.E. (1957). *The Psychology of Career*. New York : Harper – Row.
- Terry, George R. (1960). *Principle of Management*. Homewood, Illinois : Richard D.Irwing.
- Tolbert, E.L. (1972). *Introduction to Counseling*. New York : McGraw-Hill.
- Zaccaria, J.S. (1970). *Theories of Occupational Choice and Vocational Development*. New York : Houghton Mifflin Company. Cited Tiedeman, D.V. and R.P. O' Hara. 1963. *Career Development : Choice and Adjustment*. New York. College Entrance Examination Board.
- Zunker, Vernon G. (1998). *Using Assessment Results for Career Development*. California : Pacific Grove.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2540). แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ
 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2545). คู่มือการวางแผนการเรียนรู้ ชีวิตและอาชีพ. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตตินภา พลวัตร.(2539) ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและกระบวนการกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่น
 ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกุดกว้างประชาสรรค์ จังหวัด
 ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ทิศทางการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2540.
- นิภา วัฒนเวศิน.(2529) การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ
 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมเพชร นัตรศุภกุล.(2530)การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
- เจียรนัย ทรงชัยกุล.(2533) จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชยาพร ลิ้มประเสริฐ.(2526) ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร.(2523)ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตรศึกษา
 เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประโยคมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
 และโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาลิณี เอี่ยมศรี. (2536) การพัฒนาแบบสอบถามการคิดวิจารณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ วารี. (2545). การศึกษาการวางแผนชีวิตด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 2 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาคัย. “การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี,” วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอม

- นิภา วัฒนเวคิน. (2529)“การสำรวจความสนใจนาอาชีพของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2534. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.
- มารศรี กองเกตุ. (2524)“ผลของทัศนคติระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รศนา อัสชะกิจ. 2539. กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วัชรินทร์ ทรัพย์มี. (2533). ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วิชากร, กรม. 2539. คู่มือ การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิเวก ปางพุฒพิงศ์. (2523). การอาชีวศึกษา : รายงานประจำปี 2523 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วุฒิชัย จำนง. (2523). พฤติกรรมการตัดสินใจ กรุงเทพมหานคร: บารมีการพิมพ์.
- ษมาธร พันธุ์โพธิ. (2530)“การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2530. หน้า 119.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หัสยา เตียรวิทวัส. 2537. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านเหตุผลกับความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อภิศักดิ์ จันทรสนาม. (2544). การศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อาภา จันทรสกุล. (2535).วิธีการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

- อภาภรณ์ ศิริอาคเนย์. การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาสังคมศึกษาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- อาสาฬห์ พรหมรักษ์. (2543). การศึกษาคุณภาพทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดชัยมงคล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Hoppock R. "Occupational Information.(2530) อ้างถึงใน ชมาธร พันธุ์โพธิ. "การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร," วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. หน้า 21-22.
- Ahmann, Standley J. and Marvin D. Glock.(1968). *Evaluating Pupil Growth : Principles Of Test and Measurement*. New York : Holt Rineheart and Winston, Inc.
- Arnold, Hugh J.,and Daniel C. Feldman.1988. *Organization*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Atherton, J.C. and A. Mumfrey. (1977). *Essential aspects of career planning and Development*. (2nd ed.). Danville : The Interstate Printers and Publishers.
- Brown, D.,L. Brooks and Associates. 1990. *Career Choice and Development*. California : Jossey – Bass Inc, Publishers.
- Crites,J.O. (1969). *Vocational Psychology : The Study of Vocational Behavior and Development*. New York : McGraw – Hill. Cited Ginzberg. E. 1951. *Occupational Choices : An Approach to a General Theory*. New York : Columbia University Press.
- _____. (1981). *Career Counseling : Model, Method and Materials*. New York : McGraw – Hill.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. Rd.ed., New York : Harper And Row Publishers.
- Denton, Albert Raymond. (1988). *The Influencers of Postsecondary Schools Career Decision – Making Process as Perceived by High School Seniors*. Kansas : Kansas State University.
- Dobbins, Loy Henderson. (1969) March. *Educational and Occupation Aspirations and Expectations of High School Senior Boys in Five LouisianaParishers*.

- Dissertation Abstracts International. 29(2) : 2958-A
- English, H.B. (1958). *A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalysis Terms : A Guide to Usage*. New York : Longmans.
- Gazda, G.M., J.A. Ducan and M.E. Meadows. (1967). *Group Counseling and Group Procedures ; Reported of a Survey*. Counselor Education and Supervision.
- Ginzberg, Eli. (1966). *The Development of Human Resources*. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Gysbers, C.N. and P. Henderson. (1988). *Developing and Managing Your School Guidance Program*. Virginia : American Association for Counseling and Development.
- Hackett, G. and N.E. Betz. (1981). *A Self Efficacy Approach to the Career Development Of Woman*. Journal of Vocational Behavior : 18,326-339.
- Haris, B.J.,J.D. Spivack and R.S. Lisansky. (1977). *Take Hold of Your Future : A Career Planning Guide*. Boston : The American College Tasting Program.
- Hayes, J. and B. Hopson. (1968). *The Theory and Practice of Vocational Guidance*. Oxford Pergamon.
- Herr, E.L. and S.H. Cramer. (1992). *Career Guidance and Counseling Through the life Span : Systematic Approaches*. New York : Harper – Collins..
- Holland, John L. (1965). *Manual : Vocational Preference Inventory*. California : Consulting Psychologists Press.
- Holland, John L. and others. (1979). *Manual to Self Directed Search*. California : Consulting Psychologists Press.
- Isaacson, L.E. and D. Brown. (1993). *Career Information, Career Counseling and Career Development*. Massachusetts: A Division of Simon and Schuster, Inc. Cited
- Super, D.E. 1990. *A Life – Span, Life – Space Approach to Career Development*. San Francisco : Jossey Bass.
- Myers, Maurice. (1959) June. *A comparison of Differential Aptitude Test Patterns of Junior College Students in Five Semi – Professional Fields*. Dissertation Abstracts International. 34(19) : 3218 – A.
- Pattersons,John. (1980). *Teaching Personalized Decision Making*. 148 : Santa Clara Country K – 12 Career Education Consortium, San Jose.

- Richardson, John C. (1991). *Career Decision – Making and Mentorship : The Anatomy Of A High School Program*. New York : Fordham University.
- Sells, Samuel B. (1995) May. *Effects of Six Weeks Program for Eighth Grade Students on Academic Decision Making and Career Maturity*. Dissertation Abstract 55(11) : 3377 – A.
- Sharft, R.S. (1992). *Applying Career Development Theory to Counseling*. California : Wadsworth, Inc. Cited Holland, J.L. 1973. *Making Vocational Choice : A Theory Of Careers*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Stoner, Jame A.E. (1987). *Management* Englewood Cliffs, NJ. : Prentice Hall.
- Sullivan, Susan Elizabeth. (1976) December. *The Effect of Decision – Making Group and Individual Career Counseling on the Career Maturity of College Freshmen*. Dissertation Abstracts International.37(6) : 3430 – A.
- Super, D.E. (1957). *The Psychology of Career*. New York : Harper – Row.
- Terry, George R. (1960). *Principle of Management*. Homewood, Illinois : Richard D.Irwing.
- Tolbert, E.L. (1972). *Introduction to Counseling*. New York : McGraw-Hill.
- Zaccaria, J.S. (1970). *Theories of Occupational Choice and Vocational Development*. New York : Houghton Mifflin Company. Cited Tiedeman, D.V. and R.P. O' Hara. 1963. *Career Development : Choice and Adjustment*. New York. College Entrance Examination Board.
- Zunker, Vernon G. (1998). *Using Assessment Results for Career Development*. California : Pacific Grove.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ
ในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

**กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วง
ชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

วัน/เดือน/ปี	เวลา	สิ่งที่พัฒนา	กิจกรรม
15 มี.ค.49	9.00-10.30	สร้างสัมพันธภาพ ให้นักเรียนเข้าใจ จุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมโครงการ	ปฐมนิเทศ
	10.45-12.00	นักเรียนเห็นความสำคัญของการเลือก แผนการเรียน	รู้จักโลกของการศึกษา
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสามารถในการเรียน ของตน	รู้จักโลกของการศึกษา
	14.45-16.00	รู้จักลักษณะของอาชีพต่างๆ	โลกอาชีพ
16 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักวางเป้าหมายทางอาชีพ	เป้าหมายทางอาชีพ
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักบุคลิกภาพและความสามารถ ของตน	การรู้จักตนเอง ด้านบุคลิกภาพ
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสนใจในอาชีพ ของ ตน	การรู้จักตนเอง ความสนใจ ในอาชีพ
	14.45-16.00	รู้จักค่านิยมของตน	ค่านิยมของตน
17 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือก แผนการเรียน	การรู้จักข้อมูลแวดล้อม
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือก แผนการเรียนด้านความคาดหวังของ ผู้ปกครองและเศรษฐกิจของครอบครัว	รู้จักข้อมูลแวดล้อมด้านความ คาดหวังของผู้ปกครองและ เศรษฐกิจของครอบครัว
	13.00-14.30	นักเรียนได้ทบทวนความสอดคล้อง ใน การเลือกแผนการเรียนของตน	ความสอดคล้องในการ ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	14.45-16.00	นักเรียนได้ทบทวนการตัดสินใจเลือก แผนการเรียนของตน	ทักษะการตัดสินใจ
18 มี.ค.49	9.00-10.30	การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของ นักเรียน	ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	10.45-12.00	เห็นแนวทางการนำไปใช้ และเกิดกำลังใจ ในการแก้ปัญหา	ปิดกลุ่ม

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมโครงการ
2. เพื่อให้สมาชิกรู้จักกัน ยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกันเกิดสัมพันธภาพที่ดี
3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้ากลุ่ม

เทคนิคที่ใช้ การอภิปรายกลุ่ม

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารกำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในช่วง
ชั้นที่ 4
2. เอกสารคุณลักษณะของผม
2. กระดาษเปล่า จำนวน 12 แผ่น
3. ดินสอ จำนวน 12 แท่ง ยางลบ จำนวน 12 อัน

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และแนะนำตนเอง
2. การเข้ากลุ่มขออนุญาตสมาชิกกลุ่มถ่ายรูป ในขณะที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการผู้นำกลุ่ม
แจกเอกสารกำหนดการเข้าร่วมโครงการ เอกสารคุณลักษณะของผม พร้อมทั้งอธิบายเอกสารให้
นักเรียนเข้าใจ ซึ่งกำหนดการต่างๆ นั้นนักเรียนจะได้ทราบวันเวลา และกิจกรรมต่างๆ ที่จะเข้าร่วมตลอด
สัปดาห์ ส่วนเอกสารคุณลักษณะของผมใช้สำหรับบันทึกข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนที่ได้รับจากการร่วมทำ
กิจกรรมต่างๆ
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ กฎเกณฑ์ของการเข้าร่วมโครงการ บทบาทของผู้นำกลุ่ม บทบาท
ของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ และข้อปฏิบัติระหว่างการเข้าร่วมโครงการ สถานที่ดำเนินโครงการ
การแต่งกายขณะเข้าร่วมโครงการ สิ่งที่ต้องเตรียมมา
4. ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแสดงความคิดเห็น และซักถามเพิ่มเติม

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มจัดเก้าอี้เป็นรูปวงกลม ให้สมาชิกแต่ละคนจับคู่กับเพื่อน แล้วให้แต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันเป็นเวลา 10 นาที
2. ผู้นำกลุ่มบอกหมดเวลา ให้แต่ละคู่ผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองให้กลุ่มฟัง ข้อมูลที่ได้จากการสนทนาเท่านั้น และผู้ถูกแนะนำสามารถแก้ไขได้ และให้ผู้แนะนำบอกความประทับใจหนึ่งข้อที่ได้คุยกับคู่ของตน ถ้าคำแนะนำนั้นไม่ถูกต้อง ทำจนครบทุกคน
3. เมื่อสมาชิกทุกคนแนะนำเพื่อนจนครบแล้ว ให้สมาชิกแต่ละคนซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเพื่อนที่ไม่ได้จับคู่กัน และถ้าสมาชิกคนใดอยากแนะนำตัวเองเพิ่มเติมก็สามารถทำได้

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มสรุปความ เมื่อสมาชิกกลุ่มแนะนำเพื่อนครบทุกคนแล้วอภิปรายความรู้สึกที่มาร่วมกิจกรรมครั้งแรก และทบทวนข้อตกลงในการเข้าร่วมโครงการ
2. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ ในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป
3. ให้สมาชิกทำแบบประเมินผลหลังทำกิจกรรม

การประเมินผล

- การสังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออก และการให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม
- จากแบบประเมินผลหลังการเข้ากลุ่ม

กำหนดการโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

วัน/เดือน/ปี	เวลา	สิ่งที่พัฒนา	กิจกรรม
15 มี.ค.49	9.00-10.30	สร้างสัมพันธภาพ ให้นักเรียนเข้าใจ จุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมโครงการ	ปฐมนิเทศ
	10.45-12.00	นักเรียนเห็นความสำคัญของการเลือก แผนการเรียน	รู้จักโลกของการศึกษา
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสามารถในการเรียน ของตน	รู้จักโลกของการศึกษา
	14.45-16.00	รู้จักลักษณะของอาชีพต่างๆ	โลกอาชีพ
16 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักวางเป้าหมายทางอาชีพ	เป้าหมายทางอาชีพ
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักบุคลิกภาพและความสามารถ ของตน	การรู้จักตนเอง ด้านบุคลิกภาพ
	13.00-14.30	นักเรียนรู้จักความสนใจในอาชีพ ของ ตน	การรู้จักตนเอง ความสนใจ ในอาชีพ
	14.45-16.00	รู้จักค่านิยมของตน	ค่านิยมของตน
17 มี.ค.49	9.00-10.30	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือก แผนการเรียน	การรู้จักข้อมูลแวดล้อม
	10.45-12.00	นักเรียนรู้จักข้อมูลแวดล้อมในการเลือก แผนการเรียนด้านความคาดหวังของ ผู้ปกครองและเศรษฐกิจของครอบครัว	รู้จักข้อมูลแวดล้อมด้านความ คาดหวังของผู้ปกครองและ เศรษฐกิจของครอบครัว
	13.00-14.30	นักเรียนได้ทบทวนความสอดคล้อง ใน การเลือกแผนการเรียนของตน	ความสอดคล้องในการ ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	14.45-16.00	นักเรียนได้ทบทวนการตัดสินใจเลือก แผนการเรียนของตน	ทักษะการตัดสินใจ
18 มี.ค.49	9.00-10.30	การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของ นักเรียน	ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อ
	10.45-12.00	เห็นแนวทางการนำไปใช้ และเกิดกำลังใจ ในการแก้ปัญหา	ปิดกลุ่ม

คุณลักษณะของผม
คุณลักษณะของผม

ชื่อ.....

โครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ
วันที่ 15-18 มีนาคม 2549

ความสามารถทางการเรียน	วิชาที่เรียนเก่ง วิชาที่เรียนอ่อน 	หมายเหตุ
ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือก แผนการเรียน	คุณค่าของแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกที่มี ต่อชีวิตของนักเรียนคือ 	

ลักษณะบุคลิกภาพ	ลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนคือ	
ความถนัดทางอาชีพ	ความถนัดทางอาชีพของนักเรียนคือ	

[illegible]

อิทธิพลของเพื่อน	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนคือ หมายเหตุ
------------------	--

ครั้งที่ 2

การรู้จักโลกของการศึกษา

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกรู้จักรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาในแผนการเรียนต่าง ๆ
2. นักเรียนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่จะต้องเรียนเมื่อขึ้นไปเรียนในแผนการเรียนต่าง ๆ

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารเนื้อหาหลักสูตรของแผนการเรียนต่าง ๆ
2. เอกสารวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อวิชา

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และทบทวนจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมโครงการ

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นและความเข้าใจเดิมที่นักเรียนมีเกี่ยวกับการเรียนในช่วงชั้นที่ 4 แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย
2. ผู้ดำเนินโครงการแจกศึกษาเอกสารขอบเขตเนื้อหาของวิชาต่างๆ ให้นักเรียนช่วยกันศึกษา แล้วให้สมาชิกทุกคนรวบรวมความคิดเห็น ความรู้สึก และข้อสงสัยที่เกิดขึ้นเมื่อได้ศึกษาเอกสารขอบเขตเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ลงในใบงาน
3. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกนำเสนอความคิดเห็น ความรู้สึก และข้อสงสัยที่เกิดขึ้นเมื่อได้ศึกษาเอกสารขอบเขตเนื้อหาวิชาต่าง ๆ
4. เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและซักถามเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกลุ่มสรุปถึงกิจกรรมในครั้งนี้และให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้
2. ให้สมาชิกทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรม
3. ผู้ดำเนินโครงการนัดหมายวันเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- ประเมินผลการการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม

- จากการตอบคำถามในใบงาน

- การตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

เอกสารอธิบายขอบเขตเนื้อหาวิชา
ขอบเขตของเนื้อหาวิชาหลักในช่วงชั้นที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา เป็นวิชาที่อยู่ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีธรรมชาติของวิชา และจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจมนุษย์และสังคมมนุษย์

วิชาสาขามนุษยศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวตนมนุษย์ การติดต่อสื่อสารและผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น ภาษา วัฒนธรรม วรรณกรรม ศิลปะ เป็นต้น ส่วนวิชาในสาขาสังคมศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของมนุษย์ สภาพแวดล้อมในสังคม และการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ จริยธรรม ปรัชญา ศาสนา เป็นต้น

วิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์และเป็นพลเมืองดี สามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความคิดด้วยตนเอง เพื่อการเรียนรู้ในระดับสูงได้ และรู้หน้าที่และบทบาทของตนต่อครอบครัว โรงเรียนชุมชน และสังคมโลก มีเนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาภาษาไทย

1. การอ่าน:

- การตีความ แปลความ เข้าใจความหมาย ขยายความและสรุปความ
- การใช้ข้อมูลจากการอ่านให้เป็นประโยชน์ (เพื่อหาข้อมูลความรู้ เพื่อกิจกรรม)
- การวิเคราะห์คุณค่าเรื่องที่อ่าน

2. การเขียน:

- การเขียนอธิบาย บรรยาย พรรณนา	- การเขียนสรุปความ
- การลำดับความคิด	- การเขียนเชิงวิชาการ
- การเขียนเชิงกิจกรรม	- การแสดงทรรศนะ
- การใช้เหตุผล	- การโต้แย้ง

3. การพูด: การพูดในโอกาสต่างๆ ที่เหมาะสมตามกาลเทศะ และบุคคล

4. หลักการใช้ภาษา:

- ธรรมชาติของภาษา

- ลักษณะของภาษาไทย
 - เสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์
 - การสร้างคำ ความหมาย หน้าที่ของคำ ชนิดของคำ
 - การเรียงประโยค ชนิดของประโยค
 - การใช้สำนวนไทย
 - ระดับภาษา
- ความเปลี่ยนแปลงของภาษา
 - คำยืม สำนวนต่างประเทศ
 - ภาษาถิ่นที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม
 - ภาษาเฉพาะกลุ่ม เช่น ภาษาสื่อมวลชน ภาษาการเมือง ภาษาธุรกิจ

5. วรรณคดีและวรรณกรรม:

- องค์ประกอบของงานประพันธ์ - ชั้นทลักษณ์
- พัฒนาการของวรรณคดีไทย - ประเภทของวรรณคดี
- คุณค่าด้านวรรณศิลป์ (กลวิธีการประพันธ์ ภาษา โวหารภาพพจน์)
- คุณค่าด้านเนื้อหาและแนวคิด - คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาสังคมศึกษา

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

1. ประวัติและความสำคัญของศาสนาต่างๆ
2. หลักธรรมของศาสนาต่างๆ
3. พุทธศาสนสุภาษิต
4. พระไตรปิฎก
5. ศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่ควรทราบ
6. ชาดก
7. หน้าที่ชาวพุทธ
8. วันสำคัญทางศาสนาและศาสนพิธี
9. ศาสนากับการแก้ปัญหาและการพัฒนา
10. หลักธรรมในการดำเนินชีวิตและจริยธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

1. การเป็นพลเมืองดี
2. สิทธิมนุษยชน

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย
4. สังคม สังคมไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญา
5. ความรู้เกี่ยวกับรัฐ
6. ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยและเผด็จการ
7. การเมืองการปกครองไทย และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์
 - ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์
 - ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐศาสตร์กับภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ
 - ความหมายและความสำคัญของหน่วยเศรษฐกิจ ครุภัณฑ์ ธุรกิจ รัฐบาล
 - แนวคิดพื้นฐานของหน่วยธุรกิจและหน่วยรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดการ
2. การวางแผนในการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและการบริโภคอย่างเหมาะสม
 - ปัญหาและประโยชน์
3. กระบวนการและผลการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและการบริการ
4. ระบบสหกรณ์
5. เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
6. การใช้เทคโนโลยีและการแข่งขัน
7. ระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ
8. กลไกราคา
9. หน้าที่ทางเศรษฐกิจของรัฐบาลและแหล่งรายได้ของรัฐบาล
 - การเสียภาษีอากร
10. การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลและสังคม

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

1. ยุคสมัยและวิธีการทางประวัติศาสตร์
2. การเลือกใช้และวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนที่ชนิดต่างๆ เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางภูมิศาสตร์กับการจัดการ
 - แผนที่ชนิดต่างๆ
 - ภาพถ่ายทางอากาศ
 - ภาพถ่ายจากดาวเทียม/ยานอวกาศ
 - ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
3. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. วิฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรการแก้ไข
 - บทบาทขององค์กรต่างๆ
6. กฎหมายสิ่งแวดล้อม
7. สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาไทยกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
8. จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
9. การติดตามเลือกรับข่าวสารด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากแหล่งความรู้ด้านต่างๆ เพื่อการเฝ้าระวังและติดตาม สถานการณ์ในระดับประเทศและโลก

วิชาภาษาอังกฤษ

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาภาษาอังกฤษ

1. การอ่านเข้าใจ ตีความเรื่องที่อ่านจากสื่อประเภทต่างๆ ภายใต้หัวข้อเรื่องทั่วไป ที่อยู่ในความสนใจทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียด สรรพนามที่อ้างถึง ทศนคติ และลีลาของผู้เขียน ลักษณะโครงสร้างของความเรียง กรติความระดับง่ายไปถึงยาก รวมทั้งการสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินอีกด้วย (เป็นการทดสอบโดยตรง)
2. การเขียนระบุสิ่งที่ผิดในประโยค
3. การพูด สามารถพูด ปฏิสัมพันธ์ และสื่อสารข้อมูลความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ในสถานการณ์ที่เรียบง่ายจนถึงยุ่งยากและซับซ้อน อย่างถูกต้อง สละสลวย เหมาะสมกับกาลเทศะตามสถานการณ์ต่างๆ ตามสภาพจริง ความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบทสถานศึกษาชุมชนและสังคม ซึ่งประกอบด้วย คำศัพท์ โครงสร้าง การใช้ภาษาในสถานการณ์และกลวิธีในการสื่อสาร
4. การใช้ภาษาและคำศัพท์ : เข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เข้าใจความหมายศัพท์ ทั้งความหมายตรงและความหมายตามบริบท (เป็นการทดสอบโดยอ้อม)

วิชาคณิตศาสตร์

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาคณิตศาสตร์ ในสายศิลป์-ภาษา

1. เซต
 - 1.1 สับเซตและเพาเวอร์เซต
 - 1.2 ยูเนียน อินเตอร์เซกชันและคอมพลีเมนต์ของเซต
2. การใช้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย
3. จำนวนจริง
 - 3.1 สมบัติการบวกและคูณของจำนวนจริง

- 3.2 การแก้สมการกำลังสองหนึ่งตัวแปร
- 3.3 ค่าสัมบูรณ์
- 3.4 การแก้สมการ
- 3.5 รากที่ 3 ของจำนวนจริง
- 3.6 เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ
- 4. ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน
 - 4.1 ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน
 - 4.2 ฟังก์ชันเชิงเส้น
 - 4.3 ฟังก์ชันกำลังสอง
 - 4.4 การแก้สมการและอสมการโดยใช้กราฟ
 - 4.5 ฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล
 - 4.6 ฟังก์ชันค่าสัมบูรณ์
- 5. อัตราส่วนตรีโกณมิติ
- 6. ลำดับ และอนุกรม
 - 6.1 ลำดับเลขคณิต และ ลำดับเรขาคณิต
 - 6.2 อนุกรมเลขคณิต และ อนุกรมเรขาคณิต
- 7. ความน่าจะเป็น
 - 7.1 กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ
 - 7.2 ความน่าจะเป็น
- 8. สถิติ
 - 8.1 สถิติและข้อมูล
 - 8.2 การแจกแจงความถี่ของข้อมูล
 - 8.3 การวัดตำแหน่งที่ของข้อมูล
 - 8.4 การวัดค่ากลางของข้อมูล
 - 8.5 การวัดการกระจายของข้อมูล
 - 8.6 การสำรวจความคิดเห็น

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาคณิตศาสตร์ ในสายวิทย์-คณิต และศิลป์-คณิต

- 1. เซต
 - 1.1 สับเซตและเพาเวอร์เซต

- 1.2 ยูเนียน อินเตอร์เซกชันและคอมพลีเมนต์ของเซต
- 2 ตรรกศาสตร์เบื้องต้น
 - 2.1 การหาค่าความจริงของประพจน์
 - 2.2 รูปแบบของประพจน์ที่สมมูลกัน
 - 2.3 สัจนิรันดร์
 - 2.4 การอ้างเหตุผล
 - 2.5 ค่าความจริงของประโยคที่มีตัวบ่งปริมาณตัวเดียวและตัวบ่งปริมาณสองตัว
 - 2.6 สมมูลและนิเสธของประโยคที่มีตัวบ่งปริมาณ
- 3 ระบบจำนวนจริง
 - 3.1 สมบัติของระบบจำนวนจริง
 - 3.2 การแก้สมการพหุนามตัวแปรเดียว
 - 3.3 การแก้อสมการ
 - 3.4 การแก้สมการและอสมการในรูปค่าสัมบูรณ์
- 4 ทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น
 - 4.1 การหารลงตัว
 - 4.2 ขั้นตอนวิธีการหาร
 - 4.3 ตัวหารร่วมมาก
 - 4.4 ตัวคูณร่วมน้อย
- 5 เมทริกซ์และดีเทอร์มิแนนต์
 - 5.1 เมทริกซ์และสมบัติของการบวก การคูณ
 - 5.2 ดีเทอร์มิแนนต์และสมบัติของดีเทอร์มิแนนต์
 - 5.3 การหาตัวผกผันการคูณของเมทริกซ์ โดยใช้เมทริกซ์ผกผันและการดำเนินการตามแถว
 - 5.4 การแก้ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ตัวผกผันการคูณของเมทริกซ์ ดีเทอร์มิแนนต์และการดำเนินการตามแถว
- 6 ฟังก์ชัน
 - 6.1 ความสัมพันธ์ และตัวผกผันของความสัมพันธ์
 - 6.2 ฟังก์ชันและการดำเนินการของฟังก์ชัน
 - 6.3 ฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง ฟังก์ชันทั่วถึง และ ฟังก์ชันผกผัน
- 7 เรขาคณิตวิเคราะห์
 - 7.1 ระยะทางระหว่างจุดสองจุด จุดกึ่งกลางระหว่างจุดสองจุด
 - 7.2 ความชันของเส้นตรง สมการเส้นตรง เส้นขนาน และเส้นตั้งฉาก

7.3 วงกลม พาราโบลา วงรี ไฮเพอร์โบลา

7.4 การเลื่อนกราฟ

8 ฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียลและฟังก์ชันลอการิทึม

8.1 เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ และสมบัติของเลขยกกำลัง

8.2 ฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล

8.3 ลอการิทึมของจำนวนและสมบัติของลอการิทึม

8.4 ฟังก์ชันลอการิทึม

8.5 สมการเอกซ์โพเนนเชียลและสมการลอการิทึม

8.6 อสมการเอกซ์โพเนนเชียลและสมการลอการิทึม

8.7 การประยุกต์ของฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียลและฟังก์ชันลอการิทึม

9 ฟังก์ชันตรีโกณมิติ

9.1 การกำหนดค่าของฟังก์ชันตรีโกณมิติ โดยวงกลมรัศมีหนึ่งหน่วย

9.2 ฟังก์ชันตรีโกณมิติของมุมของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

9.3 กราฟของฟังก์ชันตรีโกณมิติ

9.4 ฟังก์ชันตรีโกณมิติของผลบวกและผลต่างของมุม

9.5 ผลคูณและผลบวกของฟังก์ชันไซน์หรือฟังก์ชันโคไซน์

9.6 ฟังก์ชันผกผันของฟังก์ชันตรีโกณมิติ

9.7 เอกซ์ตรีแม่มและสมการตรีโกณมิติ

9.8 กฎของโคไซน์และไซน์

9.9 การหาระยะทางและความสูง

10 เวกเตอร์ในสามมิติ

10.1 เวกเตอร์และสมบัติการบวก การลบ การคูณด้วยสเกลาร์

10.2 เวกเตอร์ในระบบพิกัดฉากสองมิติและสามมิติ

10.3 โคไซน์แสดงทิศทาง

10.4 ผลคูณเชิงสเกลาร์และผลคูณเชิงเวกเตอร์

10.5 การหาปริมาตรของรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านขนาน

11 จำนวนเชิงซ้อน

11.1 จำนวนเชิงซ้อนและสมบัติการบวก ลบ คูณ หาร

11.2 สังยุคของจำนวนเชิงซ้อนและสมบัติของสังยุคของจำนวนเชิงซ้อน

11.3 กราฟและค่าสัมบูรณ์ของจำนวนเชิงซ้อนและสมบัติของค่าสัมบูรณ์

11.4 จำนวนเชิงซ้อนในรูปเชิงขั้ว และการคูณ การหารจำนวนเชิงซ้อนในรูปเชิงขั้ว

- 11.5 ทฤษฎีบทของเดอมัวร์และการหารากที่ n ของจำนวนเชิงซ้อน
- 11.6 การแก้สมการพหุนามที่มีรากเป็นจำนวนเชิงซ้อน
- 12 กำหนดการเชิงเส้น
- 13 ความน่าจะเป็น
 - 13.1 กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ
 - 13.2 วิธีเรียงสับเปลี่ยน
 - 13.3 วิธีจัดหมู่
 - 13.4 ทฤษฎีบททวินาม
 - 13.5 ความน่าจะเป็นและกฎที่สำคัญบางประการของความน่าจะเป็น
- 14 ลำดับอนันต์และอนุกรมอนันต์
- 15 แคลคูลัสเบื้องต้น
 - 15.1 ลิมิตและความต่อเนื่อง
 - 15.2 อนุพันธ์และการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันพีชคณิต ความชันของเส้นโค้ง
 - 15.3 อนุพันธ์ของฟังก์ชันประกอบ
 - 15.4 อนุพันธ์อันดับสูง
 - 15.5 การประยุกต์ของอนุพันธ์
 - 15.6 ปริพันธ์ไม่จำกัดเขต ปริพันธ์จำกัดเขต และการหาพื้นที่ปิดล้อมด้วยเส้นโค้ง
- 16 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
 - 16.1 ค่ากลางของข้อมูล
 - 16.2 การวัดตำแหน่งที่หรือตำแหน่งสัมพัทธ์ของข้อมูล
 - 16.3 การวัดการกระจายของข้อมูล โดยวิธีการกระจายสัมบูรณ์ และการกระจายสัมพัทธ์
 - 16.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการแจกแจงความถี่ ค่ากลาง และการกระจายข้อมูล
- 17 การแจกแจงปกติ
 - 17.1 ค่ามาตรฐาน
 - 17.2 การแจกแจงปกติและเส้นโค้งปกติ
- 18 ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล
 - 18.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล
 - 18.2 การประมาณค่าของค่าคงตัวโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยสุด

วิชาวิทยาศาสตร์

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์ ในสายศิลป์-ภาษา และสายวิทย์-คณิต

1. สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต
 - 1.1 องค์ประกอบของเซลล์
 - 1.2 การลำเลียงผ่านเซลล์แบบต่างๆ
 - 1.3 กลไกการรักษาคุณภาพ-น้ำในพืช น้ำและสารต่างๆ ในร่างกาย กรด-เบสในร่างกาย ฯลฯ
 - 1.4 ลักษณะทางพันธุกรรมและกระบวนการถ่ายทอดสารพันธุกรรม
 - 1.5 การเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
 - 1.6 เทคโนโลยีชีวภาพ
2. ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม
 - 2.1 ระบบนิเวศ
 - 2.2 กระบวนการเปลี่ยนแปลงแทนที่ของสิ่งมีชีวิต
 - 2.3 ความหลากหลายทางชีวภาพ
 - 2.4 คนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. สารและสมบัติของสาร
 - 3.1 สารชีวโมเลกุล/ไขมันและน้ำมัน โปรตีน คาร์โบไฮเดรต
 - 3.2 ปิโตรเลียม/การกำเนิดและแหล่งการกักเก็บ และผลิตภัณฑ์แก๊สธรรมชาติ สารประกอบไฮโดรคาร์บอน
 - 3.3 พอลิเมอร์/พอลิเมอร์ธรรมชาติและพอลิเมอร์สังเคราะห์ พลาสติก ยางสังเคราะห์ เส้นใยสังเคราะห์
 - 3.4 ปฏิริยาเคมี พลังงานกับการเกิดปฏิริยาเคมี ปฏิริยาเคมีในชีวิตประจำวันอัตราการเกิดปฏิริยาเคมี
 - 3.5 โครงสร้างของอะตอมและตารางธาตุ
 - 3.6 ธาตุและสารประกอบ/พันธะเคมี สมบัติของธาตุตามหมู่ธาตุ
4. แรงและการเคลื่อนที่
 - 4.1 การเคลื่อนที่เป็นแนวตรง/ความสัมพันธ์ระหว่างแรงกับการเคลื่อนที่ : การกระจัด อัตราเร็ว ความเร็ว ความเร่ง
 - 4.2 การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์ การเคลื่อนที่แบบวงกลมและแบบฮาร์มอนิกอย่างง่าย
 - 4.3 แรงและสนามของแรง/สนามแม่เหล็ก สนามไฟฟ้า สนามโน้มถ่วง
 - 4.4 การเคลื่อนที่ของวัตถุหรืออนุภาคในสนามต่างๆ
5. พลังงาน

- 5.1 คลื่น/คลื่นกล องค์ประกอบและสมบัติของคลื่น
- 5.2 เสียงและการได้ยิน
- 5.3 คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
- 5.4 กัมมันตภาพรังสี แรงแม่เหล็กและพลังงานนิวเคลียร์
6. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก
 - 6.1 โครงสร้างของโลก
 - 6.2 ปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยา/การเกิดแผ่นดินไหว ภูเขาไฟ แหล่งภูเขาไฟ
 - 6.3 แผ่นธรณีภาคและการเคลื่อนที่
 - 6.4 หลักฐานและข้อมูลทางธรณีภาค/รอยต่อ รอยแยกแผ่นธรณีภาค อายุหิน ซากดึกดำบรรพ์
 - 6.5 อายุทางธรณีวิทยา การลำดับชั้นหิน
7. ดาราศาสตร์และอวกาศ
 - 7.1 กำเนิดเอกภพ
 - 7.2 กาแล็กซี/กาแล็กซีทางช้างเผือก กาแล็กซีเพื่อนบ้าน
 - 7.3 ดาวฤกษ์/วิวัฒนาการ ความสว่าง สีและอุณหภูมิ ระยะห่าง
 - 7.4 กำเนิดระบบสุริยะ
 - 7.5 เทคโนโลยีอวกาศ/ ดาวเทียมและยานอวกาศ ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศ
8. ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระบวนการต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การสำรวจตรวจสอบ การสังเกต การเก็บข้อมูล การตั้งสมมุติฐาน การทดลอง การวิเคราะห์ การสรุปผล ซึ่งควรมีสอนแทรกตามเนื้อหาต่างๆ

วิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี)

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี)

1. อะตอมและตารางธาตุ
 - 1.1 แบบจำลองอะตอม
 - 1.2 สเปกตรัมของแสงจากอะตอม
 - 1.3 แบบจำลองอะตอมแบบกลุ่มหมอก
 - 1.4 การจัดอิเล็กตรอนในอะตอม
 - 1.5 ตารางธาตุ
 - 1.6 สมบัติของธาตุตามหมู่และตามคาบ

2. พันธะเคมี
 - 2.1 พันธะไอออนิก
 - 2.2 พันธะโคเวเลนต์
 - 2.3 พันธะโลหะ
3. สมบัติของธาตุและสารประกอบ
 - 3.1 สมบัติของสารประกอบของธาตุตามคาบ
 - 3.2 ปฏิริยาของธาตุและสารประกอบของธาตุ ตามหมู่/ หมู่IA IIA และ VIIA
 - 3.3 ธาตุแทรนซิชัน
 - 3.4 ธาตุกึ่งโลหะ
 - 3.5 ธาตุกัมมันตรังสี
 - 3.6 ธาตุและสารประกอบในสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
4. ปริมาณสัมพันธ์ในปฏิกิริยาเคมี
 - 4.1 มวลอะตอม มวลโมเลกุล โมล
 - 4.2 ความเข้มข้นของสารละลาย
 - 4.3 การคำนวณเกี่ยวกับสูตรเคมี
 - 4.4 สมการเคมี
 - 4.5 การคำนวณปริมาณสารในปฏิกิริยาเคมี
- 5.ของแข็ง ของเหลวและแก๊ส
 - 5.1 สมบัติของของแข็ง/การจัดเรียงอนุภาคของของแข็ง ชนิดของผลึก การเปลี่ยนสถานะ
 - 5.2 สมบัติของของเหลว/ ความตึงผิว การระเหย ความดันไอ จุดเดือดและจุดหลอมเหลว
 - 5.3 สมบัติของแก๊ส/กฎของบอยล์ กฎของชาร์ล กฎรวมแก๊ส และกฎแก๊สสมบูรณ์ การแพร่ของแก๊ส
 - 5.4 เทคโนโลยีเกี่ยวกับสมบัติของแข็ง ของเหลวและแก๊ส / การทำน้ำแข็ง การทำไนโตรเจนเหลว การสกัดสารโดยใช้ CO_2 ในรูปของไหล
6. อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี
 - 6.1 พลังงานกับปฏิกิริยาเคมี
 - 6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อปฏิกิริยาเคมี
7. สมดุลเคมี
 - 7.1 การเปลี่ยนแปลงที่ผันกลับได้

- 7.2 การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดสภาวะสมดุล
- 7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของสารต่างๆ ณ สภาวะสมดุล
- 7.4 ปัจจัยที่มีผลต่อสภาวะสมดุล
- 7.5 หลักของเลอชาเตอลิเอร์
- 7.6 สมดุลเคมีในสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
- 8. กรด-เบส
 - 8.1 สารละลายอิเล็กโทรไลต์และนอนอิเล็กโทรไลต์
 - 8.2 สารละลายกรดและสารละลายเบส
 - 8.3 ทฤษฎีกรด-เบส
 - 8.4 คู่กรด-เบส
 - 8.5 การแตกตัวของกรดและเบส
 - 8.6 การแตกตัวเป็นไอออนของน้ำ
 - 8.7 pH ของสารละลาย
 - 8.8 อินดิเคเตอร์สำหรับกรดและเบส
 - 8.9 สารละลายกรด-เบสในชีวิตประจำวันและในสิ่งมีชีวิต
 - 8.10 ปฏิกริยาของกรดและเบส ปฏิกริยาไฮโดรลิซิส
 - 8.11 การไทเทรตกรด-เบส
 - 8.12 สารละลายบัฟเฟอร์
- 9. ไฟฟ้าเคมี
 - 9.1 ปฏิกริยารีดอกซ์
 - 9.2 การดุลสมการรีดอกซ์
 - 9.3 เซลล์ไฟฟ้าเคมี/เซลล์กัลวานิก เซลล์อิเล็กโทรไลต์ การผูกมัดของโลหะและการป้องกัน
 - 9.4 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเซลล์ไฟฟ้าเคมี
- 10. ธาตุและสารประกอบในอุตสาหกรรม
 - 10.1 อุตสาหกรรมแร่
 - 10.2 อุตสาหกรรมเซรามิกส์
 - 10.3 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับไฮเดียมคลอไรด์
 - 10.4 อุตสาหกรรมปุ๋ย
- 11. เคมีอินทรีย์
 - 11.1 พันธะของคาร์บอน/สูตรโครงสร้างไอโซเมอร์ซีม

- 11.2 หมู่ฟังก์ชัน
- 11.3 สารประกอบไฮโดรคาร์บอน/สมบัติ และประเภท
- 11.4 สารประกอบอินทรีย์ที่มีธาตุออกซิเจนเป็นองค์ประกอบ
- 11.5 สารประกอบอินทรีย์ที่มีธาตุไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบ
- 11.6 สารประกอบอินทรีย์ที่มีธาตุออกซิเจนและไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบ
- 12. เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์และผลิตภัณฑ์
 - 12.1 ถ่านหิน/ การเกิด การใช้ประโยชน์
 - 12.2 หินน้ำมัน/ การเกิด การใช้ประโยชน์
 - 12.3 ปิโตรเลียม / การเกิด การสำรวจ การกลั่น การแยกแก๊สธรรมชาติ ปิโตรเคมีภัณฑ์
 - 12.4 พอลิเมอร์ ปฏิกิริยาพอลิเมอร์ไรเซชัน โครงสร้างและสมบัติ ผลิตภัณฑ์
 - 12.5 ภาวะมลพิษจากการผลิตหรือใช้ผลิตภัณฑ์จากเชื้อเพลิง
- 13. สารชีวโมเลกุล
 - 13.1 โปรตีน/ พันธะ โครงสร้าง ชนิดและหน้าที่ เอนไซม์ การแปลงภาพ
 - 13.2 คาร์โบไฮเดรต/ ชนิดและโครงสร้าง สมบัติและปฏิกิริยา
 - 13.3 ลิพิด/ ไขมันและน้ำมัน ฟอสโฟลิพิด ไบ สเตรอยด์
 - 13.4 กรดนิวคลีอิก โครงสร้างของ DNA และ RNA

วิชาวิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)

- 1. กลศาสตร์
 - 1.1 การเคลื่อนที่/ตำแหน่ง ความเร็ว ความเร่ง เวกเตอร์ของปริมาณต่างๆ ความเร็วสัมพัทธ์และกรอบอ้างอิง
 - 1.2 กฎของการเคลื่อนที่/แรง มวล น้ำหนัก จุดศูนย์กลางมวล จุดศูนย์กลางของความโน้มถ่วง แรงเสียดทาน
 - 1.3 การเคลื่อนที่บางแบบ/โพรเจกไทล์ วงกลม ฮาร์โมนิกอย่างง่าย
 - 1.4 งานและพลังงาน/ความหมายและกฎเกี่ยวกับงานและพลังงาน
 - 1.5 โมเมนตัมและการดล/ความหมายและหลักการเกี่ยวกับการดล และโมเมนตัมในการชน

1.6 การเคลื่อนที่แบบหมุน/หลักการเกี่ยวกับการเคลื่อนที่แบบหมุน โมเมนต์ของแรง
เฉื่อย โมเมนต์เชิงมุม

- 1.7 หลักการเกี่ยวกับสภาพสมดุล สภาพยืดหยุ่น
2. กลศาสตร์ของไหล
 - 2.1 สมบัติต่างๆ ของของไหล
 - 2.2 พลศาสตร์ของของไหล/หลักการ
 - 2.3 แบร์นูลลี
3. ความร้อน
 - 3.1 อุณหภูมิจากความร้อน
 - 3.2 การขยายตัวของวัตถุเนื่องจากความร้อน
 - 3.3 การเปลี่ยนสถานะ การถ่ายโอนความร้อน
 - 3.4 สมบัติของแก๊สเกี่ยวกับ อุณหภูมิ ความดันและปริมาตร
 - 3.5 ทฤษฎีจลน์ของแก๊ส
 - 3.6 พลังงานภายในระบบของแก๊ส
4. คลื่น
 - 4.1 คลื่นกล คลื่นผิวน้ำ
 - 4.2 หลักการซ้อนทับของคลื่น
 - 4.3 สมบัติของคลื่นเกี่ยวกับ การสะท้อน การหักเห การแทรกสอดและการเลี้ยวเบน
5. เสียง
 - 5.1 คลื่นเสียง การเคลื่อนที่ อัตราเร็ว ความเข้มเสียงและการได้ยินของหู
 - 5.2 เสียงดนตรี ระดับและคุณภาพ สเปกตรัมความถี่
 - 5.3 ปรากฏการณ์ดอปเพลอร์ คลื่นกระแทก บีตส์
 - 5.4 การประยุกต์ความรู้ความเข้าใจเรื่องเสียง
6. แสง
 - 6.1 การแทรกสอดและการเลี้ยวเบนของแสง
 - 6.2 การดัดและสเปกตรัมของแสง
 - 6.3 การกระเจิง
 - 6.4 ปรากฏการณ์เรื่อกระจก
 - 6.5 การเกิดภาพจากการสะท้อนที่กระจกเงาราบ และกระจกโค้งทรงกลม
 - 6.6 การเกิดภาพจากการหักเหของแสงผ่านเลนส์บาง
 - 6.7 ทัศนอุปกรณ์ เช่น กล้องถ่ายภาพ กล้องจุลทรรศน์ กล้องโทรทรรศน์

- 6.8 ปฏิกิริยาการนำประจุของแสง เช่น การกระจายแยกสี การสะท้อนกลับหมด
รุ้ง มีراج
- 6.9 ความสว่าง
- 6.10 ตาและการมองเห็นสี
- 6.11 การผสมสารสีและการผสมแสงสี
- 7. ไฟฟ้าและแม่เหล็ก
 - 7.1 ไฟสถิต/แรงระหว่างประจุไฟฟ้า สนามไฟฟ้า ศักย์ไฟฟ้า ตัวเก็บประจุไฟฟ้า การประยุกต์ความรู้
 - 7.2 ไฟฟ้ากระแส/กระแสไฟฟ้าในตัวนำ กฎของโอห์ม พลังงานไฟฟ้าและกำลังไฟฟ้า
 - 7.3 การต่อตัวต้านทานและแบตเตอรี่ การหากระแสไฟฟ้าในวงจร
 - 7.4 เครื่องวัดไฟฟ้าต่างๆ
 - 7.5 สนามแม่เหล็กและฟลักซ์แม่เหล็ก
 - 7.6 ความสัมพันธ์ของกระแสไฟฟ้าและสนามแม่เหล็ก
 - 7.7 แรงระหว่างประจุไฟฟ้าเคลื่อนที่หรือกระแสไฟฟ้ากับสนามแม่เหล็ก
 - 7.8 การประยุกต์ เช่น มอเตอร์ไฟฟ้า แกลวานอมิเตอร์
 - 7.9 แรงเคลื่อนไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าเหนี่ยวนำ
 - 7.10 เครื่องกำเนิดไฟฟ้า
 - 7.11 ไฟฟ้ากระแสสลับ
 - 7.12 กำลังและพลังงานไฟฟ้าสำหรับไฟฟ้ากระแสสลับ
 - 7.13 อุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านเรือนและการใช้อย่างปลอดภัยที่ควรทราบ
- 8. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
 - 8.1 ทฤษฎีของแมกซ์เวลล์และการทดลองของเฮิร์ตซ์
 - 8.2 การแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
 - 8.3 ความรู้เกี่ยวกับสเปกตรัมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในช่วงต่างๆ
 - 8.4 โฟลาริเซชัน
- 9. ฟิสิกส์อะตอม
 - 9.1 การค้นพบอิเล็กตรอน
 - 9.2 แบบจำลองต่างๆ ของอะตอม
 - 9.3 สเปกตรัมจากอะตอม
 - 9.4 ปฏิกิริยาการฟิโตอิเล็กทริก
 - 9.5 ทฤษฎีของโบร์

- 9.6 การทดลองของฟรังค์และเฮิร์ตซ์
- 9.7 รัทส์เชกซ์
- 9.8 ทวิภาพของคลื่นและอนุภาค
- 9.9 อะตอมตามแนวคิดกลศาสตร์ควอนตัม
- 9.10 เลเซอร์
- 10. ฟิสิกส์นิวเคลียร์
 - 10.1 องค์ประกอบของนิวเคลียสของอะตอม
 - 10.2 กัมมันตภาพรังสีและการเปลี่ยนนิวเคลียส
 - 10.3 แรงแม่เหล็กและพลังงานยึดเหนี่ยว
 - 10.4 ไอโซโทปและเสถียรภาพของนิวเคลียส
 - 10.5 ปฏิกิริยานิวเคลียร์ ฟิชชันและฟิวชัน
 - 10.6 การใช้ประโยชน์จากกัมมันตรังสีและพลังงานนิวเคลียร์
 - 10.7 อันตรายจากกัมมันตภาพรังสี
- 11. การใช้อิเล็กทรอนิกส์ในการรับรู้และความคุมที่ควรทราบ

วิชาวิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)

ขอบเขตของเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)

- 1. ความรู้พื้นฐานทางชีววิทยา
 - 1.1 ธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต
 - 1.2 การศึกษาชีววิทยา
 - 1.3 เคมีเป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต
 - 1.4 เซลล์ของสิ่งมีชีวิต
- 2. การรักษาคุณภาพของร่างกายมนุษย์และสัตว์
 - 2.1 ระบบย่อยอาหารและการสลายอาหารเพื่อให้ได้พลังงาน
 - 2.2 การรักษาคุณภาพของร่างกาย
 - 2.3 ระบบหายใจกับการรักษาคุณภาพ
 - 2.4 ระบบขับถ่ายกับการรักษาคุณภาพ
 - 2.5 ระบบหมุนเวียนเลือดกับการรักษาคุณภาพ
- 3. การประสานงานในร่างกายและการสืบพันธุ์ของมนุษย์และสัตว์
 - 3.1 การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต
 - 3.2 การรับรู้และการตอบสนอง

- 3.3 ระบบต่อมไร้ท่อ
- 3.4 พฤติกรรมของสัตว์
- 3.5 การสืบพันธุ์และการเจริญเติบโต
- 4. การดำรงชีวิตของพืช
 - 4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของพืชดอก
 - 4.2 การสังเคราะห์ด้วยแสง
 - 4.3 การสืบพันธุ์ของพืชดอก
 - 4.4 การตอบสนองของพืช
- 5. พันธุศาสตร์
 - 5.1 การถ่ายทอดทางพันธุกรรม
 - 5.2 ยีนและโครโมโซม
 - 5.3 พันธุศาสตร์
 - 5.4 วิวัฒนาการ
 - 5.5 ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 6. นิเวศวิทยา
 - 6.1 ระบบนิเวศ
 - 6.1.1 ความหลากหลาย
 - 6.1.2 ความสัมพันธ์
 - 6.1.3 การถ่ายทอดพลังงาน
 - 6.1.4 การเปลี่ยนแปลงที่
 - 6.2 ประชากร
 - 6.2.1 ความหนาแน่นและการแพร่กระจาย
 - 6.2.2 ขนาดของประชากร
 - 6.2.3 แบบแผนการเจริญเติบโตของประชากร
 - 6.2.4 แบบแผนการมีชีวิตรอด
 - 6.2.5 ประชากรมนุษย์
 - 6.3 มนุษย์กับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
 - 6.3.1 มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ
 - 6.3.2 หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ครั้งที่ 3
การรู้จักโลกของการศึกษา(ต่อ)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกรู้จักรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาในแผนการเรียนต่าง ๆ
2. นักเรียนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่จะต้องเรียนเมื่อขึ้นไปเรียนในแผนการเรียนต่าง ๆ

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารเนื้อหาหลักสูตรของแผนการเรียนต่าง ๆ
2. เอกสารวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อวิชา

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และทบทวนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งที่แล้ว

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้ดำเนินโครงการแนะนำคุณครูในระดับที่สอนในระดับชั้น ม.ปลายที่จะมาเล่าประสบการณ์ ให้ข้อคิดข้อแนะนำ แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ให้นักเรียนฟัง

3. ผู้ดำเนินโครงการสัมภาษณ์คุณครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ละวิชา ว่าเรียนอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง ปัญหาอุปสรรคที่พบมีอะไร และมีข้อเสนอแนะให้กับนักเรียนอย่างไร

4. เมื่อครูเล่าจบแล้วให้สมาชิกซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อสงสัยจากคุณครู

ขั้นสรุป

5. ผู้นำกลุ่มสรุปถึงกิจกรรมในครั้งนี้และให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้

6. ให้สมาชิกตอบแบบประเมินหลังการทำกิจกรรม

การประเมินผล

- ประเมินผลการการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม
- การตอบแบบประเมินผลหลังเข้ากลุ่ม

ครั้งที่ 4

การรู้จักโลกอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกรู้จักอาชีพต่างๆในโลกอาชีพได้
2. เพื่อให้สมาชิกระบุอาชีพในกลุ่มสาขาต่างๆได้

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. รูปภาพอาชีพต่าง ๆ
2. ใบงาน โลกอาชีพ
3. ยางลบ/ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และทบทวนจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมโครงการ
2. ให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายว่า เพราะอะไรคนเราจึงต้องประกอบอาชีพ และอาชีพที่เรารู้จัก

หรือเคยได้ยินมีอะไรบ้าง

ขั้นกิจกรรม

3. ให้นักเรียนเล่นเกมอาชีพ โดยให้สมาชิกผลัดกันออกมาเลือกภาพอาชีพแล้วให้นักเรียนใบ้คำจากอาชีพที่ได้รับ เมื่อตอบถูกแล้วให้สมาชิกช่วยกันบอกลักษณะ ของอาชีพในแต่ละภาพว่าต้องทำอะไรบ้าง มีลักษณะการประกอบอาชีพอย่างไร

4. ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ครูแจกใบงานโลกอาชีพ ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเขียนอาชีพต่าง ๆ ให้มากที่สุดภายในเวลา 10 นาที

5. เมื่อหมดเวลาแล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ ว่ามีอาชีพอะไรบ้างที่สมาชิกรู้จัก

6. จากนั้นครูแจกเอกสาร อาชีพต่างๆในโลกอาชีพ อธิบายและให้นักเรียนศึกษา แล้วให้ทั้งสองกลุ่ม ช่วยกันบอกความสำคัญของการประกอบอาชีพ จากนั้นครูช่วยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

ขั้นสรุป

4. ผู้นำกลุ่มสรุปถึงกิจกรรมในครั้งนี้และให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้
5. ให้สมาชิกทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรม

6. ผู้ดำเนินโครงการนัดหมายวันเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- ประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม
- จากการตอบคำถามในใบงาน
- การตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

ช่างถ่ายภาพ

นักบิน

คารา-นักร้อง

ศิลปิน

ผู้พิพากษา

โปรแกรมเมอร์

ช่างเทคนิค

นักธุรกิจ

ทนายความ

ทหาร

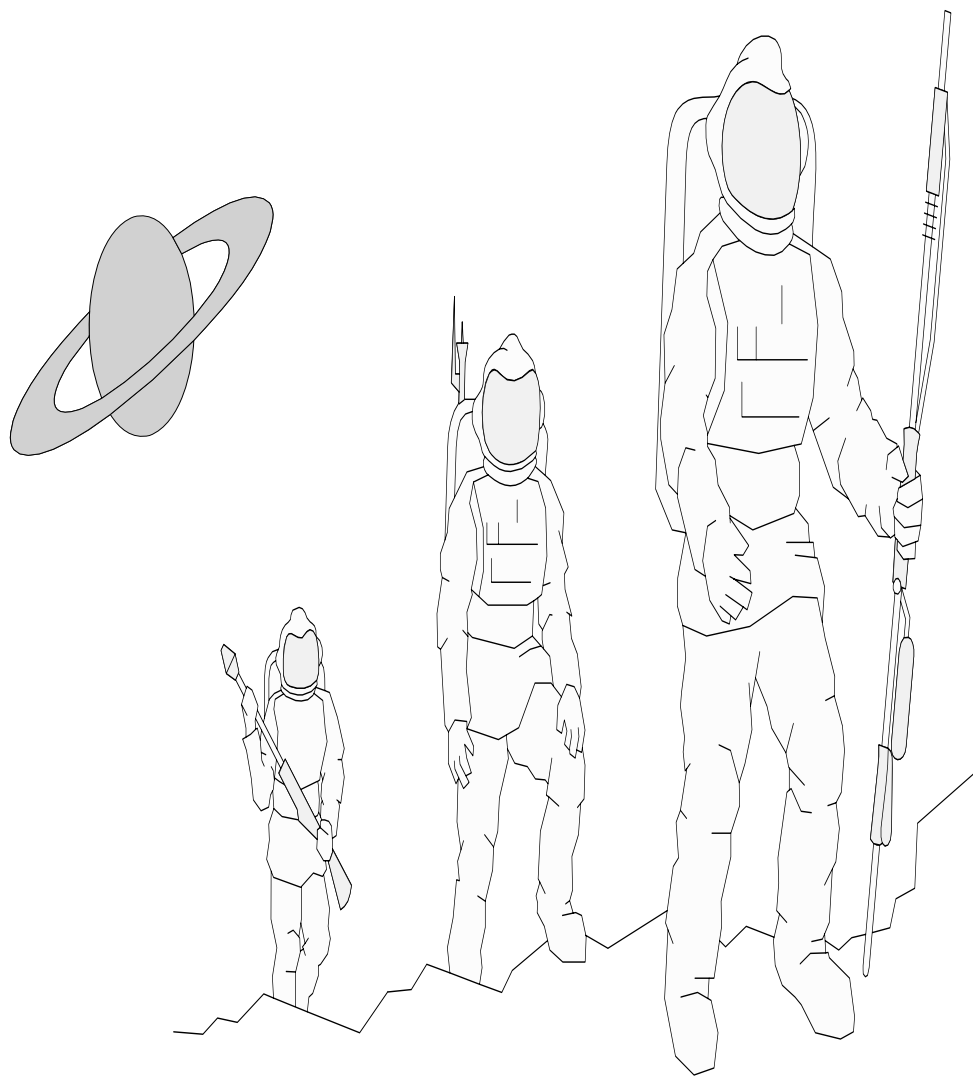
วิศวกร

ทันตแพทย์

นักกีฬา

นักบินอวกาศ

พ่อครัว

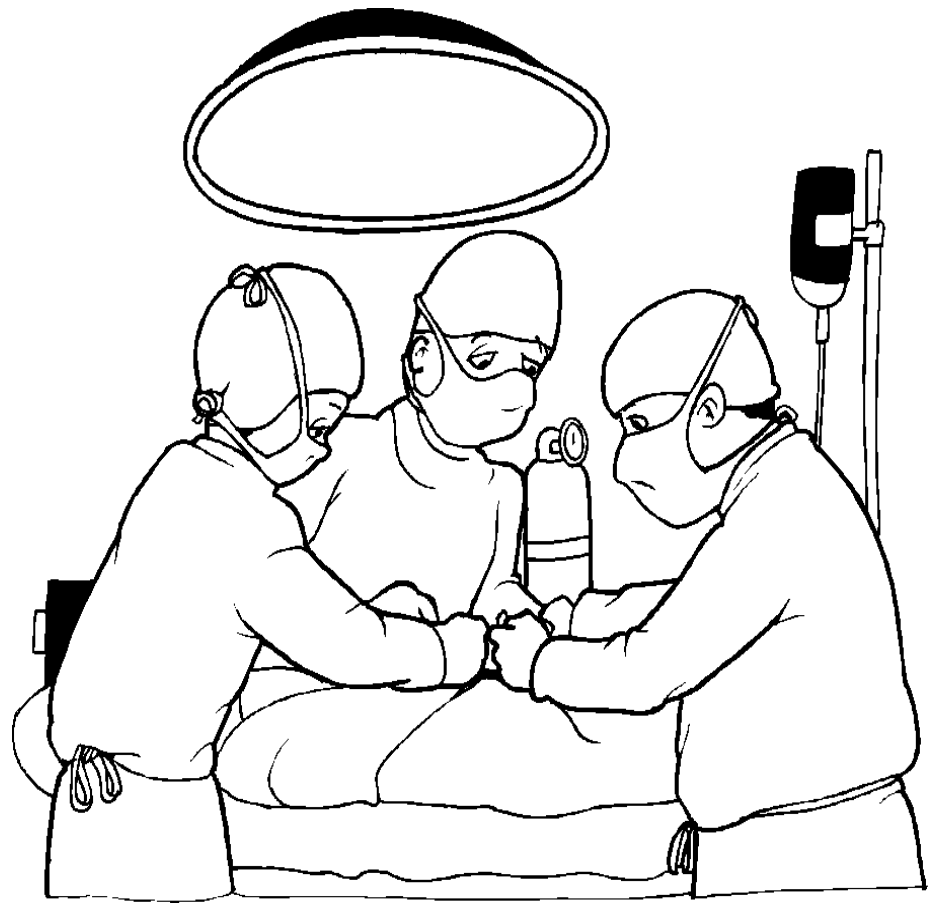
ครู อาจารย์

นักบิน

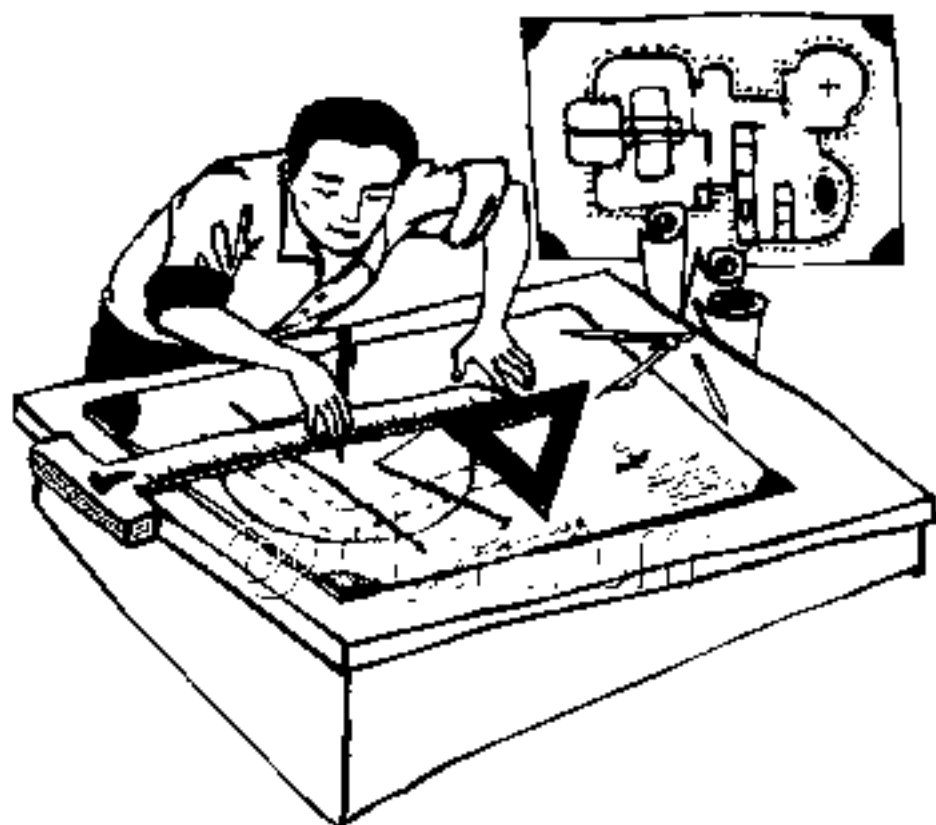
นักวิทยาศาสตร์

แพทย์

สถาปนิก

ความสำคัญของการประกอบอาชีพ

ความสำคัญของการประกอบอาชีพต่อตนเอง

ความสำคัญของการประกอบอาชีพต่อครอบครัว

ความสำคัญของการประกอบอาชีพต่อสังคม

ครั้งที่ 5

เป้าหมายทางอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกระบุเป้าหมายทางอาชีพของตนเองได้

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. ใบงาน ผมนอีก 20 ปี ข้างหน้า
2. เอกสาร “เป้าหมายชีวิต”
3. ดินสอ / ยางลบ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายนักเรียน และทบทวนถึงกิจกรรมรู้จักโลกของอาชีพที่ผ่านมาและชี้แจงเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วบอกให้ทุกคนหลับตา จากนั้นให้ลองจินตนาการภาพของตนเองในอนาคต 20 ปีข้างหน้าโดยให้เวลาคิดจินตนาการเป็นเวลา 10 นาที
2. เมื่อครบ 10 นาที แล้วให้ทุกคนลืมตา ครูแจกเอกสารผมนอีก 20 ปีข้างหน้าให้แก่สมาชิกทุกคนให้นักเรียนวาดภาพตัวเองตามที่จินตนาการไว้ แล้วเขียนอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจน
3. ผู้ดำเนินโครงการสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาในเอกสาร “เป้าหมายชีวิต”
4. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกแต่ละคนได้ลงระบุเป้าหมายทางอาชีพของตนเอง พร้อมทั้งบอกเหตุผลว่าทำไมจึงตั้งเป้าหมายเช่นนั้น และมีความรู้สึกอย่างไรต่อเป้าหมายทางอาชีพของตน
5. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นต่อเป้าหมายชีวิตของเพื่อน

สมาชิก

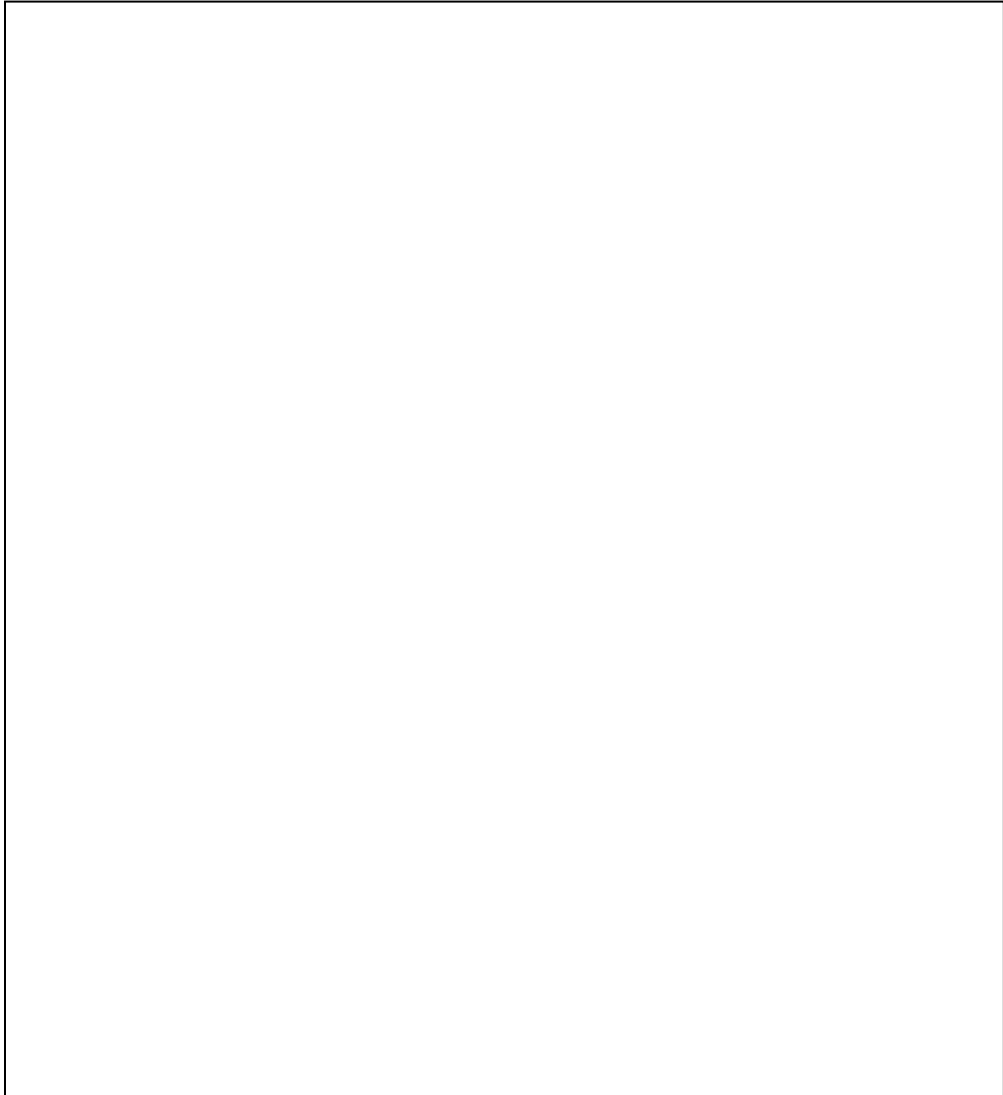
ขั้นสรุป

1. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกร่วมกัน อภิปรายความคิด ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมครั้งนี้ว่ามีประโยชน์และได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
2. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สัมผัสจากพฤติกรรมการแสดงออกและการให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม
- การทำใบงานเป้าหมายทางอาชีพของตน
- จากแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม
- จากแถบบันทึกเสียง

นี่คือผมในอีก 20 ปี ข้างหน้า

บรรยายภาพว่า ลักษณะของนักเรียนในอีก 20 ปี เป็นอย่างไร ทำอะไรบ้าง ประกอบอาชีพอะไร
แต่งตัวอย่างไร อยู่ที่ไหน ดำเนินชีวิตอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 6

การรู้จักตนเอง ด้านบุคลิกภาพและความสามารถ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและเข้าใจตนเองในด้าน บุคลิกภาพของตนเอง

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์ 1. แบบสำรวจบุคลิกภาพ

2. ในสรุปกิจกรรม

3. ดินสอ/ยางลบ

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และพูดคุยถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้นักเรียนลองอธิบายลักษณะบุคลิกภาพของตนเองและเพื่อนสมาชิก
3. ให้สมาชิกอธิบายความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับคำว่าบุคลิกภาพ

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ โดยให้แบบสำรวจบุคลิกภาพ

พร้อมกับกระดาษคำตอบแก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการคนละ 1 ชุด

2. ผู้ดำเนินโครงการวิธีอธิบายการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียน

ลงมือทำ

3. เมื่อครบเวลา 30 นาทีแล้วผู้ดำเนินโครงการบอกหมดเวลา

4. ผู้ดำเนินโครงการอธิบายการตรวจแบบสำรวจบุคลิกภาพให้สมาชิกทุกคนฟังแล้วให้

สมาชิกทุกคนตรวจผลการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง

5. เมื่อทุกคนตรวจเสร็จแล้วผู้ดำเนินโครงการแปลผลให้สมาชิกฟัง

6. ให้สมาชิกสรุปลักษณะบุคลิกภาพของตนที่ได้จากการแปลผลแบบสำรวจบุคลิกภาพลง

ในใบงานสรุปกิจกรรม

ขั้นสรุป

1. ผู้ดำเนินโครงการสรุปถึงกิจกรรมการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ

2. ให้นักเรียนช่วยกันอธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

3. ให้สมาชิกตอบแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการทำ

กิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตการร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการให้ความร่วมมือในการทำ

กิจกรรม

- การทำใบงานสรุปกิจกรรม
- จากแบบประเมินผลหลังการเข้ากลุ่ม

แบบสำรวจบุคลิกภาพ
ท่านเป็นบุคคลที่.....

- ใส่เครื่องหมาย (/) หน้าข้อความที่เป็นลักษณะตัวท่าน
 - () 1. ใฝ่ฝันจะเป็นนักประพันธ์ให้ได้
 - () 2. พุดถึงเรื่องชักชวนใครๆ ให้คล้อยตามแล้วถนัดนัก
 - () 3. ช่วยเก็บเอกสารระเบียบต่างๆ
 - () 4. มีศิลปะในการจัดตกแต่งห้อง
 - () 5. กระตือรือร้นในการดูแลทุกข์สุขของผู้อื่น
 - () 6. รักงานด้านวิทยาศาสตร์
 - () 7. เรื่องการบรรยายให้เพื่อนฟังถึงหน้าที่ของเมดโลहितชาวท่านถนัดมาก
 - () 8. มีความสุขอยู่กับการซ่อมทีวี วิทยุ
 - () 9. จัดตารางการใช้เวลาในแต่ละวัน
 - () 10. มีความสุขที่ได้สนทนากับเพื่อนๆ มากหน้าหลายตา
 - () 11. มีความสุขที่ได้พูดคุยกับผู้อื่นเป็นเวลานานๆ
 - () 12. เป็นคนชอบหาเหตุผล
 - () 13. มีทักษะในการบรรยายวิธีการเล่นเกมที่ชอบ
 - () 14. อยากแสดงละครในบทที่ตนชอบ.
 - () 15. ถ้าจะให้โฆษณาขายอะไรส่วนมากจะสำเร็จ
 - () 16. วางแผนการใช้เวลาเป็นสิ่งที่ทำเป็นนิสัย
 - () 17. มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
 - () 18. นักจัดของเล็กๆ น้อยๆ ในบ้านอยู่คนเดียวเป็นประจำ
 - () 19. ชอบคิดถึงวัตถุเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน
 - () 20. ยินดีเป็นสมาชิกชุมชนต่างๆ
 - () 21. มีความสุขอยู่กับการตกแต่งฉากละคร
 - () 22. เสี่ยงทำอะไรแปลกๆ ตื่นเต้นไม่เชิงดี
 - () 23. เก่งในการพูดให้ผู้อื่นเชื่อในเรื่องความสามารถของตน
 - () 24. ซ่อมเครื่องยนต์ไฟฟ้าเป็นงานโปรดมาก
 - () 25. ชอบเรียงอักษรปริศนาต่างๆ ให้ได้ใจความสมบูรณ์
 - () 26. เรื่องวัดสัดส่วนของห้องละก็ถนัดนัก
 - () 27. มีความสุขที่ได้นั่งพิมพ์ดีดอยู่คนเดียว

- () 28. มีความสุขอยู่กับการค้นคว้าวิจัย
- () 29. ใครจะพูดอะไรไม่เชื่อ خودเองดีกว่า
- () 30. ตื่นเต้นที่จะได้พบปะคนแปลกหน้า
- () 31. ไม่กล้าแต่งกายผิดแปลกจากผู้อื่นเมื่อไปงานเลี้ยง
- () 32. มีความสุขกับการเตรียมรายการเครื่องมือวัสดุต่างๆ ในการทำงานแต่ละครั้ง
- () 33. สนใจการจัดบ้านตามรสนิยมสมัยใหม่
- () 34. อยากจะสังเกตภาพที่ประทับใจเอาไว้เป็นที่ระลึก
- () 35. ชอบแกะเครื่องไฟฟ้าออกดูเป็นชิ้นๆ
- () 36. สำรวจตรวจสอบทุกอย่างด้วยตนเอง
- () 37. รักผจญภัย
- () 38. สังคมเก่ง
- () 39. ช่างพูดช่างจา
- () 40. เป็นคนคิดอย่างมีเป้าหมาย
- () 41. เป็นตัวของตัวเอง
- () 42. ชอบซักถามปัญหาทุกแง่ทุกมุม
- () 43. ขยันและกระตือรือร้นในงาน
- () 44. วิเคราะห์ปัญหาอย่างละเอียด
- () 45. มีความคิดคงที่แน่นอน
- () 46. ชอบอยู่กับคนมากๆ
- () 47. ชอบหาประสบการณ์แปลกใหม่
- () 48. วิเริ่มสร้างสรรค์
- () 49. แต่งตัวได้ไม่ซ้ำแบบใคร
- () 50. ทำเรื่องใหญ่เป็นเรื่องเล็กได้
- () 51. เป็นห่วงความรู้สึกของคนอื่น
- () 52. ไม่ชอบคุยกับคนแปลกหน้า
- () 53. ชอบงานช่าง

วิธีคิดคะแนน แบบสำรวจบุคลิกภาพ

ขั้นที่ 1 จงดูแบบเฉลยแล้วรวมคะแนนในแต่ละด้าน รวม 6 ด้าน ข้อละ 1 คะแนน

ขั้นที่ 2 หาค่าร้อยละในแต่ละด้าน

ขั้นที่ 3 จัดอันดับค่าร้อยละของบุคลิกภาพแต่ละด้านจากสูงสุดไปหาต่ำสุด

ขั้นที่ 4 นำค่าร้อยละ 3 อันดับแรกมาวิเคราะห์พิจารณาบุคลิกภาพของนักเรียนว่าส่วนใหญ่
นักเรียนมีบุคลิกภาพอย่างไร (ดูจากค่าเฉลยประกอบ)

คำเฉลย

ท่านเป็นบุคคลที่

ย (ยึดมั่น)

3. ซ้ำงเก็บเอกสารระเบียบต่างๆ
9. จัดตารางการใช้เวลาในแต่ละวัน
16. วางแผนการใช้เวลาเป็นสิ่งที่ทำเป็นนิสัย
18. นักจัดของเล็กๆ น้อยๆ ในบ้านอยู่คนเดียวเป็นประจำ
19. ชอบคิดถึงวัตถุเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน
27. มีความสุขที่ได้นั่งพิมพ์ดีดอยู่คนเดียว
31. ไม่กล้าแต่งกายผิดแปลกจากผู้อื่นเมื่อไปงานเลี้ยง
32. มีความสุขกับการเตรียมรายการเครื่องมือวัสดุต่างๆ ในการทำงานแต่ละครั้ง

จ (ชอบงานช่าง)

8. มีความสุขอยู่กับการซ่อมที่วิ วิทยุ
26. เรื่องวิดส์ส่วนของห้องละก็ถนัดนัก
29. ใครจะพูดอะไรไม่เชื่อขอตัวเองดีกว่า
35. ชอบแกะเครื่องไฟฟ้าออกดูเป็นขึ้นๆ
40. เป็นคนคิดอย่างมีเป้าหมาย
45. มีความคิดคงที่แน่นอน
53. ชอบงานช่าง
52. ไม่ชอบคุยกับคนแปลกหน้า

ส (สอบสวน)

6. รักงานด้านวิทยาศาสตร์
7. เรื่องการบรรยายให้เพื่อนฟังถึงหน้าที่ของเมล็ดโลหิตขาวทำนองนั้นมาก
12. เป็นคนชอบหาเหตุผล
24. ชอบเครื่องยนต์ไฟฟ้าเป็นงานโปรดมาก
25. ชอบเรียงอักษรปริศนาต่างๆ ให้ได้ใจความสมบูรณ์
28. มีความสุขอยู่กับการค้นคว้าวิจัย
36. สำรวจตรวจสอบทุกอย่างด้วยตนเอง
41. เป็นตัวของตัวเอง
42. ชอบซักถามปัญหาทุกแง่ทุกมุม
44. วิเคราะห์ปัญหาอย่างละเอียด

ป (มีศิลป์)

1. ใฝ่ฝันจะเป็นนักประพันธ์ให้ได้
4. มีศิลปะในการจัดตกแต่งห้อง
14. อยากแสดงละครในบทที่ตนชอบ
21. มีความสุขอยู่กับการตกแต่งฉากละคร
33. สนใจการจัดบ้านตามรสนิยมสมัยใหม่
34. อยากจะสเกตภาพที่ประทับใจเอาไว้เป็นที่ระลึก
48. วิเริ่มสร้างสรรค์
50. ทำเรื่องใหญ่เป็นเรื่องเล็กได้
49. แต่งตัวได้ไม่ซ้ำแบบใคร

ค (สังคม)

5. กระตือรือร้นในการดูแลทุกข์สุขของผู้อื่น
10. มีความสุขที่ได้สนทนากับเพื่อนๆ มากหน้าหลายตา
11. มีความสุขที่ได้พูดคุยกับผู้อื่นเป็นเวลานานๆ
17. มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

- 20. ยินดีเป็นสมาชิกชุมชนต่างๆ
- 30. ตื่นเต้นที่จะได้พบปะคนแปลกหน้า
- 38. สังคมเก่ง
- 46. ชอบอยู่กับคนมากๆ
- 51. เป็นห่วงความรู้สึกของคนอื่น

ก (เก่งกล้า ชอบเสี่ยง)

- 2. พูดถึงเรื่องชักชวนใคร ๆ ให้คล้อยตามแล้วถนัดนัก
- 13. มีทักษะในการบรรยายวิธีการเล่นเกมที่ชอบ
- 15. ถ้าจะให้โฆษณาขายอะไรส่วนมากจะสำเร็จ
- 22. เสี่ยงทำอะไรแปลกๆ ตื่นเต้นไม่เซ็งดี
- 23. เก่งในการพูดให้ผู้อื่นเชื่อในเรื่องความสามารถของตน
- 37. รักผจญภัย
- 39. ช่างพูดช่างจา
- 43. ขยันและกระตือรือร้นในงาน
- 47. ชอบหาประสบการณ์แปลกใหม่
- คิดร้อยละของคะแนน

สรุป นักเรียนมีบุคลิกภาพด้านที่สูงสุด อันดับ 1 คือ.....
อันดับ 2 คือ.....
อันดับ 3 คือ.....

แหล่งอ้างอิง

วิชาการ, กรม (2540).กิจกรรมแนะแนวนักเรียน (คู่มือครู). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

การศาสนา

ครั้งที่ 7

การรู้จักตนเอง ด้านความสนใจในอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและเข้าใจตนเองในการรู้จักตนเอง ด้านความสนใจในอาชีพ

ของตนเอง

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

- อุปกรณ์
1. แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ
 2. ใบสรุปกิจกรรม
 3. ดินสอ/ยางลบ

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และพูดคุยถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้สมาชิกแต่ละคนบอกอาชีพที่ตนเองรู้สึกชอบและอยากทำพร้อมทั้งบอกเหตุผลว่า

เพราะอะไรจึงชอบและอยากทำอาชีพนั้น

ขั้นกิจกรรม

3. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ โดยให้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพพร้อมกับกระดาษคำตอบแก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการคนละ 1 ชุด

4. ผู้ดำเนินโครงการวิธีอธิบายการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนลงมือทำ

5. เมื่อหมดแล้วผู้ดำเนินโครงการบอกหมดเวลา

6. ผู้ดำเนินโครงการอธิบายการตรวจแบบสำรวจความสนใจในอาชีพให้สมาชิกทุกคนฟัง แล้วให้สมาชิกทุกคนตรวจผลการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของตนเอง

7. เมื่อทุกคนตรวจเสร็จแล้วผู้ดำเนินโครงการแปลผลให้สมาชิกฟัง

8. ให้สมาชิกสรุปความสนใจในอาชีพที่ได้จากการแปลผลการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพลงในใบงานสรุปกิจกรรม

ขั้นสรุป

9. ผู้ดำเนินโครงการสรุปถึงกิจกรรมการทำแบบสำรวจความสนใจ

10. ให้สมาชิกแต่ละคนบอกความรู้สึกหลังจากทราบผลการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของตน

11. ให้สมาชิกช่วยกันอธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

12. ผู้ดำเนินโครงการสรุปเพิ่มเติม

13. ให้สมาชิกตอบแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตการร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

- การทำใบงานสรุปกิจกรรม

- จากแบบประเมินผลหลังการเข้ากลุ่ม

แบบสำรวจความสนใจ

จงพิจารณาตรวจสอบความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของงานและกิจกรรมที่
ระบุอยู่ข้างล่างนี้ และประเมินความรู้สึกของนักเรียนเป็นตัวเลข 2 1 0 ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับ
ข้อความในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง	ให้คะแนน 2 ในข้อที่ท่านชอบกิจกรรมนั้น	☐
	ให้คะแนน 1 ในข้อที่ท่านไม่สามารถตัดสินใจได้	☐
	ให้คะแนน 0 ในข้อที่ท่านไม่ชอบกิจกรรมนั้น	☐

จงให้คะแนนโดยไม่ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับ
การงานนั้นๆ จงพิจารณาว่านักเรียนอยากจะทำหรือไม่ เท่านั้น และจงทำทุกข้ออย่างรีบด่วน คำตอบ
ที่เร็วที่สุดคือคำตอบที่ถูกต้องสำหรับตัวนักเรียน

	1	2	3	4	5	6
1. ซ่อมนาฬิกา และเครื่องประดับ	☐					
2. ตอบรับลูกค้าในธนาคาร รับฝากและจ่ายเงินแก่ลูกค้า						☐
3. สัมภาษณ์บุคคลเกี่ยวกับปัญหาชุมชน				☐		
4. ดำเนินงานทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์		☐				
5. บริหารงานธุรการในสำนักงานใหญ่					☐	
6. ร้องเพลงบนเวที			☐			
7. ซ่อมเครื่องยนต์	☐					
8. เก็บระเบียบการเงินของบริษัท						☐
9. ช่วยฝึกอบรมคนพิการให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพ				☐		
10. ใช้เครื่องจุลทรรศน์ศึกษาเซลล์และเชื้อโรค		☐				
11. จัดซื้อสินค้าให้สหกรณ์ร้านค้าใหญ่ๆ					☐	
12. เป็นศิลปิน			☐			
13. รับทำเครื่องเรือนและตู้เอกสาร	☐					
14. เจ้าหน้าที่ประจำเครื่องคิดเลขและเครื่องถ่ายเอกสารในสำนักงาน						☐
15. เป็นนักสังคมสงเคราะห์				☐		
16. อ่านหนังสือหรือวารสารด้านวิทยาศาสตร์		☐				
17. เป็นผู้บริหารการขาย						☐
18. เขียนเรื่องสั้น			☐			
19. ทำหน้าที่ตอกเสาเข็ม	☐					
20. รับจองตั๋วเครื่องบินและจองที่พักโรงแรมสำหรับแขก					☐	
รวมคะแนน						
	1	2	3	4	5	6

21. สอนในโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษา
22. ทำงานวิจัยในห้องทดลองฟิสิกส์
23. ทำการสัมภาษณ์คนงานซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับที่ทำงาน
24. เขียนภาพการ์ตูน
25. เป็นช่างไม้
26. เป็นนักบัญชีที่เชี่ยวชาญเรื่องการจัดการจัดทำภาษีรายได้สำหรับส่วนบุคคล
27. ศึกษาสังคมวิทยาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม
28. ทำการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และจักรวาล
29. หารายได้จากการค้าขายแลกเปลี่ยนในตลาดหุ้น
30. เรียนวิชาดนตรีในโรงเรียนหรือสถาบันการสอนดนตรี
31. ประกอบชิ้นส่วนต่างๆของเครื่องเสียง
32. ตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่ายของบริษัท ห้างร้าน
33. ให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่คนยากจน
34. ศึกษาส่วนต่างๆ ของโรคหัวใจ
35. บริหารงานภัตตาคารใหญ่ๆ
36. เขียนนวนิยาย
37. เป็นช่างไฟฟ้า
38. เก็บทะเบียนสินค้าในโกดังและโบส่งของ
39. เอาใจใส่พยาบาลคนป่วย
40. ใช้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาทางเทคนิคทาง

1	2	3	4	5	6
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
				☐	
	☐				
					☐
	☐				

วิทยาศาสตร์

41. จัดตั้งสำนักงานวางแผนการเมือง
42. อำนวยการแสดงละครบนเวที
43. ขับรถแทรกเตอร์
44. ทำงานเกี่ยวกับตัวเลขในสำนักงาน
45. ช่วยบุคคลที่หลุดพ้นจากคุกให้มั่งคั่ง
46. เป็นแพทย์ทำหน้าที่ศัลยกรรม
47. เป็นรองประธานธนาคารพาณิชย์
48. เป็นนักดนตรีแจ๊ส
49. ตกแต่งเครื่องเรือน

รวมคะแนน

				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
		☐			
☐					
1	2	3	4	5	6

50. ศึกษาข้อมูลในบริษัทและพัฒนาระบบการบัญชีเพื่อแก้ปัญหาการเงิน
51. สอนและฝึกอบรมผู้ใหญ่
52. เป็นนักชีววิทยาศึกษาท้องทะเล
53. เป็นทนายความประจำบริษัทห้างร้าน
54. อ่านวารสารทางศิลปะทางการดนตรี
55. เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่องวิทยุ
56. นิเทศอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการในสำนักงาน
57. ช่วยคนให้สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสม
58. พิจารณาตรวจผลกระทบของอากาศเสียต่อสภาพแวดล้อม
59. อยู่ในตำแหน่งผู้นำ

1	2	3	4	5	6
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	

60. เขียนคำโฆษณาสำหรับทีวีหรือวารสาร
61. ติดตั้งและซ่อมเครื่องโทรศัพท์
62. เรียนวิชาคณิตศาสตร์ธุรกิจ
63. มีหน้าที่สัญญาผูกมัดหรือกระทำพันธบัตรบนผู้กระทำผิดกฎหมาย
64. ประดิษฐ์อุปกรณ์ใหม่ๆ ด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์
65. เป็นศูนย์การเคหะ ทำหน้าที่จัดนิทรรศการและขายบ้าน
66. ฟังผลงานของนักดนตรีที่มีชื่อเสียง
67. เป็นกรรมการทำงานก่อสร้าง
68. ตรวจสอบหลักฐานการธนาคาร
69. รับผิดชอบในการจัดหางานหาทุนการกุศล
70. ทำงานวิจัยการนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการบ้าน
71. หาเสียงสนับสนุนให้รัฐสภาผ่านกฎหมายบังคับ
72. เขียนบทละคร
73. จัดเดินสายไฟฟ้า
74. ใช้เครื่องส่องกล้องเก็บข้อมูลทางบัญชี
75. ช่วยผู้อื่นในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
76. ทำงานพัฒนาระบบหัวใจเทียม
77. ริเริ่มพัฒนาศูนย์การค้าใหม่ในชุมชน
78. แต่งเพลงหรือจัดแสดงดนตรี
79. สร้างขึ้นวางหนังสือ
- รวมคะแนน

		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
1	2	3	4	5	6

80. เรียนวิชาบัญชี

81. ให้การปฐมพยาบาล

82. เป็นผู้ช่วยพยาบาลให้ห้องทดลองปฏิบัติการแพทย์

83. ทำการค้าหรือต่อรองผลกำไร

84. จัดดนตรีซีฟีนีออเคสตรา

85. สร้างบ้านในลักษณะที่มีสัญญาการก่อสร้าง

86. ควบคุมเครื่องเจาะบัตร์ในสำนักงานคอมพิวเตอร์

87. ทำงานในฐานะนักจิตวิทยาให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัว

88. เรียนวิชาชีววิทยาในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

89. เป็นทนายความช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกรรมเจงานและบริษัท

90. เขียนเรื่องสั้นสำหรับวารสาร

91. แกะสลักตัวสัตว์ในแผ่นไม้

92. เป็นเจ้าหน้าที่จ่ายเงินเดือนและเก็บระเบียบรายได้ของลูกค้า

93. ช่วยเหลือเด็กที่พิการทางสมอง

94. ทำการวิจัยหาวิธีการรักษาโรคมะเร็ง

95. เป็นผู้พิพากษา

1	2	3	4	5	6
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
				☐	
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	

96. เขียนรูปสัตว์หรือภาพวิวธรรมชาติ
97. ดูแลให้อาหารปลา
98. ทำหน้าที่เก็บเงินค่าลงทะเบียน
99. สอนและช่วยเหลือประชาชนในประเทศด้อยพัฒนา
100. ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องโรคพืชไร่
101. รับจ้างบริษัทใหญ่ๆ ทำหน้าที่คัดเลือกและบรรจุ
คนงาน
102. เขียนบทละครทีวี
103. ขับรถประจำทาง
104. จัดห้องพักและช่วยดูแลแขกที่มาพักโรงแรม
105. ศึกษาจิตวิทยาค้นหาสาเหตุและกระบวนการใน
พฤติกรรมของมนุษย์
106. เป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ป้องกันโรคจิต
107. เดินทางทั่วประเทศเพื่อขายผลผลิตให้บริษัทห้าง
ร้าน
- รวมคะแนน

		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
1	2	3	4	5	6

108. จัดฉากละคร
109. ซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้รอบๆ บ้าน
110. เป็นคนงานประจำสำนักงาน

1	2	3	4	5	6
		☐			
☐					
					☐

111. อำนวยการจัดโปรแกรมกีฬาในสนามเล่น
112. ดำเนินการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับธรรมชาติ
113. จัดและอำนวยความสะดวกประกอบทางธุรกิจ
114. จัดฉากดนตรีสำหรับภาพยนตร์
115. ซ่อมเครื่องกลไก
116. ทำหน้าที่เก็บข้อมูลด้วยเครื่อง ไอ บี เอ็ม
117. เป็นผู้นำกลุ่มอภิปรายปัญหาเยาวชน
118. ช่วยนักวิจัยทำการศึกษาค้นคว้าในห้องทดลอง
119. เป็นผู้จัดการด้านผลผลิต
120. เขียนวิจารณ์หนังสือในฐานะนักวิจารณ์วรรณกรรม
- รวมคะแนน

			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
☐					
					☐
			☐		
	☐				
				☐	
		☐			
1	2	3	4	5	6

วิธีการคิดคะแนน แบบตรวจสอบความสนใจ

ขั้นที่ 1 จงรวมคะแนน ในแต่ละหน้า (ข้อ 1-120) และเขียนคะแนนรวมลงในช่องว่าง

ข้างล่างนี้

สรุปรวมคะแนน	1	2	3	4	5	6
ข้อ 1-24						
ข้อ 25-26						
ข้อ 57-88						
ข้อ 89-120						
คะแนนรวม (120 ข้อ)						
สนามความสนใจ	การช่าง	วิทยาศาสตร์	ศิลปะ	สังคม	ธุรกิจ	ธุรกิจ

ลักษณะบุคลิกภาพและอาชีพของบุคคล 6 กลุ่มอาชีพ ตามทฤษฎีของฮอลแลนด์

จำแนกลักษณะและอาชีพของบุคคล 6 กลุ่ม ของฮอลแลนด์ พร้อมทั้งระบุความสามารถที่
บุคคลในแต่ละกลุ่มพึงมี และตัวอย่างกิจกรรมที่บุคคลในกลุ่มนั้นกระทำ

ประเภท Realistic (R)

บุคลิกภาพ

เป็นคนชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุม การปฏิบัติการกับเครื่องยนต์กลไก เครื่องมือ
หรืออุปกรณ์ต่างๆ ชอบแก้ไขซ่อมแซมวัสดุต่างๆ ทั้งไม้และโลหะ ชอบทางช่าง มีความรู้ทาง
คณิตศาสตร์ ชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานประเภทใช้กำลังกาย ชอบการเคลื่อนไหวและใช้ทักษะ
เป็นลักษณะงานของผู้ชาย ชอบงานประเภทมองเห็นปัญหาที่จะแก้ไขได้ชัดเจน เลี่ยงกิจกรรมที่ต้องใช้
วาจาอธิบาย บุคคลนี้อาจจะขาดทักษะทางสังคม

อาชีพ

พนักงานป่าไม้ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ผู้จัดการการวิทยุ วิศวกรเครื่องยนต์ วิศวกรช่าง
กล วิศวกรเหมืองแร่ ครูสอนวิชาเกษตรกรรม เกษตรกร วิศวกรโยธา ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่าง
เครื่องบิน ช่างเครื่อง ช่างฟิต ผู้ช่วยทันตแพทย์ ช่างไฟฟ้า ผู้ค้าเพชรพลอย ช่างซ่อมต่างๆ ช่างแก้ไขเครื่อง
ดนตรี ผู้ดูแลสวนป่า ผู้ทำเครื่องมือทางจักรกล ช่างกัญญาแจ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเอกซเรย์ ช่างเครื่องทำ
ความเย็น นักเดินเรือ ผู้คุมเครื่องไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างตัดเสื้อ ช่างแก้ไขเครื่องพิมพ์ คนขับรถ เป็นต้น

ความสามารถ

อ่านพิมพ์เขียว แก้ตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่างๆ มีความรู้ทาง
คณิตศาสตร์ และทางเครื่องมือตลอดจนวิธีใช้

กิจกรรม

แก้ไข ซ่อมวัสดุชนิดต่างๆ ตั้งแต่ไม้ไปจนถึงโลหะ สามารถทำงานได้ดีกับเครื่องมือชนิด
ต่างๆ

บุคคลประเภท Investigative (I)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบการวิเคราะห์ การประเมิน เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ชอบคิดชอบค้น ยึด
ระเบียบกฎเกณฑ์ และมีความแน่นอน คนพวกนี้ชอบอ่านหนังสือจำพวกวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานใน
ห้องทดลอง ชอบวิจัยในโครงการทางวิทยาศาสตร์ ชอบแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความรู้
ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ บุคคลประเภทนี้สามารถทำงานโดยใช้กล้อง

จุลทรรศน์ได้สามารถตรวจผลความถี่ของคลื่นวิทยุได้ มีความสามารถทางด้านการแพทย์ (ทางด้านการทำงานของร่างกาย) สามารถวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมี และรู้จักวิธีใช้เครื่องมือทางเทคนิคได้ สามารถฝึกอบรมทางช่างบางสาขาได้ บุคคลประเภทนี้อาจจะขาดทักษะในการเป็นผู้นำ เป็นคนมุ่งมั่น เป็นใหญ่ สนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม

อาชีพ

นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ นักมนุษยศาสตร์ นักดาราศาสตร์ นักพยาธิศาสตร์ นักฟิสิกส์ นักเคมี นักวางแผนการผลิต ผู้ช่วยแพทย์ในห้องทดลอง นักชีววิทยา ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูสอนวิชาทางกายภาพ จักษุแพทย์ นักจิตวิทยา นักแบคทีเรีย นักวิจัย นักวิเคราะห์ จิตแพทย์ ผู้จำหน่ายยา ผู้ควบคุมคอมพิวเตอร์ นักสมุทรศาสตร์ นักสถิติ/ค่านวณ หมอผ่าตัด สัตวแพทย์ ผู้ศึกษาทางสัตว์ ผู้ดูแลสวนสัตว์ นักภูมิศาสตร์ ผู้ทำการถ่ายเอกซเรย์ ผู้บริหาร ทันตแพทย์ ผู้ช่วยห้องทดลองทางเคมี นักอุตุนิยม นักจุลชีววิทยา นักธรณีวิทยา เป็นต้น

กิจกรรม

ชอบอ่านหนังสือจำพวกวิทยาศาสตร์ ทำงานในห้องทดลอง วิจัยโครงสร้างทางวิทยาศาสตร์ ทางเคมี สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความรู้กว้างๆ ทางฟิสิกส์ เคมี ชีวะ และเรขาคณิต

บุคคลประเภท Artistic (A)

บุคลิกลักษณะ

เป็นคนที่ชอบแสดงออก ไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่มไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างอิสระ เป็นคนชอบไตร่ตรอง ไม่ชอบประชาสัมพันธ์เป็นส่วนตัวโดยตรงกับใคร ชอบคิดค้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและแสดงออกทางศิลปกรรม มีความสามารถทางดนตรี (เข้าร่วมวงประสานเสียง ร้องเพลง ชอบดูละคร มีความสามารถทางเขียนภาพ บันทึได้ใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี เป็นนักตกแต่ง เป็นนักดนตรี บุคคลประเภทนี้อาจขาดทักษะทางสำนักงาน

อาชีพ

ผู้กำกับการแสดงละคร ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนละคร ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี ผู้ทำงานทางโฆษณา นักแสดงต่างๆ นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ นักเขียน ผู้ทำรายการวิทยุ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ตกแต่งอาคารภายใน นักวิจารณ์ ผู้ออกแบบเครื่องเรือน มัณฑนากร จิตรกร นักถ่ายภาพ ผู้พิมพ์ นักแต่งเพลง นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์

ความสามารถ

เล่นดนตรีได้ ร้องเพลงประสานเสียงได้ เป็นนักร้อง แสดงบทบาทต่างๆ ได้ อ่านแบบแสดง
ความรู้สึกได้ นิยมการไปฟังและดูละคร เขียนรูปได้อย่างใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่ง
กลอนดี

กิจกรรม

ร่างภาพ ระบายสี ฟังดนตรี ดูละคร ตกแต่ง ออกแบบเครื่องเรือน ร่วมวงดนตรี ฝึกหัดเครื่อง
ดนตรี ฟังดนตรี เขียนรูป เขียนอ่านโคลงกลอน เป็นต้น

บุคคลประเภท Social (S)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ แต่ไม่ชอบให้
ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชาใคร ชอบให้ความรู้ ชอบพบปะสังสรรค์กับเพื่อนใหม่ ชอบดูกีฬา
ชอบร่วมกิจกรรมบันเทิง ชอบเป็นสมาชิกขององค์กรหรือศูนย์ ชอบดูแลเด็กๆ ที่มีกิจกรรมสนุกสนาน
ชอบช่วยและรักษาพยาบาลผู้อื่น มีความสามารถในการพูด มีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถ
ทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถจัดกิจกรรม หรือวางแผนโครงการให้กับโรงเรียนหรือวัด
ได้ มองคนได้อย่างถูกต้อง ทำงานให้ชุมชนด้วยความสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก ชอบสังคม
ชอบกิจกรรมที่มีระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือเครื่องจักรกล เป็นพนักงานประจำบาร์ได้ เป็น
หัวหน้างานฝ่ายการฉาปนกิจ และเป็นนักแนะแนวได้ บุคคลแบบนี้ดูจะขาดทักษะทางเครื่องจักรกล
ขาดความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีกฎเกณฑ์ระเบียบวิธี

อาชีพ

ผู้อำนวยการทางสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลหอพัก ผู้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยงาน ผู้ประสานงาน
ผู้บริหารงานการศึกษา ผู้อำนวยการฝึกงาน นักประวัติศาสตร์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการโรงแรม
ตัวแทนนายจ้าง ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้บริหารงานชุมชน ผู้ให้คำปรึกษาปรึกษา ตัวแทนธุรกิจ ครูพล
ศึกษา ผู้ควบคุมการก่อสร้าง จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักรัฐศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์
พยาบาลผู้ทำงานในชุมชน ผู้อำนวยการทางด้านบุคลากร ผู้ตรวจสอบอาหารและยา ครู บรรณารักษ์
ข้าราชการต่างประเทศ ครูสอนประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ความสามารถ

มีความสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี
สามารถวางแผนกิจกรรมหรือโครงสร้างให้กับโรงเรียนหรือวัด มองคนได้อย่างถูกต้อง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
และทำงานให้ชุมชนโดยสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก

กิจกรรม

เขียนจดหมาย เป็นสมาชิกองค์การหรือศูนย์ ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ ชอบพบปะสังสรรค์เพื่อนใหม่ ชอบดูกีฬา ดูแลเด็ก เต้นรำ ไปร่วมกิจกรรมบันเทิง

บุคคลประเภท Enterprising (E)

บุคลิกลักษณะ

เป็นคนที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ใช้ทักษะทางการพูดจามองเห็นตนเองเป็นผู้นำเต็มตัว ชอบชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามทำตาม หรือชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ ชอบถกเถียงปัญหาทางการเมือง ชอบอภิปรายพูดจาตรงไปตรงมา ริเริ่มและดำเนินธุรกิจส่วนตัว ชอบกิจกรรมชนิดเป็นกลุ่ม และองค์การชอบควบคุม ผู้อื่น ชอบพบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจการ ชอบการปราศรัย ร่วมขบวนการในการรณรงค์หรือหาเสียง ชอบการบรรยายเรื่องราวต่างๆ เป็นพวกมุ่งมั่น ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเขียนด้วยสำนวนภาษาสละสลวย หรือเป็นคำประพันธ์ หรือเขียนภาพหรือปั้นแกะสลัก หรือกิจกรรมที่มีระบบระเบียบมาก คนพวกนี้สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติการของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก และสามารถชักจูงผู้อื่นให้มาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขายสินค้าเก่ง ชอบจัดการ ชอบเป็นตัวแทนในการเจรจาตกลงในกลุ่มหรือองค์กร มักเคยได้รับเลือกให้ทำกิจกรรมต่างๆ สมัยที่เรียนอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย พนักงานเดินตลาด ผู้จัดการสำนักงาน และทนายความเป็นประเภทนี้

อาชีพ

นักวิจัยตลาด นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นานหน้าซื้อขาย ผู้ดูแลสวนดอกไม้ นักวิศวกรทางอุตสาหกรรม ผู้ทำสัญญาซื้อขาย ผู้จัดการฝ่ายขาย พนักงานขายสินค้า ทนายความ ผู้พิพากษา โฆษกสถานีวิทยุกระจายเสียง ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ผู้จัดการบริษัทประกันชีวิต เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้จัดการสำนักงานจัดหางาน/ท่องเที่ยว ผู้จัดการร้านอาหาร/สำนักงานบริษัท/ห้างร้าน ผู้ประเมินผล ผู้อำนวยการทางบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น

ความสามารถ

มักเคยถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่างๆ สมัยอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมากๆ สามารถชักจูงให้คนอื่นมาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขายสินค้าเก่ง ชอบจัดการ รวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคมและองค์การ เป็นผู้นำการอภิปรายที่ดี เป็นตัวแทนเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์กร ชอบและริเริ่มกิจการธุรกิจของตนเอง

กิจกรรม

มีกิจกรรมประเภทที่ต้องโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ถกเถียงปัญหาทางการเมือง ดำเนินธุรกิจส่วนตัว เข้าร่วมประชุม เปิดอภิปราย กิจกรรมของกลุ่มและองค์การ ควบคุมผู้อื่น พบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มทำกิจกรรม ร่วมในขบวนการรณรงค์หรือหาเสียง/บรรยาย (ปราศรัย) เรื่องราวต่าง

บุคคลประเภท Conventional (C)

บุคลิกภาพ

เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข และการนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตามหรือเชื่อฟังบุคคลอื่น เลี่ยงการโต้แย้ง ไม่ชอบงานที่ใช้ทักษะทางกาย ชอบการจัดเก็บบันทึกหรือจำลองแบบอุปกรณ์ มีความสามารถในการควบคุมการทำงาน of เครื่องจักรทางธุรกิจ เช่น คอมพิวเตอร์ จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูลทางตัวเลข ใช้วิชาคณิตศาสตร์ทางธุรกิจ สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในสำนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้วิชาตัวเลขทำงานตามเวลาที่กำหนดได้ พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติ ข้อมูล การนัดหมาย ตลอดจนรายจ่ายในการซื้อขายได้เรียบร้อย คนแบบนี้จะมีความคุ้นเคยกับวัสดุ ครุภัณฑ์ทางธุรกิจ ชอบเลี้ยงกิจกรรมแบบ Artistic

อาชีพ

สมุหบัญชี ครูสอนบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้จัดการฝ่ายให้ยืม ผู้ประเมินผล เสมียนได้ติดต่อทางการค้า เสมียนในสำนักงาน เสมียนจ่ายเงินเดือน ผู้ดูแลเครื่องคิดบัญชี เสมียนฝ่ายบุคคล เสมียนไปรษณีย์ ตัวแทนฝ่ายขาย ตัวแทนฝ่ายอนุรักษ์ ผู้เบิกเงิน เลขานุการ เลขานุการทางการแพทย์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ พนักงานควบคุมเกี่ยวกับตัวเลข เลขานุการฝ่ายบุคคล ผู้หาคำผิดจากการพิมพ์หนังสือ เป็นต้น

ความสามารถ

ควบคุมการทำงานของเครื่องจักรทางธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติ ข้อมูล และการนัดหมายต่างๆ ตลอดจนจนถึงรายจ่ายในการซื้อขาย คุ้นเคยกับวัสดุครุภัณฑ์ทางธุรกิจ

กิจกรรม

พิมพ์หนังสือ หรือจดหมาย มีเครื่องพิมพ์ ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูลทางตัวเลข ใช้วิชาคณิตศาสตร์ทางธุรกิจ รักษาความเป็นระเบียบของการเก็บข้อมูล สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในสำนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งอ้างอิง

วิชาการ,กรม. (2542). คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ระดับมัธยมศึกษา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ครั้งที่ 8

ค่านิยมของผม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและเข้าใจตนเองในการรู้จักตนเอง ด้านค่านิยมในการดำเนินชีวิต และค่านิยมในการเลือกแผนการเรียน

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์ 1. ใบงาน ค่านิยม
2. ดินสอ/ยางลบ

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก และพูดคุยถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้สมาชิกแต่ละคนบอกถึงสิ่งที่มีคุณค่าในชีวิตของตนว่ามีอะไรบ้างและบอกเหตุผลว่าเพราะอะไร
3. ให้สมาชิกอภิปรายความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับคำว่าค่านิยม
4. ผู้ดำเนินโครงการอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำว่า ค่านิยม

ขั้นกิจกรรม

5. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนทำกิจกรรม ประเมินราคา โดยแจกใบงานประเมินราคาให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนเรียงลำดับคุณค่าของรายการต่างๆ ในใบงาน
6. เมื่อหมดเวลาให้แต่ละคนออกมานำเสนอการตีราคา แสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนสมาชิก ทำจนครบทุกคน
7. ผู้ดำเนินโครงการ ให้นักเรียนอภิปรายว่าเมื่อนักเรียนเรียนในแผนการเรียนที่นักเรียนแล้วจะมีคุณค่าต่อชีวิตของนักเรียนอย่างไร

ขั้นสรุป

8. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม
9. ผู้ดำเนินโครงการสรุปเพิ่มเติม
10. ให้สมาชิกตอบแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตการร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
- การทำใบงาน
- จากแบบประเมินผลหลังการเข้ากลุ่ม

ใบงาน ประเมินราคา

สมมุติว่านักเรียนมีเงิน 1 ล้านบาทและให้นักเรียนพิจารณารายการต่อไปนี้แล้วประเมินว่าแต่ละรายการมีราคาประเมินเท่าใด ถ้านักเรียนจะต้องใช้เงินซื้อให้หมด 1 ล้านบาท นักเรียนจะซื้อรายการใดบ้างและจะจ่ายในแต่ละรายการราคาเท่าใด

รายการ	ซื้อ	ไม่ซื้อ	ราคาที่จะยอมจ่าย
1. ประกอบอาชีพที่ทุกคนชื่นชม			
2. สอบได้คะแนนสูงสุดทุกครั้ง			
3. ทำให้คนใกล้ชิดภูมิใจเสมอ			
4. เป็นผู้มีความสามารถมากในด้านใดด้านหนึ่ง			
5. ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน			
6. มีความสนุกสนานสบายใจอยู่เสมอ			
7. ประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นอย่างดี			
8. มีฐานะร่ำรวย			
9. ทำงานที่ได้รับค่าตอบแทนสูง			
10. ทำงานที่มีแต่ความสบาย			

ครั้งที่ 9

การรู้จักข้อมูลแวดล้อม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกระบุได้ว่าข้อมูลแวดล้อมด้านใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของสมาชิกและมีผลอย่างไรอย่างไร

ขนาดของกลุ่ม 6 คน

ระยะเวลา 60 นาที

อุปกรณ์

1. ใบงาน ข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก พูดถึงความรู้สึกของการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและกล่าวนำถึงกิจกรรมการในครั้งนี้

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แจกเอกสารกรณีตัวอย่างแล้วให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ จากนั้นให้ข้อมูลเพิ่มเติมแล้วให้นักเรียนลองตัดสินใจอีกครั้ง

3. ผู้ดำเนินโครงการให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่านอกจากตัวเราแล้วมีปัจจัยใดอีกบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของเรา และแต่ละปัจจัยมีผลอย่างไร เราารู้สึกอย่างไรต่อปัจจัยนั้น ๆ โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้ 1) ความคาดหวังของผู้ปกครอง 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว 3) ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อน

4. ให้นักเรียนสรุปลงในใบงาน ข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียน

5. ผู้ดำเนินโครงการแจกแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความคาดหวังในการเลือกแผนการเรียนและการประกอบอาชีพของสมาชิก ให้แก่สมาชิกทุกคน และอธิบายวิธีการสัมภาษณ์โดยนัดหมายให้นำผลการสัมภาษณ์มาอภิปรายกันในกิจกรรมของวันพรุ่งนี้

ขั้นสรุป

6. ผู้ดำเนินโครงการสรุปถึงกิจกรรมในครั้งนี้และให้สมาชิกช่วยกันบอกถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

7. ให้สมาชิกทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมและนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- ประเมินผลการการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม
- การตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

กรณีตัวอย่าง 1

ภัทรเป็นนักเรียนชั้น ม.3 ปีหน้าภัทรจะขึ้นเรียนต่อชั้น ม.4 เขาต้องเลือกแผนการเรียนซึ่งภัทรเองก็ยังไม่แน่ใจว่าจะเลือกเรียนต่อในแผนการเรียนใด ภัทรเป็นคนสุภาพ ร่าเริง แต่ไม่ค่อยกล้าแสดงออกมากนักเวลาต้องออกไปพูดหน้าชั้นก็มักจะอายและตื่นเต้นทุกครั้ง เวลาว่างภัทรชอบวาดรูปต่าง ๆ เช่น วาดคน วาดรถ วาดการ์ตูน ภัทรวาดรูปเก่ง เวลาที่ครูให้จัดบอร์ด หรือตกแต่งห้องภัทรจะมีความคิดดีๆ แปลกๆ ในการจัดเสมอ ครูและเพื่อนชมว่าภัทรมีความคิดสร้างสรรค์ ภัทรเรียนได้ดีในทุกวิชา แต่ไม่ค่อยชอบการคำนวณเพราะรู้สึกว่ายากและไม่สนุก แต่ถึงแม้จะไม่ชอบภัทรก็จะทำคะแนนได้ดีเสมอ วิชาที่ภัทรชอบคือวิชาภาษาอังกฤษ และศิลปะ ภัทรคิดว่าอยากเรียนในแผนการเรียนที่เรียนแล้วมีความสุข เรียนแล้วประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของคนอื่น จากข้อมูลที่ได้รับนักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนเป็นภัทรจะเลือกเรียนแผนการเรียนใดเพราะอะไร

ข้อมูลเพิ่มเติม 1

ภัทรเป็นลูกคนเดียว พ่อของภัทรเป็นเภสัชกร แม่ของภัทรเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ฐานะครอบครัวของภัทรค่อนข้างดี ตั้งแต่เด็กภัทรจะได้ยินพ่อและแม่บอกเสมอว่าอยากให้ภัทรเป็นหมอ แม่บอกว่าถ้ามีลูกชายเป็นหมอแม่คงดีใจมาก เวลาที่พ่อแม่เจ็บป่วยลูกจะได้เป็นคนคอยดูแลรักษา แม่จึงคร่ำสอนพิเศษภัทรทุกวันเสาร์เพราะแม่บอกว่าคนที่เป็หมอมจะต้องเรียนเก่งมากๆ ซึ่งภัทรก็ตั้งใจเรียนเป็นอย่างดี

ข้อมูลเพิ่มเติม 2

ภัทรมีเพื่อนสนิท 2 คน อยู่ห้องเดียวกันมาตั้งแต่อนุบาล ทั้งสามช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาตลอด เพื่อนของภัทรคือแบงค์ และโจ เรียนเก่งทั้งคู่ ทั้งสองชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ภัทรไม่ชอบ ดิวและสอนการบ้านในวิชาคณิตศาสตร์จนทำให้ภัทรเรียนได้ดีแม้จะไม่ชอบก็ตาม ขณะที่ภัทรเองก็สอนดิ่ววิชาภาษาอังกฤษให้เพื่อนทั้งสองเช่นกัน ใจกับแบงค์ชวนภัทรให้เรียนในแผนวิทย์เหมือนกัน ภัทรลังเลเพราะเริ่มเบื่อวิชาคณิตศาสตร์และเคยได้ยินว่าในชั้น ม.ปลายเนื้อหาคณิตศาสตร์ยากมาก แต่ใจกับแบงค์บอกว่าจะช่วยดิ่วให้เมื่อขึ้นไปเรียนด้วยกัน

ครั้งที่ 10
การรู้จักข้อมูลแวดล้อม(ต่อ)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกระบุได้ว่าข้อมูลแวดล้อมด้านใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อของสมาชิกและมีผลอย่างไรอย่างไร

ขนาดของกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. ในงานแบบสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน

2. ใบงานวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลแวดล้อมในการเลือกแผนการเรียนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายสมาชิก พูดถึงความรู้สึกของการทำกิจกรรมที่ผ่านมาและกล่าวนำถึงกิจกรรมการในครั้งนี้

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกออกมานำเสนอผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความคาดหวังในการเลือกแผนการเรียนของสมาชิกแต่ละคน ให้ระบุนักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อความคาดหวังของผู้ปกครองของตน และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของสมาชิกอย่างไร ให้สมาชิกนำเสนอจนครบทุกคน

3. ให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นระบุว่าข้อมูลแวดล้อมต่างๆ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของสมาชิกแต่ละคนอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

3. ผู้ดำเนินโครงการสรุปถึงกิจกรรมในครั้งนี้และให้สมาชิกช่วยกันบอกถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

4. ให้สมาชิกทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมและนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

- ประเมินผลการการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการทำกิจกรรม

- แบบสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้ปกครอง
- การตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม
- จากแถบบันทึกเสียง

ครั้งที่ 11

ความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้วิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเอง
2. สมาชิกบอกความสอดคล้องของคุณลักษณะและองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเองกับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมได้

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. ใบคุณลักษณะของผม
2. ใบงาน วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง คุณลักษณะและองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเองกับแผนการเรียนรู้
3. ดินสอ / ยางลบ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายนักเรียน และทบทวนถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมานักเรียนได้ทำอะไรมาบ้าง

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้ดำเนินโครงการแจกใบงานวิเคราะห์คุณลักษณะ และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเอง แล้วอธิบายวิธีการทำใบงาน โดยให้สมาชิกวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเองว่าลักษณะแต่ละด้านมีผลอย่างไรต่อชีวิตนักเรียน คุณลักษณะด้านใดเป็นข้อดี คุณลักษณะด้านใดที่เป็นข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกแผนการเรียนรู้ของนักเรียน และคุณลักษณะต่าง และข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนรู้ของสมาชิกสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ใดและไม่สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ใดเพราะอะไร จากนั้นให้ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกวิเคราะห์ลงในใบงานของตน

3. เมื่อสมาชิกทุกคนทำใบงานของตนเสร็จแล้วให้สมาชิกแต่ละคนออกมานำเสนอการวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของตนเองให้คนอื่นฟัง เมื่อนำเสนอแล้วให้สมาชิกคนอื่นแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อสมาชิกที่ออกมานำเสนอ

ขั้นสรุป

4..ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกร่วมกัน อภิปรายความคิด ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมครั้งนี้ว่ามีประโยชน์และได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

5.ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกและการให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม
- การตอบเอกสารในแบบฝึกการวางแผนการตัดสินใจ
- จากแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

ครั้งที่ 12

ทักษะการตัดสินใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักขั้นตอนการตัดสินใจ
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสาร ทักษะการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ
2. แบบฝึกการวางแผนการตัดสินใจ
3. ดินสอ / ยางลบ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายนักเรียน และทบทวนถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกอภิปรายว่าในชีวิตแต่ละคนมีเรื่องใดบ้างที่ต้องตัดสินใจ และ

มีวิธีการตัดสินใจอย่างไร ผลการตัดสินใจเป็นอย่างไร

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมกับให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการวางแผนในการตัดสินใจ
2. ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มกลุ่มละ 3 คน ศึกษาเอกสาร “ทักษะการตัดสินใจอย่างมี

ประสิทธิภาพ”

3. ครูอธิบายเนื้อหาในเอกสาร “ทักษะการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ”

4. จากนั้นครูแจกกรณีตัวอย่างในการตัดสินใจ แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มวางแผนการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลการกรณีตัวอย่างที่ได้รับ และใช้วิธีการตัดสินใจจากการศึกษาเอกสาร “ทักษะการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ”

5. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมานำเสนอถึง การวางแผนการตัดสินใจที่แต่ละกลุ่มได้วางแผนร่วมกันว่ามีวิธีการวางแผนการตัดสินใจอย่างไร ใช้ข้อมูลได้อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร จากนั้นให้สมาชิกทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและซักถาม

6. ผู้ดำเนินโครงการสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกร่วมกัน อภิปรายความคิด ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมครั้งนี้ว่ามีประโยชน์และได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
2. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกและการให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม
- การตอบเอกสารในแบบฝึกการวางแผนการตัดสินใจ
- จากแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

ครั้งที่ 13
ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนใช้ข้อมูลด้านต่างๆ มาประกอบการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในช่วงชั้นที่ 4 ได้อย่างสอดคล้องกับคุณลักษณะของตนเองและข้อมูลแวดล้อม

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. ใบงาน การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในช่วงชั้นที่ 4
2. ดินสอ / ยางลบ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายนักเรียน และทบทวนถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านม่ว่าจะนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้อย่างไร ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้ดำเนินโครงการแจกใบงาน “การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในช่วงชั้นที่ 4” สมาชิกแต่ละคนทำ

3. เมื่อครบเวลาที่กำหนดไว้ให้สมาชิกแต่ละคนออกมานำเสนอการตัดสินใจของ ว่าเป็นอย่างไร อธิบายเหตุผล ระบุข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ บอกถึงความสอดคล้องของการตัดสินใจ และระบุความรู้สึกต่อการตัดสินใจครั้งนี้

4. เมื่อสมาชิกแต่ละคนนำเสนอการตัดสินใจของตนเองจบแล้วให้สมาชิกที่เป็นผู้ฟังแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือให้กำลังใจแก่สมาชิกที่นำเสนอทุกคน

ขั้นสรุป

5. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกร่วมกัน อภิปรายความคิด ความรู้สึกต่อการทำกิจกรรมครั้งนี้ว่ามีประโยชน์และได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

7. ผู้ดำเนินโครงการให้สมาชิกตอบแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรมพร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกและการให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่ม
- การตอบเอกสารในใบงาน การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนรู้ต่อในช่วงชั้นที่ 4
- จากแบบประเมินผลหลังการทำกิจกรรม

แผนการเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเลือกเรียนเมื่อจบชั้น ม.3 แล้วคือ

၆၆၆၆.....

บอกเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจเลือกให้ได้มากที่สุด

[illegible]

ครั้งที่ 14

ปิดกลุ่ม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อบอกแนวทางการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไปใช้จริง
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดกำลังใจในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง

ขนาดกลุ่ม 12 คน

ระยะเวลา 90 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้ดำเนินโครงการกล่าวทักทายนักเรียน และทบทวนถึงกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาแล้วให้

นักเรียนออกมาพูดถึงความรู้สึกของการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นกิจกรรม

2. ให้นักเรียนทุกคนออกมาบอกความประทับใจต่อเพื่อนแล้วอวยพรให้เพื่อนคนละ 1 ข้อ

ขั้นสรุป

3. ผู้ดำเนินโครงการสรุปโครงการและกล่าวขอบคุณผู้ให้ความประทับใจต่อสมาชิกทุกคน
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนในช่วงชั้นที่ 4

การประเมินผล

1. ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. การตอบแบบประเมินของนักเรียน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

แบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อความหรือใส่เครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด
ข้อมูลทั่วไป

1. ชั้น ม.2/.....
2. เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วนักเรียนต้องการเรียนต่อด้านใด
 - ☐ สายวิทย์ - คณิต
 - ☐ สายศิลป์ - คณิต
 - ☐ สายศิลป์ - ภาษา
 - ☐ สายอาชีพ
 - ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วใส่เครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดังนั้นขอให้นักเรียนพิจารณาคำถามให้ถี่ถ้วนชัดเจน แล้วเลือกตอบให้ตรงกับสภาพจริงของนักเรียนมากที่สุด แบบสอบถามจะมีช่องให้นักเรียนตอบ 5 ช่อง โดย

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
ด้านความสามารถทางการเรียน					
1. เมื่อนักเรียนจะต้องตัดสินใจเลือกแผนการเรียนนักเรียนจะคำนึงถึงผลการเรียนเป็นอันดับแรก					
2. นักเรียนจะพิจารณาผลการเรียนที่ผ่านมาในแต่ละวิชาเป็นสำคัญเมื่อต้องตัดสินใจเลือกแผนการเรียน					
3. ผลการเรียนในชั้นที่ผ่านมามีอิทธิพลต่อการเลือกที่จะเรียนในแผนการเรียนใด					
4. ถ้านักเรียนจะต้องเลือกแผนการเรียนต่อนักเรียนจะดูจากวิชาที่จะต้องเรียนในอนาคตว่าเป็นวิชาที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีหรือไม่					
5. ผลการเรียนในแต่ละรายวิชาที่มีอิทธิพลมากที่ทำให้นักเรียนตัดสินใจว่าจะเลือกในแผนการเรียนใด					
6. นักเรียนจะพิจารณาว่าในแต่ละแผนการเรียนนั้นเรียนวิชาอะไรบ้างและสามารถเรียนได้ดีหรือไม่					
7. ถ้านักเรียนเรียนวิชาใดได้ดีแม้จะไม่ชอบในวิชานั้นนักเรียนก็จะเลือกเรียนในแผนการเรียนที่ต้องเรียนวิชานั้น					
8. นักเรียนรู้ว่าตนเองเรียนในวิชาใดได้ดี					
9. นักเรียนรู้ว่านักเรียนชอบเรียนในวิชาใดบ้าง					
10. นักเรียนรู้ว่านักเรียนเรียนอ่อนในวิชาใด					
11. นักเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการเรียนวิชาใด					
12. ถ้าในแผนการเรียนที่จะเลือกมีเรียนในวิชาที่นักเรียนทำคะแนนได้ไม่ดีนักเรียนจะไม่เลือกเรียนในแผนการเรียนนั้น					

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13. การเลือกเรียนต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 นั้นควรดูว่าเราสามารถเรียนแล้วจะทำให้เรามีผลการเรียนดีหรือไม่					
ด้านค่านิยมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน					
14. แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับจากบุคคลรอบข้างมากกว่าแผนการเรียนที่นักเรียนไม่ได้เลือก					
15. นักเรียนจะเลือกเรียนในแผนการเรียนที่เมื่อเรียนแล้วนักเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้าง					
16. นักเรียนจะไม่เลือกเรียนในแผนการเรียนที่เมื่อเรียนแล้วรู้สึกไม่ภาคภูมิใจ					
17. นักเรียนรู้ดีว่าแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกมีคุณค่าต่อชีวิตของนักเรียนอย่างไร					
18. นักเรียนรู้ดีว่าเลือกแผนการเรียนใดแล้วจะทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้าง					
19. นักเรียนจะเลือกเรียนในแผนการเรียนที่มีประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียน					
20. นักเรียนคิดว่าการเลือกแผนการเรียนมีผลต่อการยอมรับในตัวนักเรียนจากคนรอบข้าง					
ด้านบุคลิกภาพ					
21. นักเรียนรู้ว่าตนเองมีบุคลิกภาพอย่างไร					
22. นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน					
23. นักเรียนพิจารณาบุคลิกภาพของตนเองเป็นประการแรกว่าเหมาะสมกับแผนการเรียนที่จะเลือกหรือไม่					
24. นักเรียนคิดว่าบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลควรสอดคล้องกับแผนการเรียนที่จะเรียน					

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
25. นักเรียนคิดแล้วว่าแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกนั้น เหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักเรียน					
26. นักเรียนสำรวจบุคลิกภาพของนักเรียนก่อนแล้วจึงเลือก แผนการเรียนที่เหมาะสมกับตน					
27. วิชาที่นักเรียนจะต้องเรียนในแผนการเรียนที่เลือกนั้น เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง					
28. นักเรียนไม่ต้องปรับตัวมากในเรื่องบุคลิกภาพถ้า นักเรียนได้เรียนในแผนการเรียนที่ตั้งใจเลือก					
ด้านความสนใจในอาชีพ					
29. นักเรียนรู้ว่าตนเองสนใจจะประกอบอาชีพใดในอนาคต					
30. การตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนนั้นนักเรียน จะดูว่าสามารถนำไปใช้กับการประกอบอาชีพที่นักเรียนสนใจ ได้หรือไม่					
31. นักเรียนจะคำนึงถึงการประกอบอาชีพในอนาคตเป็น แนวทางในการเลือกแผนการเรียน					
32. นักเรียนทราบว่าตนเองจะเรียนต่อในสาขาวิชาใด หลังจากที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายแล้ว					
33. นักเรียนมีอาชีพที่ตั้งใจไว้แล้วและคิดว่าอาชีพนั้น สอดคล้องกับแผนการเรียนที่จะเลือก					
34. การเลือกแผนการเรียนส่งผลต่อแนวทางการศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา					
35. นักเรียนคิดถึงการประกอบอาชีพในอนาคตก่อนแล้วจึง คิดว่าจะเลือกแผนการเรียนอะไรจึงจะสอดคล้องกับอาชีพที่เลือก					
36. นักเรียนคิดว่าการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน สามารถนำไปสู่กับอาชีพที่นักเรียนสนใจ					
ด้านความคาดหวังของผู้ปกครอง					
37. นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนจากคำแนะนำของ ผู้ปกครอง					

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
38.ถ้าผู้ปกครองสั่งให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนใดนักเรียนจะทำตาม					
40.นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามที่ผู้ปกครองบังคับให้เลือก					
41.การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนเป็นการเลือกตามที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว					
42.การเลือกแผนการเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญดังนั้นนักเรียนจะให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียน					
43.การเลือกแผนการเรียนต่อของนักเรียนนั้นผู้ตัดสินใจคือผู้ปกครองนักเรียนมีหน้าที่ทำตาม					
ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน					
44.ในการเลือกแผนการเรียนต่อนั้นนักเรียนจะคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเรียนในแผนการเรียนที่นักเรียนเลือก					
45.นักเรียนรู้ว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณเท่าใดในการเรียนต่อในแต่ละแผนการเรียน					
46. นักเรียนรู้ว่าใครคือผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียนของตนเอง					
47.สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่นักเรียนคำนึงถึงในการที่จะตัดสินใจเลือกแผนการเรียน					
48. นักเรียนรู้ว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนเป็นอย่างไรนักเรียน					
ข้อมูลด้านเพื่อน					
49. นักเรียนจะดูว่าเพื่อนๆ ที่สนิทเรียนต่อในแผนการเรียนใดนักเรียนก็จะเรียนในแผนการเรียนนั้น					
50. ถ้าเพื่อนสนิทของนักเรียนเรียนต่อในแผนการเรียนใดได้ นักเรียนก็อยากจะเรียนต่อในแผนการเรียนนั้นได้เช่นกัน					
51. นักเรียนและเพื่อนช่วยกันตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนต่อ					

ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
52. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียน					
53. นักเรียนคิดว่าถ้าได้เรียนกับเพื่อนๆ นักเรียนจะสามารถเรียนได้ดี					
54. ถ้าเพื่อนสนิทของนักเรียนชวนให้เลือกเรียนในแผนการเรียนใดนักเรียนจะเลือกเรียนแผนการเรียนนั้นแม้อาจไม่มั่นใจว่าจะเรียนได้ดีหรือไม่					
55. นักเรียนขอคำแนะนำและแนวคิดในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนต่อจากเพื่อนๆ					
56. นักเรียนจะตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามคำชวนหรือแนะนำเพื่อนๆ ของนักเรียน					
57. ถ้าเพื่อนของนักเรียนชวนให้เรียนด้วยกันนักเรียนมีแนวโน้มว่าจะทำตามคำชวนแม้ว่าคิดว่าแผนการเรียนนั้นไม่เหมาะสมกับนักเรียนก็ตามแต่นักเรียนจะพยายามเรียนให้ได้					
ข้อมูลทางด้านการศึกษา					
58. นักเรียนรู้ว่าในแผนการเรียนที่เลือกต้องเรียนวิชาใดบ้าง					
59. นักเรียนรู้จักของเขตเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนในแผนการเรียนที่ตนเองเลือก					
60. นักเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนจบในแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกแล้วสามารถเรียนต่อด้านใดได้บ้าง					
61. นักเรียนรู้ว่าการเรียนในแผนการเรียนที่ตนเองเลือกทำให้นักเรียนจะได้รับความรู้ด้านใด					
62. นักเรียนรู้ว่าการเรียนเรียนในแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียนเน้นหนักในวิชาใดบ้าง					
63. นักเรียนรู้ดีว่าการเรียนในแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกไม่ต้องเรียนหนักในวิชาใด					

ตาราง 1 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 (n = 12)

คนที่	แผนการเรียนที่นักเรียนเลือก		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
2	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง
3	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง
4	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
5	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
6	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
7	วิทย์ - คณิต	วิทย์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
8	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
9	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - ภาษา	เปลี่ยนแปลง
10	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
11	ศิลป์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	ไม่เปลี่ยนแปลง
12	วิทย์ - คณิต	ศิลป์ - คณิต	เปลี่ยนแปลง

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังจากการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 4 คน ไม่เปลี่ยนแปลงการเลือกแผนการเรียน 8 คน

ตาราง 2 เปรียบเทียบการเลือกแผนการเรียนต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อในช่วงชั้นที่ 4 (n = 12)

ความสอดคล้องในการเลือก แผนการเรียน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		D	D ²	t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสามารถทางการเรียน	2.65	1.26	3.42	1.16	0.77	0.59	6.63**
ค่านิยม	2.88	1.28	2.99	1.10	0.11	0.01	3.78**
บุคลิกภาพและความถนัด	2.35	1.06	3.79	0.89	0.44	0.19	12.35**
ความสนใจในอาชีพ	2.46	1.21	3.69	1.03	1.23	1.51	8.04**
ความคาดหวังของผู้ปกครอง	2.48	1.34	3.36	1.18	0.88	0.77	4.8**
สภาพเศรษฐกิจและครอบครัว	3.00	1.63	3.17	1.20	0.17	0.02	3.46**
เพื่อน	2.70	1.42	3.26	1.16	0.56	0.31	5.77**
โลกของการศึกษา	2.83	1.45	3.03	1.35	0.20	0.04	4.56**
รวม	21.35	10.65	26.71	9.07	4.36	4.21	49.39**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวมมีสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสอดคล้องเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสอดคล้องในการเลือกแผนการเรียนต่อ
ในช่วงชั้นที่ 4

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	5.83	17	3.14	33	3.96	49	3.34
2	3.38	18	6.19	34	3.89	50	3.94
3	3.54	19	1.97	35	3.02	51	2.94
4	4.92	20	7.08	36	3.47	52	4.02
5	4.06	21	3.90	37	4.03	53	2.36
6	3.72	22	6.59	38	4.34	54	2.12
7	2.23	23	7.71	39	2.25	55	2.90
8	2.62	24	5.95	40	2.28	56	2.80
9	3.77	25	5.61	41	2.78	57	3.65
10	3.88	26	7.51	42	5.65	58	2.99
11	5.14	27	9.45	43	5.64	59	4.41
12	1.76	28	1.80	44	3.19	60	4.57
13	2.85	29	1.95	45	5.40	61	5.36
14	4.62	30	2.09	46	2.73	62	5.95
15	6.64	31	4.92	47	3.48	63	5.14
16	2.93	32	2.66	48	3.34		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นายเจษฎา คนสะอาด
วันเดือนปีเกิด	27 เมษายน 2516
สถานที่เกิด	อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	56 ม.12 ตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูแนะแนวโรงเรียนเซนต์ดอมินิก
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเอกชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2535	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนวิทย์-คณิต) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
พ.ศ.2539	ครุศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2549	การศึกษามหาบัณฑิต(จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ